

Gemeente Losser

Programmabegroting 2013

**met meerjarenperspectief
2014-2016**

verslingerd aan de dinkel

INHOUDSOPGAVE

	pagina
1. Aanbiedingsbrief	5
2. Leeswijzer	8
3. Financiële positie en voortgang kaders	9
4. Programmaplan	27
Toerisme en economie	29
Landschap en ruimte	33
Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkelingen	43
Veiligheid	53
Bestuur en dienstverlening	57
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	63
5. Toelichting financiële positie	67
6. Verplichte paragrafen	79
A. Lokale heffingen	80
B. Weerstandsvermogen	83
C. Onderhoud kapitaalgoederen	87
D. Financiering	92
E. Bedrijfsvoering	95
F. Verbonden partijen	99
G. Grondbeleid	112
7. Financiële meerjarenbegroting	121
8. Voorstel en besluit	137
9. Bijlagen:	139
A. Beleidsverplichtingen-beleidswensen	140
B. Vervangingsinvesteringen	142
C. Financiële uitgangspunten	143
D. Saldo EMU	144
E. Organisatieoverzicht	145
F. Lijst van afkortingen	146

1. AANBIEDINGSBRIEF

De programmabegroting 2013-2016 bieden wij u bij deze ter vaststelling aan. Wij kunnen u een meerjarig structureel sluitende begroting presenteren.

In onderstaand overzicht vindt u de stand van de kadernota, de mutaties die daarna hebben plaatsgevonden en hebben geleid tot de startsituatie van de begroting 2013-2016, de ombuigingen en bezuinigingen en de nieuwe beleidswensen, investeringen en beleidsverplichtingen.

Financieel kader	2013	2014	2015	2016
(bedragen * € 1.000)				
Financieel situatie kadernota 2013	-2.145	-1.799	-1.778	-1.682
Mutaties kadernota tov start begroting	262	483	337	78
Mutaties junicirculaires algemene middelen	55	142	321	360
Financieel situaties start begroting 2013	-1.828	-1.174	-1.120	-1.244
Bezuinigingen en ombuigingen	1.875	1.489	1.336	1.341
Reservering aanvulling algemene reserve		-250	-215	-95
Resultaat programmabegroting 2013-2016	47	65	1	2

Toelichting financieel overzicht

Bij de kadernota 2013 hebben we geconstateerd dat er sprake is van een structureel tekort van € 2,1 miljoen in 2013 aflopend naar ca. € 1,7 miljoen in 2016. Het verschil tussen de financiële stand van de kadernota en de financiële startsituatie van de begroting komt in grote lijnen door de verwerking van de junicirculaire, een wijziging in de systematiek voor berekening van rente en afschrijving en door het actualiseren van de planning voor investeringen. In het verwachte tekort zijn knelpunten, niet te realiseren bezuinigingen, vervangingsinvesteringen en nieuwe beleidswensen verwerkt. Deze zaken zijn al eerder toegelicht in de Staat van Losser of de Kadernota.

Proces

In de Staat van Losser is al duidelijk geworden dat de gemeente Losser wederom voor een zware opgave staat. Deze opgave werd deels bepaald door flinke kortingen die we vanuit het rijk verwachtten. Op dat moment zaten we namelijk nog te wachten op de uitkomst van besprekingen in het Catshuis over miljardenbezuinigingen. Verder zijn in de meerjarige financiële stand van zaken alle financiële tegenvallers meegenomen. Zoals eerder ingeboekte taakstellingen op personeel (besluit mei 2009) en duurzaamheid/PIN project (besluit kaders 2012), die deels niet te realiseren zijn.

De Catshuisonderhandelingen zijn uiteindelijk mislukt, het kabinet is gevallen en er is een lenteakkoord gesloten. De uitwerking van het lenteakkoord was duidelijk bij het opstellen van de kadernota. De eerdere verwachtingen vielen enigszins mee. Maar vervolgens kwam er een andere flinke financiële tegenvaller. Door te anticiperen op de nieuwe BBV regelgeving wat betreft de waardering van de gronden waren we bij de jaarrekening 2011 genoodzaakt om in 2011 een voorziening van € 5.000.000 te treffen op de nog niet in exploitatie zijnde gronden. Het treffen van deze voorziening heeft grote gevolgen. Zo zal de reservepositie afnemen en daarmee daalt de bespaarde rente op de reserves. Ook kunnen geen rente en kosten doorberekend worden aan de gronden. Deze komen dus ten laste van de exploitatie.

De financiële consequenties hiervan konden we nog verwerken in de kadernota. Maar dit leidde wel tot een flink dekkingstekort. Bij de kadernota heeft uw raad een amendement ingediend waarin u heeft aangegeven wat de denkrichtingen moeten zijn bij het oplossen van het tekort. Dit amendement is voor het college uitgangspunt geweest bij de voorstellen die in deze begroting zijn opgenomen.

Op 12 september jl. zijn er Tweede Kamer verkiezingen geweest, de onderhandelingen n.a.v. de uitkomsten van de verkiezingen zijn bij het opstellen van deze begroting in volle gang. Eventuele gevolgen voor de gemeente zijn dus niet meegenomen in deze begroting.

Bezuinigingen en ombuigingen

Het college beseft dat de bezuinigingsvoorstellen die voorliggen ingrijpend zijn, maar gezien de opgave waar we voor staan ontkomen we er niet aan. Door de financiële situatie worden we nog meer genoodzaakt om onze taken te herijken, beleid en uitvoering te herprioriteren en om samenwerking te zoeken.

In de kadernota 2012 hebben we al gesteld dat de relatie tussen burgers en overheid verandert. Wij zien dat de gemeente steeds meer faciliteert en stimuleert. De overheid, en daarmee de gemeente, heeft structureel minder geld om ambities te realiseren en dienstverlening te bekostigen. Op veel terreinen laten we meer aan de mensen zelf over. We geloven in de eigen kracht van mensen, die hun eigen verantwoordelijkheid willen dragen, individueel en in georganiseerd verband. En dus ook dat wij niet meer alles kunnen financieren.

Vanuit dit perspectief hebben we onze wettelijke en niet-wettelijke taken kritisch tegen het licht gehouden. Tevens willen we samen met de fusieorganisatie (Sociaal cultureel werk Cluster, Bibliotheek Losser en Muziekschool De Sleutel), op basis van een heldere visie, kijken hoe we een efficiencyslag en een inhoudelijke kwaliteitsslag kunnen maken. Daardoor kunnen we bij deze drie instellingen een taakstellende bezuiniging realiseren. Uiteraard is ook naar onze eigen organisatie gekeken. Zo wordt het studiebudget voor collegeleden verlaagd en wordt er bezuinigd op de ondersteuning vanuit de griffie. Verdere mogelijkheden zien we in onze organisatie echter niet, omdat er de afgelopen jaren al flink op is bezuinigd en er nog bezuinigingen in de begroting zijn verwerkt die nog gerealiseerd moeten worden.

Toekomstvisie

In 2013 gaan we verder met het ontwikkelen van een toekomstvisie voor Losser. Samen met de dorpsraden zijn we in 2012 gestart met dit traject. De bedoeling is om uiteindelijk duidelijke strategische doelen te stellen en te komen tot een soort projectenagenda. Ook willen we helder krijgen wat inwoners en gemeente van elkaar kunnen en mogen verwachten. Specifiek voor de gemeente moet de visie gaan dienen om duidelijk weer te geven welke rol de gemeente heeft binnen de Losserse samenleving en dient het als basis voor toetsing van bestaande en toekomstige gemeentelijk beleid. De visie wordt dus ook gezien als een soort “baken voor de samenleving”; inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, waarin de gemeente dus meer de rol ziet als “partner” of regisseur in plaats van voorheen de rol van “de klassieke overheid”.

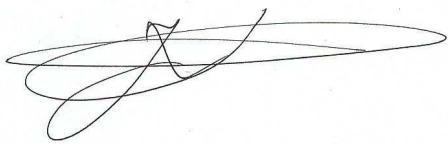
Weerstandsvermogen en risicomanagement

De algemene reserve bedraagt bij het opstellen van deze begroting circa 2,4 miljoen euro. Mede door de prognose van het jaarresultaat 2012 en omdat we vanwege de ontmanteling van Topcraft een voorziening moeten treffen in 2012 ter hoogte van tenminste 2 miljoen euro is de reserve positie van de gemeente Losser zeer gering of

zelfs negatief. We moeten ons weerstandsvermogen actief verbeteren en willen in de begroting vanaf 2014 een bedrag reserveren om de reservepositie te verbeteren. Ook met de reservering voor het aanvullen van de reservepositie verwachten we niet dat we de komende jaren kunnen voldoen aan het door u vastgestelde ratio van 0,8 voor het weerstandsvermogen.

Het college van burgemeester en wethouders,

De secretaris,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the end.

Drs. J. van Dam

De burgemeester,

A handwritten signature in black ink, featuring a prominent horizontal stroke with a small loop above it.

Mr. drs. M. Sijbom

2. LEESWIJZER

Financiële positie en voortgang kaders

In hoofdstuk 3 vindt u een toelichting op het financiële kader en een verdere uitwerking van de ombuigingen en bezuinigingen. Tevens zijn de voorgestelde beleidswensen en investeringen opgenomen en toegelicht. De voortgang van de vastgestelde bezuinigingen voor de begroting 2012 uit de kaders vermelden we ook in dit hoofdstuk.

Programmaplan

In het programmaplan wordt per programma/beleidsthema antwoord gegeven op de volgende W-vragen:

- Wat willen we bereiken;
- Wat gaan we daarvoor doen;
- Wat mag het kosten.

De *eerste* vraag geeft de lange termijn visie weer. Per programma wordt vanuit het collegeprogramma en andere beleidsnota's aangegeven wat de doelen voor de komende jaren zijn. Met het antwoord op de *tweede* vraag geeft de raad opdracht aan het college, wat er concreet in 2013 gerealiseerd moet worden. Het college is hieraan gehouden en zal de raad via de voor- en najaarsnota op de hoogte houden van de vorderingen.

De *laatste* W-vraag geeft aan wat het maximale budget voor 2013 is per programma. Thema overschrijdende budgetwijzigingen worden in de loop van het jaar aan de raad voorgelegd. In hoofdstuk 7, de financiële meerjarenbegroting, is op deelprogramma-niveau inzichtelijk wat de budgetten voor de verschillende onderdelen zijn.

De presentatie van de budgetten per programma is conform voorgaand jaar; de kosten worden verdeeld naar kostensoort (bijv. directe subsidies en personeelskosten). Dit om meer inzicht te geven in de opbouw van de kosten. Bij de totaalbedragen zit soms een afronding met een verschil van -1 of 1.

Naast de 3-W-vragen wordt per programma aangegeven wat het bestaande beleid is en welke (externe) ontwikkelingen er op de gemeente afkomen. Ook worden per beleidsthema, voor zover van toepassing, de verschillende beleidsvoornemens vermeld.

Financieel perspectief

In hoofdstuk 6 is een toelichting op het financieel perspectief opgenomen, bestaande uit een resultatenoverzicht op programmaniveau en een overzicht van de ontwikkeling van de Algemene Reserve.

3. FINANCIËLE POSITIE EN VOORTGANG KADERS

3.1 Financieel Perspectief

Vorig jaar is besloten om de planning & controlcyclus op onderdelen aan te passen. Doel hiervan is om uw raad beter in staat te stellen om goede financiële en beleidsmatige keuzes te maken en de realisatie van doelstellingen te bewaken. In het voorjaar heeft u de staat van Losser ontvangen, dit document is informatief bedoeld en niet voor besluitvorming. Bij de Staat van Losser heeft u kunnen lezen dat de gemeente Losser evenals vorig jaar voor een zware financiële opgave staat.

Op het moment van opstellen van de Staat van Losser waren de uitkomsten van de besprekingen in het Catshuis nog niet duidelijk. Inmiddels weten we dat de Catshuisonderhandelingen over miljardenbezuinigingen zijn mislukt en is er een lenteakkoord gesloten. Tijdens het opstellen van de kadernota waren de consequenties van het lenteakkoord en de gevolgen die dit heeft voor onze gemeente nog niet duidelijk. Zeker was dat de Wet werken naar vermogen niet doorgaat. De efficiencykorting op de WSW, evenals de herstructureringsfaciliteit komt hiermee te vervallen. In de junicirculaire zijn de gevolgen van het lenteakkoord verwerkt. Op 12 september jl. zijn er Tweede Kamer verkiezingen geweest, de onderhandelingen n.a.v. de uitkomsten van de verkiezingen zijn bij het opstellen van deze begroting in volle gang en dus niet meegenomen in deze begroting. Uitgangspunt bij het opstellen van deze begroting is de junicirculaire 2012.

Uw raad heeft op 10 juli 2012 de kadernota 2013-2016 voor kennisgeving aangenomen en daarbij erkend dat de financiële nood hoog is en dat er ingrijpende besluiten genomen moeten worden om het financieel evenwicht te herstellen. Er is wel besloten om het ratio weerstandsvermogen naar beneden bij te stellen. Uw raad heeft tevens een amendement ingediend bij de kadernota waarbij u heeft aangegeven wat de denkrichting moet zijn bij het oplossen van de tekorten.

- Taakstellende bezuinigingen opnemen voor Sociaal cultureel werk, Bibliotheek en Algemeen maatschappelijk werk, op basis van de DAP-kaarten. Niet verder bezuinigen op het muziekonderwijs;
- Leegstaande ruimten in het gemeentehuis zo spoedig mogelijk verhuren;
- Meer toepassen van het profijtbeginsel/kostendekkendheid o.a. bij grote (commerciële) evenementen, waarbij zoveel mogelijk kleinere evenementen worden ontzien;
- Actief inzetten op de verkoop van gemeentelijk onroerend goed c.q. onderzoek naar alternatieve gebruiksmogelijkheden;
- Taakstellende bezuiniging op het onderhoud in de openbare ruimte;
- Eenmalige korting op budgetten groot onderhoud wegen en gebouwen, passend binnen aansprakelijkheidsstelling door derden;
- Bij het aanbesteden uitgaan van inzet van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt en aandacht voor lokale ondernemers;
- Meer inzetten op samenwerking met collega-gemeenten, waterschap, provincie en anderen bij het realiseren van werken en projecten;
- Samen met buurgemeenten realiseren van (taakstellende) bezuinigingen bij verbonden partijen o.a. de Regio Twente;
- Onderzoek doen naar het halen van efficiencyvoordelen bij de inzameling van het huishoudelijk afval;
- Meer inzet op samenwerking en efficiëntere uitvoering van de Wmo (o.a. steunpunt informele zorg);
- Bezuinigen op de post Onvoorziene uitgaven;
- Een verhoging van de OZB is bespreekbaar.

De volgende onderdelen zoveel mogelijk te ontzien:

- Minima, waarbij aandacht voor het voorkomen van stapeling van bezuinigingen;
- Jeugd;
- Adviesraden, en
- Kleinere subsidies/bijdragen, met veel maatschappelijke impact.

Na de behandeling van de kadernota is er met de uitgangspunten uit het amendement verder gewerkt aan bezuinigingsvoorstellen. In hoofdstuk 3.2 vind u de voorstellen om te bezuinigen en om te buigen inclusief een toelichting hierop.

Naast het uitwerken van de bezuinigings- en ombuigingsvoorstellen is er ook verder gewerkt aan het financieel kader. Door het verwerken van de junicirculaire en het invoeren van een andere afschrijvingsystematiek in combinatie met een geactualiseerde investeringsplanning is de financiële stand bijgesteld. In onderstaand overzicht vindt u het nieuwe financiële kader.

Financieel kader programmabegroting 2013-2016

Financieel kader (bedragen * € 1.000)	2013	2014	2015	2016
Financieel situatie kadernota 2013	-2.145	-1.799	-1.778	-1.682
Mutaties kadernota tov start begroting	262	483	337	78
Mutaties junicirculaires algemene middelen	55	142	321	360
Financieel situaties start begroting 2013	-1.828	-1.174	-1.120	-1.244

De bezuinigingsvoorstellen waarbij zoveel mogelijk rekening is gehouden met de bezuinigingsrichting zoals aangegeven in het amendement bij de kadernota leiden tot een sluitende begroting. Verderop in dit hoofdstuk vindt u een onderbouwing bij de voorstellen. Naast de bezuinigingen zijn de knelpunten uit de kadernota ook verwerkt in deze begroting. Een toelichting op dit onderdeel vindt u bij hoofdstuk 3.3.

Financieel kader (bedragen * € 1.000)	2013	2014	2015	2016
Programmabegroting start situatie	-1.828	-1.174	-1.120	-1.244
Bezuinigingen en ombuigingen	1.875	1.489	1.336	1.341
Reservering aanvulling algemene reserve	0	-250	-215	-95
Resultaat programmabegroting 2013-2016	47	65	1	2

Reservepositie

Het te verwachten resultaat bij de begroting 2013-2016 voegen we toe aan de algemene reserve.

De algemene reserve bedraagt bij het opstellen van deze begroting circa 2,4 miljoen euro. Het jaarresultaat over 2012 is nog niet bekend, maar de prognose bij de tussentijdse rapportage laat een tekort zien. Daarnaast verwachten we dat we vanwege de ontmanteling van Topcraft een voorziening moeten treffen in 2012 ter hoogte van tenminste 2 miljoen euro. Deze ontwikkelingen laten zien dat de algemene reserve negatief zal worden. De begrote reservering voor het aanvullen van de algemene reserve en de toevoeging van het resultaat van de PB 2013-2016 dragen bij aan het structureel op orde brengen van de algemene reserve en daarbij het weerstandsvermogen van de Gemeente Losser.

3.2 Uitwerking bezuinigingen

In onderstaand overzicht zijn de bezuinigingsvoorstellen weergegeven. Elk voorstel wordt daarna verder toegelicht.

Bezuinigingen bedrag in euro x 1.000				
Onderwerp	2013	2014	2015	2016
1 Taakstellende bezuiniging fusieorganisatie Welzijn		143	143	143
2 Korting budgetten Carint		20	20	20
3 Profijtbeginself - doorbelasten reiniging bij evenementen		11,5	23	23
4 Taakstellende bezuiniging openbare ruimte		350	380	380
5 Eenmalige korting groot onderhoud wegen	500			
6 Eenmalige korting groot onderhoud gebouwen	300			
7 Efficiency onderhoud openbare ruimte	50	50		
8 Samenwerking waterschap			15	15
9 Uitv. WMO -woningaanpassing > € 7.500 niet vergoeden	75	75	75	75
10 Schrappen post onvoorzien gemeente	64	64	64	64
11 OZB verhoging	340	510	289	289
12 Herstructurering adviesraden		5	5	5
13 Wijziging subsidiestelsel		5	10	15
14 Vermindering ondersteuning griffie			20	20
15 Budget onvoorzien Raad schrappen	12,5	12,5	12,5	12,5
16 Verlaging budget economische zaken			2,5	2,5
17 Budget Dimpact	70			
18 Incidentele onttrekking reserve reiniging	400			
19 Tariefsverhoging binnensport/wijziging doorberekening	6	14	14	14
20 OKE wetgeving - vergoeding kosten kinderopvang		22	56	56
21 Afschaffen logopedie		50	50	50
22 Sporthalbeheer	20	20	20	20
23 Verlaging budget aanschaf speelvoorzieningen	5	5	5	5
24 Niet meer verzorgen van plaatsen kerstbomen	5	5	5	5
25 Opzeggen abonnementen	12,49	12,49	12,49	12,49
26 Verlaging budget studie en opleiding college	10	10	10	10
27 Vermindering budget rekenkamercommissie	5	5	5	5
28 Aanpassen gemeentelijke bijdr. Huish. Hulp (WMO)		100	100	100
Totaal bezuinigingen en ombuigingen	1.875	1.489	1.336	1.341

Toelichting

1. Taakstellende bezuiniging fusieorganisatie Welzijn

Er wordt een taakstellende bezuiniging opgelegd bij de fusieorganisatie, bestaande uit Cluster, Bibliotheek en Muziekschool. De taakstelling bedraagt 143.000 euro van het totale subsidiebedrag dat momenteel aan de drie instellingen wordt verstrekt. Onze insteek is om samen met de instellingen, op basis van een heldere visie, te kijken hoe we zowel een efficiencyslag als een inhoudelijke kwaliteitsslag kunnen maken.

2. Korting budgetten Carint

Carint krijgt een taakstelling. Het dienstverleningspakket wordt kritisch tegen het licht gehouden.

3. Profijtbeginsel - doorbelasten reiniging bij evenementen

Jaarlijks wordt er door de buitendienst voor circa 400 uur besteed aan evenementen. Werkzaamheden variërend van dranghekken/verkeersborden plaatsen en verwijderen tot het schoonmaken na een activiteit. Daarnaast voor ongeveer € 7.000 aan verwerkings- en materiaalkosten. In de meeste gevallen komt dit ten laste van de gemeenschap. Hetzelfde geldt voor het gebruik van water en energie. Deze kosten zullen worden doorberekend.

4. Taakstellende bezuiniging openbare ruimte

Op basis van planvorming wordt in 2014 € 350.000 en vanaf 2015 € 380.000 **structureel** bezuinigd op de openbare ruimte. Maatregelen/zoekrichtingen zijn:

- minder (machinaal)vegen,
- omvormen van onderhoudsintensieve plantvakken,
- wegen onderhoud op basis van verkeersintensiteit,
- minder onderhoud door verkoop/afstoten gebouwen,
- inkomsten door meer kostendekkende huur/pacht van gronden en gebouwen,
- verder versoberen van de gladheidsbestrijding
- temporiseren werkzaamheden, meer in de tijd uitsmeren, minder inhuur extern.
- Er wordt een voorschot genomen op de aangekondigde discussie in 2013 over de Kwaliteit van de openbare ruimte waar nu voorshands wordt aangenomen dat een bezuiniging op de openbare ruimte mogelijk is.

Bij vermindering van taken is het onvermijdelijk dat er ook uren worden ingeleverd. Hoeveel uren dit betreft wordt nader uitgewerkt.

5. Eenmalige korting groot onderhoud wegen

In 2013 wordt 50% van een jaarcyclus groot onderhoud wegen overgeslagen. Dit levert een aanzienlijke incidentele besparing op. Een jaarcyclus groot onderhoud wegen bedraagt circa € 1.000.000. Rekeninghoudend met aangegane verplichtingen kan in 2013 **incidenteel** een bedrag van circa € 500.000 bezuinigd worden. Het risico is dat er verder achterstallig onderhoud ontstaat en dat dit kan leiden tot kapitaalvernietiging op de langere termijn.

6. Eenmalige korting groot onderhoud gebouwen

In 2013 wordt ook 50% van een jaarcyclus groot onderhoud gemeentelijke gebouwen overgeslagen. Tevens een aanzienlijke besparing. Een jaarcyclus groot onderhoud gemeentelijke gebouwen (exclusief scholen) bedraagt circa € 600.000. Rekeninghoudend met aangegane verplichtingen kan in 2013 **incidenteel** een bedrag van circa € 300.000 bezuinigd worden. Ook hierbij geldt het risico dat er verder achterstallig onderhoud ontstaat en dat dit kan leiden tot kapitaalvernietiging op de langere termijn.

7. Efficiency onderhoud openbare ruimte

In de meerjarenbegroting is opgenomen dat in 2015 de werkbudgetten met 5% worden verminderd. Hierbij is afgesproken dat alleen mogelijk is als het 'beheer op orde' is

(inclusief mogelijkheden tot reserveringen en vervangingsmogelijkheden). Feitelijk een efficiency maatregel. (€ 96.000 vanaf 2015 e.v. zijn al geboekt.)

Voor de jaren 2013 en 2014 wordt taakstellend al een voorschot genomen op het behalen van dit resultaat waarbij de werkbudgetten met 2,5 % worden verminderd. 2013 €50.000 en 2014 € 50.000.

8. Samenwerking Waterschap

Op 12 september is door het waterschap en de gemeente Losser een intentieovereenkomst ondertekend voor de overdracht van het beheer van de beken, sloten en vijvers in het gebied binnen de bebouwde kom van Losser. Door zowel het beheer van het oppervlaktewater binnen én buiten de bebouwde kom bij het waterschap neer te leggen, kan efficiënter worden gewerkt. Investerings ter verbetering van het watersysteem binnen de bebouwde kom kunnen beter worden afgestemd op investeringen van het watersysteem in het buitengebied.

In 2012 wordt geïnventariseerd welke beken, vijvers en sloten daadwerkelijk zullen worden overgenomen. Daarna wordt de definitieve overeenkomst gesloten. Voor- en nadelen, alsmede kostenaspecten worden in beeld gebracht. Dit kan betekenen dat er eerst moet worden geïnvesteerd in achterstallig onderhoud. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan nadere besluitvorming plaatsvinden.

Onderzocht wordt in hoeverre nog meer efficiëncymaatregelen kunnen worden doorgevoerd door betere afstemming met het waterschap en Rijkswaterstaat.

9. Uitvoering WMO -woningaanpassing : maximale bijdrage € 7.500

De maximale bijdrage voor een woningaanpassing is € 7.500,-.

In het geval dat de kosten van aanpassing van de woning meer zijn dan € 7.500,- en de cliënt kan deze meerkosten niet zelf opbrengen, dan kan de cliënt ervoor kiezen om te verhuizen en gebruik te maken van de verhuiskostenvergoeding.

Verwacht wordt dat dit tot een vermindering van uitgaven leidt ad € 75.000,- per jaar.

10. Schrappen post onvoorzien gemeente

De organisatie heeft een budget onvoorzien. Hier worden kosten uit betaald die voorafgaand aan het jaar niet voorzien zijn. Uit dit budget zijn afgelopen jaar bijvoorbeeld de inwonersenquête betaald en het uitvoeringsbudget voor de notitie 'Mensenwerk'. Onvoorzien uitgaven kunnen vanaf nu dus niet meer binnen de begroting worden gedekt.

11. OZB verhoging

Bij de voorstellen tot bezuinigingen in de begroting 2012 is de OZB in 2015 verhoogd met 6,5%. Bij de voorstellen in deze begroting gaan we uit van een verhoging van de OZB vanaf 2013.

De voorgestelde verhoging in 2013 is 10%. De voorgestelde verhoging vanaf 2014 is 15%, inclusief de voorstellen uit de begroting van 2012.

Er wordt maximaal ingezet op het behalen van voordelen uit de samenwerking met verbonden partijen. Voordelen die we hierin kunnen behalen willen we inzetten om de extra verhoging vanaf 2014 van 5% ten opzichte van 2013 terug te draaien bij de eerstvolgende begroting.

12. Herstructurering adviesraden

Een vorm van participatie is gewenst en op sommige onderdelen ook verplicht. De gemeente is niet verplicht om hier een subsidie voor te verstrekken. Maar in de huidige situatie is de hoogte van de subsidie minimaal nodig om de raden te faciliteren in de uitvoering van hun werkzaamheden. Door herstructurering van deze adviesraden verwachten wij wel een besparing te kunnen realiseren.

13. Wijziging subsidiestelsel

Daarnaast kennen we zogenaamde waarderingssubsidies. Vorig jaar is het Uitvoeringsbesluit voor structurele waarderingssubsidies vastgesteld. Daarbij is een

onderscheid gemaakt in een drietal categorieën. Gemeentelijke belangen (€ 212.500), jeugdsportsubsidies (€ 29.000) en vrijwilligerssubsidies (€ 24.000). Door een heroverweging te maken tav het verstrekken van subsidies en de grondslag van het subsidiëren om te vormen naar resultaatafspraken verwachten wij hier een bezuiniging op te realiseren van op termijn € 15.000.

14. Vermindering ondersteuning griffie

De ondersteuning vanuit de griffie zal met ingang van 2015 met € 20.000 worden verminderd. Wij verwachten deze besparing te kunnen realiseren omdat de gemeenteraad overgaat op digitaal vergaderen en er daarnaast binnenkort met een raadsinformatiesysteem gewerkt wordt.

15. Budget onvoorzien Raad schrappen

De gemeenteraad heeft ook een budget onvoorzien. Uit dit budget zijn afgelopen jaar bijvoorbeeld de kosten voor de nostalgische raad betaald en de kosten die gemaakt zijn bij de komst van de nieuwe burgemeester. Aangezien we jaarlijks onvoorziene uitgaven hebben is het niet verstandig om dit volledige budget te schrappen. Ook hierbij moet opgemerkt worden dat onvoorziene uitgaven vanaf nu dus niet meer binnen de begroting kunnen worden gedekt.

16. Verlaging budget economische zaken

Het budget wat nog beschikbaar is op het gebied van economische zaken wordt met name ingezet om ondernemers te stimuleren en soms te faciliteren (onder andere voor ondersteuning bij het opzetten van ondernemersbijeenkomsten en dit aan te jagen). We hebben een bezuiniging met ingang van 2015 van € 2.500 verwerkt in de begroting. Er resteert vanaf 2015 nog een budget van € 12.500.

17. Budget Dimpact

In de begroting 2012 ev was er rekening gehouden met een jaarlijkse bijdrage Dimpact ad. € 70.000 ingaande 2013. De verwachting is dat Losser voor 2013 nog geen bijdrage hoeft te doen, omdat we nog niet over zijn op Dimpact. Invlechting moet nog plaatsvinden.

18. Incidentele onttrekking reserve reiniging

Uit de reserve reiniging wordt eenmalig een bedrag van € 400.000 gehaald.

19. Tariefsverhoging binnensport/wijziging doorberekening

Het sporthaltarief wordt vanaf seizoen 2013/2014 met 10% verhoogd. Het gymzaaltarief en het sportzaaltarief worden afgeleid van het sporthaltarief. De afgeleide percentages worden verhoogd: het gymzaaltarief van 33,33% naar 40% en het sportzaaltarief van 60% naar 70%.

20. OKE wetgeving - vergoeding kosten kinderopvang

Op grond van de OKE-wetgeving kent de gemeente Losser de regeling tegemoetkoming kosten kinderopvang. Doel van deze regeling is het verstrekken van een tegemoetkoming voor de kosten van opvang voor kinderen in de leeftijd tussen 2,5 en 4 jaar waarvan ouders niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming op grond van de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzaalwerk (belastingvoordeel voor werkende ouders).

Deze gemeentelijke regeling wordt ingetrokken. Dit levert in 2014 een besparing op van € 22.400 en vanaf 2015 structureel € 56.000. Nadeel hiervan is dat kinderen uit kostwinnersgezinnen minder of niet deelnemen aan voorschoolse voorzieningen en mogelijk achterstand oplopen.

21. Afschaffen logopedie

Per 2013 is er 0,84 fte beschikbaar voor preventieve logopedie, nadat het curatieve deel (behandelingen) tijdens een eerdere bezuinigingsronde reeds is afgeschaft.

Preventieve logopedie wordt vanaf 2014 ook niet meer gefinancierd door de gemeente. Gezien de financiële situatie zijn we genoodzaakt deze financiering te beëindigen.

22. Sporthalbeheer

Op dit moment hebben we drie sporthalbeheerders, waarvan één WIW'er. Door de afbouw van gesubsidieerde arbeid blijven er vanaf 1 augustus 2012 twee sporthalbeheerders over. Volgens planning start Domijn in september 2013 met de bouw van het Kulturhus in Overdinkel. Dan hoeft de gemeente geen beheerder meer in te zetten bij de Spil. Op deze manier kunnen we het wegvallen van de WIW'er opvangen. Verder wordt op dit moment gewerkt aan een nieuw beheerrooster. Waarbij wordt gekeken naar een lagere inzet van beheerders. Dit kan leiden tot een besparing.

23. Verlaging budget aanschaf speelvoorzieningen

Wij zijn als gemeente niet verplicht om speelvoorzieningen aan te leggen. Wel zijn we verplicht om de speelvoorzieningen die we in eigendom hebben te onderhouden. Het totaalbudget voor de aanschaf van speeltoestellen bedraagt jaarlijks € 50.000. Hierop wordt € 5.000 bezuinigd.

24. Niet meer verzorgen van plaatsen kerstbomen

M.i.v. wordt 2013 worden er door de gemeente in de kerkdorpen geen kerstbomen meer geplaatst. Dit levert een besparing op van € 5.000 structureel.

25. Opzeggen abonnementen

Het abonnement voor de website 'www.rechtopwmo.nl' / 'www.rechtopbijstand.nl' wordt opgezegd. Onze burgers kunnen namelijk voorgelicht worden via onze eigen website en daarnaast is er via vele andere kanalen informatie te vinden over wmo en bijstand. Deze maatregel levert een besparing op van € 12.500.

26. Verlaging budget studie en opleiding college

Wij stellen voor om het budget studie en opleiding voor het college terug te brengen naar € 25.000. Dit levert een besparing op van € 10000.

27. Vermindering budget rekenkamercommissie

We stellen voor om het budget van de rekenkamercommissie te verminderen met € 5.000. Er resteert dan nog een budget van € 22.000.

28. Aanpassen gemeentelijke bijdrage Huishoudelijke Hulp (WMO)

Op grond van prestatieveld 6 van de WMO kunnen burgers een beroep doen op individuele voorzieningen, te denken aan hulp in de huishouding, rolstoelen en aanpassingen in woningen. Bij de afgifte van een indicatie voor hulp bij het huishouden heeft de burger nu de keuze uit een persoonsgebonden budget (PGB) of Zorg in natura. In het geval van een PGB ontvangt de burger € 15,20 per geïndiceerd uur noodzakelijke huishoudelijke hulp en koopt de burger daarvoor zelf de hulp in (in veel gevallen familie, kennissen of burens). In geval van Zorg in natura wordt de hulp geleverd door een van de partijen die daarvoor door de gemeente zijn gecontracteerd en vindt de verrekening plaats met de partij die hulp levert en niet met de burger. De gemeente betaalt op grond van de huidige contracten voor Zorg in natura € 19,29 per uur.

Het voorstel is om het onderscheid in PGB en Zorg in natura te laten vervallen. De cliënt koopt dan in alle gevallen zelf de benodigde hulp in bij lokale of regionale aanbieders en de gemeente draagt bij in de kosten middels een vast te stellen bedrag per uur noodzakelijke hulp dat ligt tussen € 15,20 en € 19,29. Dit kan leiden tot een besparing tussen de € 100.000 en € 200.000. Inmiddels is gebleken dat ook de gemeente Enschede onderzoekt of en op welke wijze deze wijziging kan worden doorgevoerd. De afdeling WIZ is daarover met de gemeente Enschede in overleg.

Zoekrichtingen

Onderstaande zoekrichtingen laten mogelijkheden zien die in vele gevallen op lange termijn resultaten kunnen opleveren maar die gezien de voorbereidingstijd of de afspraken die nog gemaakt moeten worden op dit moment niet directe bezuinigingsmogelijkheden opleveren.

Uitbesteden buitendienst

Onderzocht wordt of uitbesteding van de buitendienst een besparing oplevert. Hierbij kan worden gedacht aan een intergemeentelijk samenwerkingsverband of samenwerking met één of meerdere omliggende gemeenten. Op voorhand kunnen we niet aangeven hoeveel dit kan opleveren. Eerst zal onderzocht moeten worden of dit überhaupt tot een besparing leidt. Mocht dit niet het geval zijn dan willen we onderzoeken of het inrichten van een tractiepool met omliggende gemeenten/andere partij tot een besparing kan leiden.

Verbonden partijen

Met betrekking tot de taken die intergemeentelijk door verbonden partijen mede voor de gemeente Losser worden uitgevoerd kan niet eenzijdig tot een verlaging worden besloten. De desbetreffende verbonden partij moet eerst op bestuurlijk niveau besluiten om deze taakstelling ook daadwerkelijk aan haar eigen organisatie op te leggen. Aannemelijk moet worden gemaakt dat de verbonden partij ook daadwerkelijk overgaat tot het doorvoeren van de opgelegde bezuinigingsmaatregel. We kunnen hier op dit moment dus niet op bezuinigen. Wél wordt onderzocht in hoeverre en op welke wijze hierop bezuinigd kan worden.

Er wordt maximaal ingezet op het behalen van voordelen uit de samenwerking met verbonden partijen. Voordelen die we hierin kunnen behalen willen we inzetten om de extra OZB verhoging vanaf 2014 van 5% ten opzichte van 2013 terug te draaien bij de eerstvolgende begroting.

Versoberen verordeningen/regelingen

Onderzocht kan worden wat het oplevert als we alle verordeningen en regelingen in de meest sobere vorm toepassen. Daarbij moeten dan tevens de consequenties in beeld worden gebracht. Zodat bepaald kan worden of het verstandig is om de verordeningen en regelingen aan te passen. Dit onderzoek is op korte termijn niet te realiseren.

Wegen in buitengebied onttrekken aan de openbaarheid

Het is mogelijk om wegen in het buitengebied aan de openbaarheid te onttrekken. Door vermindering van het aantal kilometers verharde wegen in het buitengebied dat in beheer is bij de gemeente, kan een besparing gerealiseerd worden. Bij de keuze voor welke wegen hiervoor in aanmerking kunnen komen dient bepalend te zijn of hier woningen en of bedrijven aan gesitueerd zijn. Op korte termijn kunnen we niet aangeven tot welke besparing dit leidt. Om onnodige juridische procedures te voorkomen zal eerst goed onderzocht moeten worden welke wegen hiervoor in aanmerking komen.

Overwogen zoekrichtingen – niet voor gekozen

Onderstaande zoekrichtingen zijn in het proces van de staat van Losser, kadernota en begroting overwogen als bezuinigingsmogelijkheid. Op dit moment kiest het College er echter niet voor om op deze gebieden bezuinigingsvoorstellen te doen.

VVV

De VVV krijgt jaarlijks een subsidie ter hoogte van € 27.000. Deze subsidie wordt gebruikt voor het uitvoeren van toeristische activiteiten in Losser en voor organisatorische kosten. De VVV bestaat uit één professionele kracht en 60 vrijwilligers. Ondernemers dragen daarnaast ook bij aan deze kosten om toerisme in Losser te stimuleren (fluctueert per jaar). De subsidie aan de VVV blijft gehandhaafd.

Bij het afschaffen van deze subsidie is de kans aanwezig dat de VVV haar professionele kracht niet kan behouden en mogelijk moet besluiten om bepaalde taken niet meer uit te voeren. Tevens willen we voorkomen dat de gemeente haar voorbeeldfunctie richting ondernemers verliest.

Recreatie en toerisme

Op het gebied van toerisme zijn de afgelopen jaren meerdere bezuinigingen doorgevoerd. Het werkbudget voor recreatie en toerisme wordt gebruikt voor het aanjagen van projecten (zoals de mountainbikeroute), maar ook voor promotie (om Lossers op de kaart te zetten door verbinding in de Schatkamer van Twente). Om dergelijke projecten te kunnen blijven aanjagen is het van belang om dit werkbudget in stand te houden.

Economische zaken

Het budget wat nog beschikbaar is op het gebied van economische zaken wordt met name ingezet om ondernemers te stimuleren en soms te faciliteren (onder andere voor ondersteuning bij het opzetten van ondernemersbijeenkomsten en dit aan te jagen). Om deze ondersteuning te kunnen blijven bieden is het van belang om in ieder geval een groot deel van het werkbudget in stand te houden.

Hoogte verhuiskostenvergoeding verlagen

In onze verordening Wmo is geregeld dat burgers die (op indicatie) moeten verhuizen naar een gelijkvloerse- of seniorenwoning een verhuiskostenvergoeding kunnen krijgen. Deze verhuiskostenvergoeding bedraagt momenteel voor een echtpaar € 2.681,76 en voor een echtpaar met kinderen € 4.022,64. De verhuiskostenvergoeding kan verlaagd worden naar € 2.000. Bij het huidige aantal indicaties leidt dit tot een besparing van € 5.400. De Raad heeft echter aangegeven hierop niet te willen bezuinigen.

Inkomensondersteunende regelingen

Hieronder een aantal bezuinigingsmogelijkheden op de inkomensondersteunende regelingen, welke uitgevoerd worden door de gemeente. Deze voorstellen zullen leiden tot een versoering van het bestaande minimabeleid. Bedragen zijn gebaseerd op hoeveelheid aanvragen in 2011.

- *Drempelbedrag bijzondere bijstand € 125*

De gemeente heeft beleidsvrijheid om binnen de toekenning van de bijzondere bijstand een zogenoemd "drempelbedrag" toe te passen, voordat feitelijk bijzondere bijstand wordt verstrekt. Een eigen bijdrage van € 125,- per jaar is het wettelijk toegestane drempelbedrag. Dit betekent dat klanten € 125,- per jaar zelf moeten bijdragen. Dit leidt tot een structurele besparing van € 8.500.

- *Versoberen (halvering) langdurigheidstoeslag*

De langdurigheidstoeslag is een toeslag voor mensen die langdurig een laag inkomen hebben (in ieder geval 3 jaar), geen uitzicht hebben op inkomensverbetering en hierdoor geen financiële ruimte hebben om te reserveren voor onverwachte uitgaven. De hoogte van deze toeslag is vanaf 2010 niet langer wettelijk vastgesteld, waarmee in theorie de hoogte op 1 euro kan worden gesteld. De langdurigheidstoeslag bedraagt op dit moment per jaar circa € 500 voor echtparen, € 450 voor alleenstaande ouders en € 350 voor alleenstaanden. Indien u besluit de hoogte van deze toeslag te halveren leidt dit – op basis van het aantal klanten in 2011 – tot een besparing van € 18.000.

- *Versoberen SMI-regeling (sociaal medische indicatie)*

De uitvoering van de SMI-regeling (tegemoetkoming kinderopvang op sociaal medische indicatie) is een wettelijke taak. U kunt wel besluiten een maximum te stellen aan het aantal dagdelen per week dat kinderopvang door de gemeente wordt vergoed. Hierdoor komen bijvoorbeeld twee dagdelen per week voor rekening van de ouders, wat voor hen een extra kostenpost van € 50 per week

betekent. Naar schatting leidt dit voor de gemeente tot een besparing van € 2.500 structureel.

- ***Versoberen kortingsregeling minima***

De gemeente Losser heeft een regeling voor minima (zogenaamd kortingsregeling). Deze is erop gericht om mensen met een laag inkomen toch de mogelijkheid te bieden om deel te nemen aan sociale, maatschappelijke en culturele activiteiten. Een mogelijkheid is om maximaal één activiteit per aanvrager te vergoeden. Dit levert structureel een besparing op van € 1.500 per jaar.

Op deze regelingen wordt vooralsnog niet bezuinigd. De financieel minder daadkrachtige Losserse burgers die van de regelingen gebruik maakten worden getroffen in de portemonnee, zeker ook gezien de landelijke bezuinigingen. Verder kan door stapeling van bezuinigingen steeds dezelfde doelgroep getroffen worden. Mogelijk ander gevolg is dat meer Losserse burgers dan voorheen een beroep zullen moeten doen op (financiële) ondersteuning door de gemeente en hierdoor de gemeentelijke kosten van bijzondere bijstand en/of schuldhelpverlening zullen stijgen.

Vermindering commissieleden niet zijnde raadsleden

Het is mogelijk om te bezuinigen op bestuurskosten. Zo is het niet verplicht om commissieleden niet zijnde raadsleden aan te stellen. Het is echter niet wenselijk hierop te bezuinigen. Het zal moeite genoeg kosten om in de toekomst voldoende kwaliteit te behouden voor het besturen van onze gemeente. Tevens vertegenwoordigen zij soms een bepaald beleidsterrein binnen een fractie.

Vermindering vergoeding raadsleden

Het is ook mogelijk om de te hanteren raadsvergoeding op een lager niveau vast te stellen, 1% levert € 1.600 op. Wij vinden dit geen goede zaak. Raadsleden krijgen al een relatief lage vergoeding voor hun werkzaamheden.

Provinciaal Meerjarenprogramma

Jaarlijks stellen wij € 100.000 beschikbaar voor het Provinciaal MJP. Dit bedrag wordt ingezet als cofinanciering voor het pMJP, waardoor we een forse subsidie van de provincie ontvangen. Het huidige pMJP loopt eind 2013 af. Er komt een vervolg op het pMJP. Gezien het feit dat we met dit budget een forse subsidie (300.000 per jaar) van de provincie ontvangen stellen wij voor niet op dit budget te besparen. Cofinanciering is ook één van de speerpunten uit het collegeakkoord.

3.3 Uitwerking investeringen, nieuwe beleidswensen, knelpunten en beleidsverplichtingen

Overzicht investeringen, nieuw beleid en knelpunten bedrag in euro x 1.000				
Onderwerp	2013	2014	2015	2016
Investerings - vervanging				
1 VW Transporters	8	16	15	15
2 Digitaal handhaven/ toezichtsprotocol	3	6	6	6
Totaal investeringen - vervanging	11	22	21	21
Nieuwe beleidswensen				
3 Digitaal handhaven/toezichtsprotocol (licentiekosten)	5	5	5	5
4 Bodemkwaliteitskaart en bodemfunctiekaart	8			
5 Verankering resultaten arrangementen cultuurbeleid*	10	10		
Totaal nieuwe beleidswensen	23	15	5	5
Knelpunten - O&O(onontkoombare en onuitstelbare)				
6 Grondbedrijf	390	390	390	390
7 Incidenteel aanvullende uitkering	300	300	300	300
8 Regionalisering Brandweer - regionalisering	19	19	74	74
9 Regionalisering Brandweer - compensatie	-37	-14	-14	-2
10 Regionalisering Brandweer - desintegratiekosten	90	90	90	90
11 Regionale uitvoeringsdienst	31	21	21	21
12 Taakstelling 2009	125	125	125	125
13 Taakstelling 2009 personeel WIZ	200	200	200	200
14 Personele ontwikkelingen	118	51	51	46
15 Gevolgen afbouw gesubs.arbeid openbare werken	41			
16 Vermindering reservepositie - bespaarde rente	300	300	300	300
17 Niet gerealiseerde bezuiniging begr. 2012 PGB/Menzis	25	25	25	25
18 Niet gerealiseerde bezuiniging begr. 2012 Pin project	50	50	50	50
19 Niet gerealiseerde bezuiniging begr. 2012 Duurzaamheid - energiescan gebouwen	45	75	95	95
Totaal O&O	1.697	1.632	1.707	1.714
Totaal investeringen, nieuw beleid en knelpunten	1.731	1.669	1.733	1.740

* Deze beleidswens was niet opgenomen in de kadernota maar is in het proces van de begroting als beleidswens verwerkt. De totaalstand van de beleidswensen wijkt daarom in de kadernota in 2013 en 2014 met € 10.000 af de stand in deze begroting. Hierdoor wijkt de startsituatie in deze begroting in 2013 en 2014 ook met € 10.000 ten opzichte van de kadernota.

Toelichting investeringen, nieuwe beleidswensen, knelpunten en beleidsverplichtingen

Investeringen – vervanging

1. Twee VW transporters

Vervanging van 2 Volkswagen Transporters. Auto's zijn van 2003 hebben 120.000 km gereden. Deze voertuigen worden dagelijks door de buitendienst gebruikt. De technische staat van deze voertuigen wordt slechter.

2. Digitaal handhaven/toezichtsprotocol (investering)

In het kader van de kwaliteitscriteria wordt gesproken over handhaving volgens het toezichtsprotocol. In RUD-verband wordt al naar randapparatuur gekeken. Het is wenselijk om hier aansluiting bij te zoeken. Genoemde gelden zijn slechts een globale inschatting.

Nieuwe beleidswensen

3. Digitaal handhaven/toezichtsprotocol (licentiekosten)

In het kader van de kwaliteitscriteria wordt gesproken over handhaving volgens het toezichtsprotocol. In RUD-verband wordt al naar randapparatuur gekeken. Het is wenselijk om hier aansluiting bij te zoeken. Genoemde gelden zijn slechts een globale inschatting.

4. Bodemkwaliteitskaart en bodemfunctiekaart

In 2013 loopt de geldigheid van de bodemkwaliteitskaart af. Wanneer we niks doen vallen we terug op het landelijk opgestelde generieke beleid. Hoe groot het probleem/risico daar van is is niet exact bekend. Regionaal is er bewust voor gekozen om voor de regio Twente een regionale bodemkwaliteitskaart vast te stellen. Losser heeft daar niet aan mee gedaan maar ook een aantal ander gemeenten waaronder Enschede hebben daar niet aan mee gedaan. Losser omdat wij vooralsnog een geldende bodemkwaliteitskaart hebben. Enschede, omdat zij het generieke beleid voldoende vinden. Wij zijn al langer verplicht om een bodemfunctiekaart op te stellen. Dit is ook een sturingsinstrument ten aanzien van de gewenste bodemkwaliteit. Onderzocht moet worden wat nu voor de effectiviteit en efficiency voor Losser het meest interessant is. De grofweg geraamde kosten hebben betrekking op het opstellen van een nieuwe bodemkwaliteitskaart.

5. Verankering resultaten arrangement cultuurbeleid

De gemeente Losser heeft de provincie Overijssel bestuurlijk uitgedaagd om gedurende de nieuwe beleidsperiode cultuur 2013–2016 te blijven investeren in het gemeentelijk cultuurbeleid. Op grond daarvan mag worden verwacht dat de gemeente Losser eveneens concrete maatregelen neemt om de resultaten van vier jaren arrangement cultuurbeleid te waarborgen en voort te zetten. Minimale middelen om gemeentelijke beleidsregie te voeren:

- € 2.500 met betrekking tot de voortgang van het project van de gezamenlijke erfgoederen onder andere in relatie tot recreatie en toerisme;
- € 2.500 met betrekking tot de voortgang van het project van de gezamenlijke muziekverenigingen (HaFa);
- € 5.000 met betrekking tot de voortgang van het project van de stichting Culturele Basisvorming Losser voor Harmonie en Fanfare (HaFa) in de klas i.h.k.v. de landelijke en provinciale regeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit'.

Knelpunten

6. Grondbedrijf

Een gevolg van de nieuwe wijze van waarderen van de gronden is dat er niet, zoals in het verleden gebruikelijk was, kosten en rente aan de waarde van de NNIEG-gronden kunnen worden toegevoegd, hierdoor werd in het verleden de boekwaarde hoger. Het nadelige verschil in toe te rekenen kosten en rente bedraagt ca. € 390.000.

7. Incidenteel Aanvullende Uitkering (IAU)

In 2009 en 2010 hebben we het tekort WWB onder aftrek van de 10% eigen risico gedeclareerd en toegewezen gekregen als IAU door het rijk. Aangezien de eisen voor deze IAU zijn aangescherpt is het hoogst onzeker of er weer aanspraak gemaakt kan worden op deze uitkering. Er zijn drie criteria waaraan de gemeente moet voldoen om automatisch in aanmerking te komen voor de IAU. Losser voldoet niet aan die criteria. De uitkering die structureel in de begroting is verwerkt wordt gecorrigeerd vanwege het risico dat we de uitkering niet, of niet volledig ontvangen.

8. Regionalisering Brandweer – regionalisering

De regionalisering van de brandweer is naar verwachting per 1 januari 2013 een feit. De gekozen peildatum (28 april 2011) voor de financiële foto heeft voor Losser tot gevolg dat ingeboekte bezuinigingen niet gerealiseerd kunnen worden. Door een compensatietraject wordt dit nadeel wel deels gecompenseerd. Het resterende bedrag moet in de meerjarenbegroting 2013-2016 worden verwerkt. Door de regionalisering is er ook nog sprake van bij de gemeente achterblijvende desintegratiekosten ter hoogte van afgerond € 90.000. Dit zijn overheadkosten die tot nu toe op de brandweer worden geschreven. Dat kan straks niet meer. In samenspraak met de gemeente Enschede en de brandweer moet worden gekeken hoe een zo groot mogelijk deel van die kosten kan worden teruggedrongen.

9. Regionalisering Brandweer - regionalisering - compensatie

Zie toelichting bij onderdeel 7.

10. Regionalisering Brandweer - regionalisering - desintegratiekosten

Zie toelichting bij onderdeel 7.

11. Regionale uitvoeringsdienst (RUD)

Het is een wettelijke verplichting om aan te sluiten bij RUD. Om de beoogde efficiënte kwaliteitsverbetering in de uitvoering te organiseren is een Informatie-, coördinatie- en sturingseenheid (ICS) een noodzakelijke voorwaarde. Voor de gemeente Losser betekent dit voor 2013 een bijdrage van € 31.000 daarna moeten we ook een structurele bijdrage doen t.b.v. de ICS. Het betreft hier voorlopige ramingen van € 21.000.

12. Taakstelling 2009

Over de stand van zaken realisatie taakstelling 2009 is de raad geïnformeerd bij de najaarsnota 2011. Dit was toen aanleiding voor de raad om een motie van de VVD aan te nemen, waarin de taakstelling op formatie met een bedrag van € 125.000 is verminderd. Tegelijkertijd is wel de opdracht om elders in de begroting 2013 dit bedrag te vinden.

13. Samenwerking afdeling Werk, Inkomen en Zorg met gemeente Enschede

De samenwerking met Enschede op het terrein van Werk, Inkomen en Zorg levert structureel geen € 200.000 op. Op dit moment is nog onduidelijk wel bedrag uiteindelijk wel haalbaar is en vanaf wanneer.

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Enschede en Losser hebben een principebesluit genomen om de taken en de medewerkers van de afdeling Werk, Inkomen en Zorg van de gemeente Losser onder te brengen bij de gemeente

Enschede. Daartoe wordt een transitieplan opgesteld. De definitieve besluitvorming zal ws. in het voorjaar van 2013 plaatsvinden. De beoogde datum voor de feitelijke overdracht is 1 januari 2014, waarbij het jaar 2013 wordt benut als overgangsjaar.

14. Personele ontwikkelingen

We worden geconfronteerd met het feit dat we minimaal budget hebben om personele knelpunten op te lossen. Tevens is de formatie dusdanig beperkt dat we vrijwel niet in staat zijn om tegenvallers (ziekte, etc.) binnen de reguliere formatie op te vangen. Net als in 2011 en 2012 verwachten we dat we ook in 2013 en volgende jaren te maken krijgen met personele knelpunten die leiden tot financiële consequenties (op dit moment al een financieel risico van € 60.000 in 2013).

15. Gevolgen afbouw gesubsidieerde arbeid openbare werken

De gesubsidieerde arbeid in zijn huidige vorm wordt gefaseerd afgebouwd. Dit heeft ook gevolgen voor WIW- en ID-werknemers van het team Buitendienst van de afdeling Openbare Werken. De raad heeft besloten om de beëindiging van de arbeidscontracten van deze medewerkers met twee jaar op te schorten. Dit in afwachting van de keuzes omtrent het onderhoudsniveau van de openbare ruimte. Het besluit leidt in 2013 tot een tekort van € 41.000.

16. Vermindering reservepositie – bespaarde rente

Omdat de reservepositie afneemt als gevolg van de afwaardering van de gronden en de voorziening die we moeten treffen voor de ontmanteling van Top Craft daalt de bespaarde rente (structureel) op de reserves met € 300.000.

17. WMO – uitvoering PGB's

In de begroting is een besparing opgenomen van € 25.000 t.a.v. de administratie van de PGB's binnen de WMO. Deze administratie wordt nu uitgevoerd door Menzis. De gedachte was om de administratie zelf uit te gaan voeren binnen de afdeling WIZ. Dit zou een bedrag van € 50.000 opleveren, waarvan de helft weer nodig zou zijn voor extra inzet van personeel binnen de ambtelijke organisatie. De gemeente Losser was echter tot 1 juli 2012 gebonden aan het contract met Menzis. Daarbij komt dat de gemeente Losser zich ten doel heeft gesteld om de afdeling WIZ onder te brengen bij de gemeente Enschede, hetgeen aanvankelijk mogelijk per 1 januari 2013 zou worden geëffectueerd. De gemeente Enschede heeft uitgesproken de administratie van de PGB's niet zelf te willen uitvoeren, maar bij Menzis te laten. Het lag niet voor de hand om de administratie per 1 juli 2012 bij Menzis weg te halen om die vervolgens naar nu de verwachting is per 1 januari 2014 daar weer onder te brengen. Bovendien levert dat niet de gewenste besparing op.

18. PIN-project

Het PIN-project heeft als doel om de instroom van uitkeringsgerechtigden ten gevolge van verhuizing naar Losser te verlagen. Het project komt er op neer dat huurwoningtoewijzingen aan werklozen, bijstandgerechtigden, etc. uit andere gemeenten niet zonder meer plaats vindt. Betrokkenen worden door de woningbouwvereniging eerst doorverwezen naar het Werkplein en men dient zich verplicht te melden/in te schrijven. Pas daarna kan woningtoewijzing plaatsvinden. In de meerjarenbegroting is vanaf 2013 een jaarlijkse besparing van € 50.000 geraamd, dit als gevolg van het voorkomen van vijf nieuwe bijstandsaanvragen per jaar. Dit is echter niet reëel. Jaarlijks ontvangt de gemeente Losser een budget Inkomensdeel waaruit de uitkeringen worden betaald. Dat budget is al jaren ontoereikend omdat er meer uitkeringen worden verstrekt dan waarmee rekening wordt gehouden door het Rijk. Het gemeentelijk risico voor het tekort dat ontstaat blijft beperkt tot 10% van het Inkomensdeel. Het overige wordt aangevuld door het Rijk. Wanneer het aantal uitkeringen daalt, profiteert in eerste instantie het Rijk daarvan. Pas als de uitgaven gedaald zijn tot onder de grens van 110% van het budget Inkomensdeel profiteert de gemeente.

19. Duurzaamheid - Energiescan gebouwen

Er is een energiescan uitgevoerd in onze gemeentelijke gebouwen. Deze scan is doorberekend op mogelijkheden die tot en met 2015 positieve financiële effecten opleveren. Oorspronkelijk zou dit een voordeel opleveren van € 60.000 in 2013, € 90.000 in 2014 en € 110.000 in 2015 en volgende jaren. Uit nader onderzoek is gebleken dat er een foutieve berekening is gemaakt en dat de ramingsbedragen substantieel bijgesteld moeten worden naar structureel € 15.000 vanaf 2013. Per saldo betekent dit een negatieve bijstelling van € 45.000 in 2013, € 75.000 in 2014 en € 95.000 in 2015 en volgende jaren.

Niet verwerkte beleidswensen en knelpunten

Gebiedsontwikkeling NL-NOT

College heeft ingestemd met de visie, daarbij aangegeven dat er geen cofinanciering beschikbaar is.

Programma Hart voor Overdinkel

In mei 2012 heeft het college besloten om samen met wooncorporatie Domijn het Kulturhus te realiseren. Dit betreft slechts de bouw van het Kulturhus met brede school met bijbehorende parkeerplaatsen. De pleinontwikkeling met daarin geïntegreerd de herinrichting van de Hoofdstraat (de "knip") is niet in dit bestemmingsplan opgenomen. Op basis van kengetallen is een raming gemaakt welke extra middelen benodigd zijn om ook de pleinontwikkeling en herinrichting van de Hoofdstraat te kunnen realiseren. Het bedrag (€ 300.000) betreft de investering na aftrek van bestaande dekkingsmiddelen (o.a. onderhoud wegen en riolering, het restantbudget binnenstedelijke vernieuwing c.a.). Verder zijn er wellicht nog externe bijdragen mogelijk (wellicht uit het Gebiedsprogramma NOT, Duurzaam Veilig, c.a.). Hiervoor is bestuurlijke inzet noodzakelijk. Uitvoering in aansluiting op realisatie Kulturhus; naar verwachting in 2014. Medio 2012 wordt er, in het kader van HvO-fase I, gewerkt aan een integraal plan voor de Hoofdstraat. Hierbij wordt een separaat stedenbouwkundig schetsontwerp gemaakt voor de pleinontwikkeling, gebaseerd op de meest recente ontwikkeling t.a.v. het Kulturhus. Op basis van dat plan kan verdere besluitvorming en lobbywerk richting subsidieverstrekters plaatsvinden.

Actualiseren bestemmingsplannen

Het actueel houden van bestemmingsplannen is een wettelijke verplichting en dient eens in de tien jaar plaats te vinden. De eerste bestemmingsplannen zijn in 2004 geactualiseerd. Dit betekent dat in 2014 moet worden gestart met een nieuwe actualisatieronde. Door het niet voldoen aan de wettelijke verplichting is geen legesheffing mogelijk en kunnen bij ontwikkelingen geen kosten (bijv. kosten bovenwijkse voorzieningen) worden verhaald.

Onderhoud/vernieling abri's

Vanaf 2015 stopt CBS Outdoor in Losser met het huidige contract waarbij de kosten voor plaatsing en onderhoud van de Abri's worden gedekt uit reclame inkomsten. Dit vanwege tegenvallende belangstelling voor reclame uitingen. Per 1 januari 2015 komen de Abri's in eigendom bij de gemeente Losser. Met het onderhoud, reparatie en herstel van vandalisme-schade is naar verwachting een structureel bedrag gemoeid van € 35.000 per jaar. In 2013 wordt onderzocht of er op een andere wijze nog (gedeeltelijk) reclame-inkomsten te genereren zijn. De abri's zijn geplaatst in het kader van het regionale uitvoeringsprogramma om het gebruik van het openbaar vervoer te stimuleren. Weghalen van de abri's past niet binnen de beleidsdoelstellingen van de gemeente Losser t.a.v. openbaar vervoer en duurzaamheid.

VVV

Er is één professionele kracht beschikbaar op circa 60 vrijwilligers in drie VVV kantoren (Beuningen, De Lutte en Losser). De professionele kracht is nodig om de vrijwilligers aan te sturen, koers te bepalen en in regionaal verband te overleggen. Het huidige subsidiebedrag is de ondergrens van het bedrag dat nodig is om te overleven. De VVV genereert verder inkomsten door o.a. contributie van leden, door het uitvoeren van projecten etc.

Samen met het Twents Bureau voor Toerisme (TBT) wordt gewerkt aan ketensamenwerking. De VVV staat hier positief tegenover. Als de subsidie aan de VVV afgebouwd wordt zal de VVV in de gemeente Losser verdwijnen. Indien Losser geen eigen VVV (of I-punt) meer heeft, zal Losser de aansluiting missen op regionaal niveau en niet meer meegenomen worden in het vermarkten van Losser op nationaal en internationaal niveau door het TBT.

Nieuwbouw sporthal

De huidige sporthal De Fakkel, gebouwd in 1971, voldoet niet meer aan de huidige inrichtingseisen voor bewegingsonderwijs. Daarnaast is gebleken dat de sporthal na verschillende verbouwingen niet meer voldoet aan de constructie eisen die aan een bestaande sporthal worden gesteld. Dit levert met name bij hevige sneeuwval een verhoogd risico met zich mee. Het verkennende onderzoek naar de realisatie van een nieuwe sporthal in de kern Losser is nog niet afgerond. Het investeringsbedrag is gebaseerd op de vergoeding van de nieuwbouwkosten voor de bouw van 3 gymzalen (exclusief grondkosten).

Sport en beweeg aanbod vergroten

Met de rijksbijdrage in het kader van het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) zijn in de afgelopen jaren diverse sportstimuleringsprojecten uitgevoerd. Bij de deelnameverklaring heeft de gemeente verklaard deze projecten na 2012 te willen voortzetten. Hiervoor is een minimaal uitvoeringsbudget van € 10.000 noodzakelijk. Indien geen budget beschikbaar wordt gesteld, kunnen projecten als Lekker Fit, schoolschaatsen, schoolzwemmen, fittest niet worden voortgezet. Dit levert een negatieve bijdrage aan de gezonde en actieve leefstijl van inwoners.

Tractie; bestelbus

Vervanging van de Mitsubishi L400 bestelbus t.b.v. de landmeter. Voertuig is van 2001 en ruim over zijn afschrijftermijn. Voertuig is onmisbaar voor de bedrijfsvoering, wordt alle dagen gebruikt. Financieel risico: onderhoudskosten voor oude tractiemiddelen worden hoger dan de afschrijvingskosten voor nieuwe middelen.

3.4 Uitwerking kaders

Bij de kadernota is aangegeven dat een aantal ombuigingen in de kaders 2012 niet gerealiseerd kunnen worden. In onderstaand overzicht staan de bezuinigingen zoals op dit moment verwerkt in de begroting.

Kader (bedragen in € x 1.000)	Programma	2013	2014	2015	2016
Andere rol van de overheid					
Noaberschap	L&M		15	35	35
Innovatie					
Wijkcoaches	L&M			25	25
Jeugdzorg-Loes concept	L&M		5	5	5
Vastgoed	L&R			25	25
Samenwerking andere gemeenten	B&D		5	10	10
Bedrijfsvoering					
Het nieuwe werken	AD		20	40	40
Duurzaamheid	T&E	15	15	15	15
Gemeentelijke gebouwen	L&R	20	40	60	60
Verhuur gemeentehuis	AD		58	67	67
Totaal uitwerking kaders		35	158	282	282

Reserve uitwerking kaders

U heeft bij het vaststellen van de kadernota op 12 juli 2011 eenmalig € 500.000 beschikbaar gesteld voor het realiseren van de benodigde structurele ombuigingen. Op dit moment kunnen we de onderstaande inschattingen maken van de benodigde incidentele investeringen. Bij de verdere uitwerking van kaders maken we inzichtelijk welke incidentele investeringen er nodig zijn om de uitwerking van de kaders verder vorm te geven.

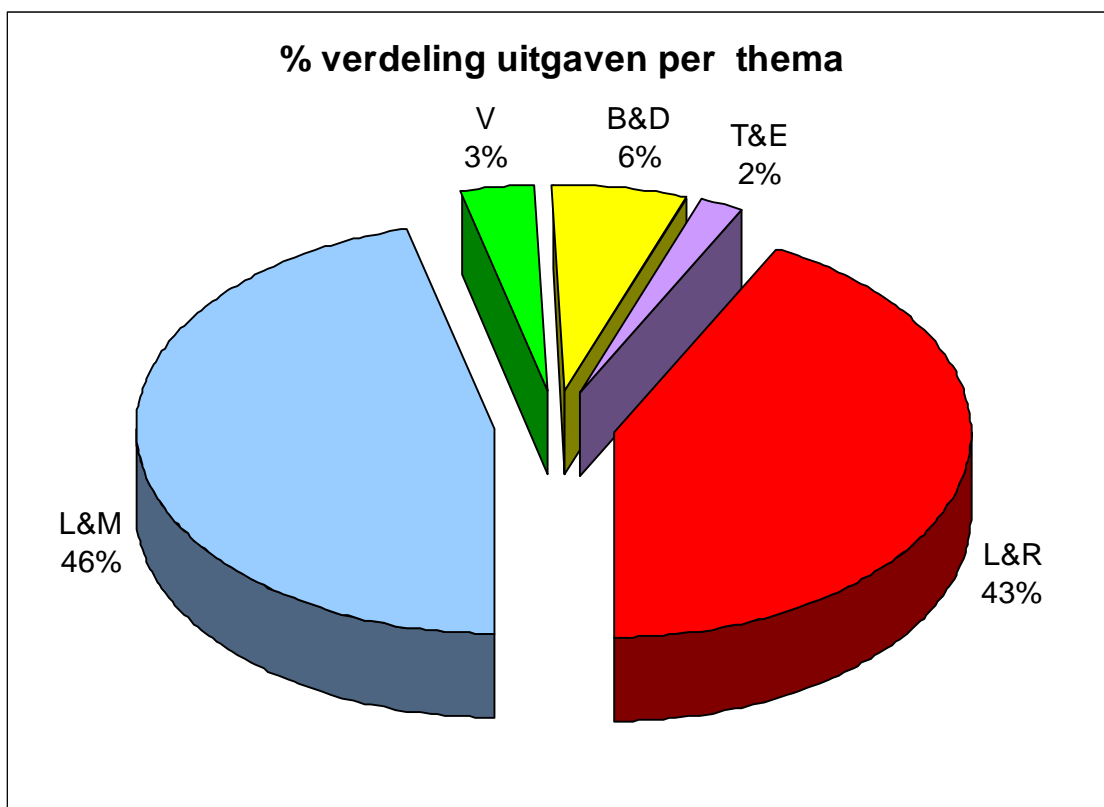
<i>Reserve Uitwerking kaders – verwachte uitgaven (meerjarig)</i>	
Kader	Bedrag
<i>Ander rol van de overheid</i>	
Noaberschap	150.000
<i>Innovatie</i>	
Wijkcoaches	70.000
Vastgoed	50.000
<i>Bedrijfsvoering</i>	
Het Nieuwe Werken	96.000
Duurzaamheid	40.000
Besparing zwembad	20.000
<i>Niet als kader benoemd</i>	
Project groenstroken*	0
Totaal verwachte uitgaven	426.000

*project groenstroken dient minimaal kostenneutraal uitgevoerd te worden

4. PROGRAMMAPLAN

- Toerisme en economie (T&E)
- Landschap en ruimte (L&R)
- Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkelingen (L&M)
- Veiligheid (V)
- Bestuur en dienstverlening (B&D)

Uitgaven per thema

Gemeente Losser

PROGRAMMA TOERISME EN ECONOMIE

PROGRAMMA TOERISME EN ECONOMIE

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat het stimuleren en faciliteren van toeristisch-recreatieve voorzieningen en bedrijvigheid, met als doel het bevorderen van de werkgelegenheid en het versterken van de positie van Losser als aantrekkelijke woongemeente en toeristische gemeente voor jong en oud.

Bestaand beleid

- Marketingplan Recreatie en Toerisme (2007);
- Beleidsnota Recreatie en Toerisme (2008);
- Sociaal Economische Strategie Nota (2008);
- Koopstromenonderzoek (2010);
- Bedrijventerreinvisie gemeente Losser (2010);
- Bedrijventerreinvisie; Uitwerkingsnotitie locaties (2011).

Deelprogramma: Economische zaken

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Ontwikkelingen

Afhankelijk van de concrete behoefte en de noodzakelijke procedures start in 2013 de uitbreiding van bedrijventerreinen in De Lutte en De Zoeker Esch bij Losser. Waar en voor zover mogelijk stimuleren en faciliteren we de nieuwvestiging van bedrijven in leegstaande gebouwen. Dat geldt ook voor startende ondernemers in bijvoorbeeld het ketelhuis Van Heek en binnen vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<i>Losser als economisch "vitale" gemeente</i> De gemeente Losser doorontwikkelen naar een economisch "vitale" gemeente.	Na vaststelling van de structuurvisie door de raad (begin 2013) ontwikkelen nieuwe lokale bedrijventerreinen in de De Lutte en een uitbreiding van het bedrijventerrein Zoeker Esch – De Pol. Voorwaarde is dat de behoefte concreet wordt aangetoond.
	Stimuleren en faciliteren van hergebruik en nevenactiviteiten binnen vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied.
<i>In stand houden en versterken werkgelegenheid</i> De gemeente Losser zet zich in voor het in stand houden en versterken van de werkgelegenheid. Hiertoe ook de potentie binnen de toeristisch-recreatieve sector en de zorgsector benutten.	Faciliteren vestiging en verplaatsing bedrijven, ook binnen/op de bestaande bedrijventerreinen.
	Faciliteren en stimuleren vestigen en uitbreiden bestaande zorgvoorzieningen binnen het Buitengebied (Losserhof en binnen (voormalige)) agrarische bouwpercelen.

Deelprogramma: Toerisme

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Ontwikkelingen

In 2012 wordt de visie Duurzame ontwikkeling Toeristische Sector afgerond. Hierin zal over de volle breedte naar de toeristische en recreatieve potentie van Losser in de

regio gekeken worden. Een en ander in samenhang met de woonvisie, het plan buitengebied, de structuurvisie en de toekomstvisie. En bovendien in afstemming met de VVV en de regio. De visie duurzame ontwikkeling toeristische sector is primair bedoeld om de ruimtelijke mogelijkheden te bestuderen om recreatie en toerisme te stimuleren.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p><i>Toerisme en recreatie als dragers van de lokale economie</i></p> <p>Een groter belang van toerisme en recreatie als dragers van de lokale economie. Een aanbod aan verblijfsrecreatieve voorzieningen dat aansluit op de actuele vraag en behoefte en in overeenstemming is met het gemeentelijke (kadernota/bestemmingsplan Buitengebied) en het provinciale beleid (Omgevingsvisie). Een betere geografische spreiding met realisatie van voorzieningen binnen gebieden zonder of met weinig voorzieningen.</p>	<p>In samenwerking met regio Twente en de provincie (PMjP) uitvoering geven aan projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rij – en menroutes; – Fietspadenverbetering – ATB-routes <p>Als gevolg van de doorgevoerde bezuinigingen richt de inzet zich op projecten die binnen de reguliere begroting zijn voorzien. Daaronder valt ook het gehele uitvoeringsprogramma PMjP waarvan het gemeentelijke cofinancieringsdeel via de begroting is afgedekt.</p> <p>Waar mogelijk voor nieuwe initiatieven binnen de begrotingsruimte cofinanciering zoeken.</p>
	Afronding project zandsteensculpturen.
	Actieplan formuleren op grond van de visie duurzame ontwikkeling toeristische sector

Wat mag het kosten						
(bedragen * €1.000)						
PRO01 Toerisme en Economie	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Directe Subsidies	107	159	221	221	221	221
Diverse Overige Kosten	299	702	395	695	690	690
Kapitaallasten	151	161	166	161	157	147
Personeelskosten	206	130	180	179	177	177
Totale LASTEN Uitgaven	763	1.152	962	1.256	1.245	1.235
Belastingen en Heffingen	16	115	115	115	115	115
Diverse Inkomsten	84	61	48	45	44	42
Totale BATEN Inkomsten	100	176	163	160	159	157
Saldo	663	976	799	1.096	1.086	1.078

Gemeente Losser

PROGRAMMA LANDSCHAP EN RUIMTE

PROGRAMMA LANDSCHAP EN RUIMTE

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat natuur- en landschapontwikkeling, lokale ruimtelijke ordening en ontwikkeling, verkeersveiligheid, wegenstelsel, milieu, riolering, afvalinzameling, volkshuisvesting, watersystemen en openbaar groen.

Bestaand beleid

- Gemeentelijk rioleringsplan (GRPIII; 2007);
- Waterplan (2007);
- Verkeerscirculatieplan (2004);
- Regionale uitvoeringsprogramma's Duurzaam Veilig (1999);
- Groenbeheersplan (eind jaren '80);
- Landschapontwikkelingsplan (2008);
- Woonvisie (2008-2015); nieuwe Woonvisie 2012-2020
- Bouwverordening (2003);
- Milieuprogramma (jaarlijks);
- Actieprogramma VROM (2006);
- Welstandsbeleid (2004);
- Kunstwerkenbeheersplan (2005);
- Actualisering- en digitaliseringplan bestemmingsplannen (2005-2013);
- Beleidsnota wegen (2008);
- Regionaal mobiliteitsplan (Regio Twente);
- Prestatieafspraken gemeente – provincie 2012;
- Gebiedsvisie Noordoost Twente 2012;
- Cascobenadering in Noordoost-Twente (2012);

Deelprogramma: Natuur en Landschap

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Ontwikkelingen

Gezien de beperkt beschikbare financiële middelen is ook in 2013 sprake van beperkte ruimte voor nieuw beleid of nieuwe ontwikkelingen waaraan de gemeente bijdraagt.

Veel zal afhangen van particulier initiatief, waarbij de rol van de gemeente een faciliterende is (zorgen voor een planologisch kader, coördinatie, afstemming en overleg).

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<i>Behoud en versterking huidige kwaliteiten</i> De gemeente Losser wil de huidige kwaliteiten van natuur en landschap behouden en waar mogelijk versterken. Dit geldt zowel voor de cultuurhistorische en archeologische waarden als voor de kwaliteitswateren (de waterparels).	Bestemmingsplan Buitengebied zo veel mogelijk afstemmen op Landschapontwikkelingsplan. Uitvoering grotendeels d.m.v. particulier initiatief. Gemeente heeft een faciliterende rol.
	Implementatie van de Natura 2000-beheerplannen in het bestemmingsplan Buitengebied, dat eind 2012 door de raad wordt vastgesteld.

<p><i>Bevorderen (particulier) landschapsbeheer</i> De gemeente zet in op efficiënte wijze van landschapsbeheer met behulp van een levensvatbare agrarische sector en een intensivering en verbreding van het particuliere landschapsbeheer.</p>	<p>Cofinanciering en facilitering particuliere initiatieven vanuit het landschapsfonds Groen-blauwe diensten.</p>
<p><i>Verbeteren economische dynamiek en toegankelijkheid van het landelijk gebied</i> De gemeente wil het landelijk gebied toegankelijk maken voor haar inwoners en toeristen.</p>	<p>De in het PMjP voorziene projecten conform dat programma uitvoeren. Realiseren uitvoeringsprogramma behorend bij de Gebiedsvisie Noordoost-Twente.</p>

Deelprogramma: Ruimtelijke Ordening

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Ontwikkelingen

Ook in 2013 wordt verder gewerkt aan een duurzame en vitale plattelandsgemeente, op basis van reeds vastgesteld beleid en opgestarte projecten/procedures. Begin 2013 zal een nieuwe integrale structuurvisie voor het gehele grondgebied van Losser worden vastgesteld en is het nieuwe bestemmingsplan voor het Buitengebied vastgesteld. Deze plannen bieden (flexibele) mogelijkheden voor verdere ontwikkelingen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p><i>Een duurzaam vitale plattelandsgemeente</i> De gemeente wil een duurzaam vitale plattelandsgemeente zijn, met voldoende voorzieningen en werkgelegenheid.</p>	<p>Tengevolge van de crisis op de woningmarkt is vraag naar woningen sterk afgenomen. Wij zullen meewerken aan een versobering van de plannen van Domijn voor de bouw van appartementen in Het Zijland. Eveneens zullen de plannen worden aangepast zodat appartementen voor huishoudens worden ingeruild voor niet-zelfstandige zorgappartementen. Nieuwe plannen worden eerst bouwrijp gemaakt als er een zekere vraag is naar woningen.</p>
	<p>Contractafroning en start planontwikkeling locatie Aloysiuschool in 2013.</p>
	<p>Contractafroning (met CPO-vereniging) en start planprocedure Top Craft terrein in 2013.</p>
<p><i>Realistische integrale structuurvisie als basis voor toekomstige ontwikkelingen</i> Integrale Structuurvisie afronden als basis voor verdere planontwikkeling.</p>	<p>Bij concreet onderbouwde behoefte, planontwikkeling op basis van de Structuurvisie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - woningbouw Beuningen en Glane; - bedrijventerreinen Losser/De Lutte; - afstemming grondposities op structuurvisie en de geactualiseerde Woonvisie 2012; <p>Waar mogelijk en duidelijk zullen</p>

	<p>afzonderlijke planprocedures “vooruitlopend op” gestart worden. Planontwikkeling c.q. exploitatie geschiedt eerst nadat duidelijk is dat er voldoende vraag is, waarbij moet worden voorkomen dat de vraag op de ene locatie tot gevolg heeft dat er vraaguitval gaat komen op een andere in exploitatie zijnde locatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - realisering Kulturhus in Overdinkel; - herinrichting centrumgebied De Lutte. - In samenwerking met Domijn verder uitvoering geven aan het programma Hart van Overdinkel;
<p><i>Actuele bestemmingsplannen</i> Uiterlijk eind 2012 moeten alle gemeentelijke bestemmingsplannen actueel zijn (niet ouder dan 10 jaar). Wettelijke datum is uiterlijk 1 juli 2013.</p>	<p>Het actualiseringsprogramma (plan van aanpak 2005) ligt goed op koers. Bijna alle plannen zijn geactualiseerd. Er zijn nog drie plannen waarvoor de voorbereiding volop in gang is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bedrijventerrein Zoeker Esch – De Pol; - Losser Dorp (woonwijken); - buitengebied; <p>Uiterlijk 2012 worden deze plannen ter vaststelling aangeboden aan de raad. Om de bestemmingsplannen actueel te houden (niet ouder dan 10 jaar) worden deze cyclisch geactualiseerd (wettelijke verplichting). In 2013 zullen voorbereidingen worden getroffen voor een volgende ronde van actualisatie van bestemmingsplannen.</p>
<p><i>Het actualiseren van de welstandsnota</i></p>	<p>In 2011 heeft er een evaluatie van de huidige welstandsnota plaatsgevonden. Aan de hand daarvan wordt de welstandsnota grondig aangepast. Inmiddels is het proces in volle gang. Verwachting is dat begin 2013 het concept van de nieuwe welstandsnota gereed is.</p>
<p><i>Het actualiseren van de nota grondbeleid in 2013</i></p>	<p>De nota grondbeleid wordt in 2013 geactualiseerd.</p>

Deelprogramma: Wegen en Verkeer

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Ontwikkelingen

Zie paragraaf bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p><i>Optimale bereikbaarheid</i> De gemeente zet in op een optimale bereikbaarheid van woningen, winkels en bedrijven met zo weinig mogelijk overlast, zo groot mogelijke veiligheid en een optimaal gebruik van de ruimte.</p>	<p>In het kader van Duurzaam Veilig het verder invoeren van 30 km/uur-zones binnen en 60 km/uur-zones buiten de bebouwde kom.</p> <p>Gebruik maken van de kansen om, gelijktijdig met rioolwerkzaamheden, uitvoering te geven aan een duurzaam verkeersveilige herinrichting binnen bebouwde komgebieden.</p> <p>Uitvoeren van incidentele verkeersmaatregelen, zijnde kleinschalige infrastructurele maatregelen zoals oversteekplaatsen, parkeerverboden. Het verbeteren van de bewustwording veilig deel te nemen aan het verkeer. Dit door een gezamenlijke regionale aanpak op het gebied van Educatie, Communicatie en Handhaving. Een aanpak die is toegespitst op de diverse leeftijdscategorieën.</p>
<p><i>Planmatig onderhoud</i> De gemeente wil het onderhoud van wegen planmatig benaderen op basis van de in 2008 vastgestelde Beleidsnota wegen.</p>	<p>Het wegenonderhoud uitvoeren in overeenstemming de vastgestelde Beleidsnota wegen. Zie voor verdere toelichting de paragraaf C: "Onderhoud kapitaalgoederen".</p>
<p><i>Bevorderen openbaar vervoer</i> Het toegankelijk maken van bushaltes voor mensen met een functiebeperking zoals verwoord in de Nota Mobiliteit.</p>	<p>In navolging van het uitgevoerde beleid in de periode 2010-2012 vindt in 2013 de uitloop plaats van het Halteplan Twente (de resterende 2 van in totaal 18 halteplaatsen worden eind 2012 begin 2013 op hoogte gebracht).</p>

Deelprogramma : Milieu

Portefeuillehouder: Wethouder Weierink

Implementatie Wabo

We hebben de Wabo is in Losser geïmplementeerd op grond van het minimale vereiste wettelijke niveau. Waar het voor de hand lag is voor een hoger niveau gekozen, om in de praktijk meer voordelen mee te bereiken. De Wabo is er inmiddels al weer bijna 2 jaar en in deze periode zijn verscheidene problemen (grote en kleine) getackeld. De systemen en processen werken. Evenwel zijn er nog voldoende verbeterpunten teneinde de efficiëntie en effectiviteit te verbeteren.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Verdere implementatie Wabo. Dit is optimalisering van de processen en verbeteren van de kwaliteit van de producten. Deze kunnen op een aantal terreinen eenvoudiger. De wens bestaat ook om verdergaand te digitaliseren en op inhoud qua kwaliteit van de producten een slag te maken. Doordat de Wabo nu qua processen (systeem) redelijk draait komt er langzaam iets meer ruimte vrij om aandacht te besteden aan deze noodzakelijke verbeteringen. Invoer op minimaal niveau blijft hierbij de insteek.	Inzetten op het doorvoeren van efficiënter maken van de werkprocessen en dienstverlening. Hierin wordt steeds een afweging gemaakt in de effectiviteit in relatie tot capaciteit dat ook beschikbaar moet zijn voor het reguliere werk. De samenwerking met Enschede zal mogelijk een omschakeling naar andere software met zich meebrengen. Steeds wordt afgewogen of een bepaalde verbetering voor dat moment wel moet worden doorgevoerd of dat deze wordt uitgesteld.

Geluid

Eind 2010 is 100.000 euro gereserveerd voor isolatie van woningen op en rondom industrieterrein De Pol. Het gaat om isolatie in het kader van industrielawaai

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<i>Geluidsanering industrieterrein</i>	Isolatie is noodzakelijk omdat het industrieterrein (deels) gezoneerd is cq. moet zijn. Zonder herstel van de zone is vergunningverlening aan de maatgevende bedrijven Johma, Van Heek en Wouter Witzel niet mogelijk. Verschillende akoestische varianten zijn doorgerekend om te bepalen welke woningen in aanmerking komen voor isolatie of andere saneringsmaatregelen. Daarna zal isolatie plaats moeten vinden. Dit is gekoppeld aan de actualisatie van het bestemmingsplan voor 'Zoeker Esch – De Pol'. Uitvoering eind dit jaar begin volgend jaar.

<p><i>De Drank- en Horecawet wordt gewijzigd. Taken worden overgedragen aan de gemeente.</i></p>	<p>In deze decentralisatie worden gemeenten niet gefaciliteerd. Er van uitgaande dat er geen extra middelen van gemeentewege worden ingezet op deze taakuitbreiding, zal dit betekenen dat binnen de bestaande middelen aan budget en uren dit moet worden opgepakt en ook daarna structureel worden uitgevoerd. Te denken valt oa aan opleiden van medewerkers, opstellen van verordeningen, communicatie richting branche, aanpassen werkprocessen. Het overdragen van taken zonder extra middelen brengt risico's met zich mee.</p>
--	--

Deelprogramma: Volkshuisvesting en bouwen

Portefeuillehouder: wethouder J. Weierink

Ontwikkelingen

Krimp van de bevolking en een periode van recessie noodzaken tot een voortdurende monitoring en beleidsmatige (bij-)sturing op het domein van de Volkshuisvesting/woningbouw. In overleg met de provincie is afgesproken dat de Woonvisie voor Losser in 2012 herzien zal worden. Op basis van de Structuurvisie en de Woonvisie zal ook de strategische gemeentelijke grondpositie worden heroverwogen en zullen nadrukkelijke keuzes moeten worden gemaakt welke inbreidingslocaties voor welke woningbouwcategorieën kunnen worden ontwikkeld. Daarbij zijn er meer locaties dan er woningen kunnen worden gebouwd (zie hierna "voldoende woningbouw").

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p><i>Voldoende woningbouw</i> De gemeente Losser wil zich ontwikkelen als aantrekkelijke woongemeente voor jong en oud met een evenwichtige leeftijdsopbouw. Voldoende woningbouw is hierbij van groot belang. Op lange termijn wordt gedacht aan een geleidelijke structurele bouwstroom van maximaal 60 woningen per jaar.</p>	<p>Opstellen nieuwe Woonvisie 2012-2020.</p> <p>In samenwerking met Domijn verder uitvoering geven aan het programma Hart van Overdinkel met een ingrijpende herstructurering van het woningbezit van Domijn in Overdinkel.</p> <p>Contractuele afspraken (CPO) en planvorming Top-Craft-terrein.</p>
<p><i>Huisvesting afgestemd op behoefte</i> Voortdurende aandacht voor jongeren, senioren en starters op de woningmarkt. Het woningaanbod moet zijn afgestemd</p>	<p>Actualisering regeling kaveluitgifte met verruimde mogelijkheden (inzake binding) en alternatieve uitgiftemogelijkheden (bijvoorbeeld in CPO-verband).</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p>op de verschillende behoeften. De gemeente wil de bouw van levensloopbestendige woningen stimuleren, inclusief de bouw voor doelgroepen.</p> <p>Duidelijk is dat er bij ongewijzigd beleid in de toekomst een overschot aan goedkopere eengezinswoningen dreigt. De gemeente streeft naar kwantitatief en kwalitatief voldoende sociale woningbouw. In overeenstemming met de woonvisie ook aandacht voor herstructurering van de sociale woningbouw en de woonomgeving. Omdat dit een voortdurend proces is, kan geen moment worden genoemd waarop het doel bereikt is.</p>	<p>Realisatie kwalitatief woningbouwprogramma afgestemd op de Woonvisie 2012-2020 met voortdurende aandacht voor de wisselwerking inbreiding-nieuwe uitleg en actuele marktontwikkelingen.</p> <p>Gezien de demografische ontwikkelingen zal er extra aandacht moeten zijn voor de bouw van levensloopbestendige woningen. Bij de ontwikkeling van nieuwe locaties zal dit een belangrijk uitgangspunt zijn, in veel gevallen een gemeentelijke eis aan projectontwikkelaars.</p>
<p><i>Realisering Woonservicegebieden</i></p> <p>In samenwerking met de provincie, Domijn en andere participanten realiseren van gebieden waarbinnen zorgwoningen (door nieuwbouw dan wel door verbouw van bestaande woningen), welzijnsactiviteiten en zorgactiviteiten worden geclusterd ten behoeve van ouderen, lichamelijk en verstandelijk gehandicapten en mensen met psychiatrische problemen.</p>	<p>Stimulering collectief particulier opdrachtgeverschap bij de kaveluitgifte.</p>
	<p>De projecten uitvoeren als opgenomen in het "Uitvoeringsplan Woonservicegebieden".</p>

Wat mag het kosten						
(bedragen * €1.000)						
PRO02 Landschap en Ruimte	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Directe Subsidies	36	48	48	48	48	48
Diverse Overige Kosten	7.712	10.781	14.156	6.814	6.059	9.936
Kapitaallasten	2.264	2.543	2.749	2.717	2.660	2.407
Personeelskosten	5.353	5.293	5.542	5.422	5.342	5.293
Reserveringen	5.000	-	-			
Totale LASTEN Uitgaven	20.365	18.665	22.495	15.001	14.109	17.684
Belastingen en Heffingen	4.945	4.533	4.958	4.958	4.959	4.959
Diverse Inkomsten	4.070	3.961	10.879	2.445	2.752	6.437
Kredietverlening en deelnemingen	196	3.627	-	962	-	-
Overdrachten van het rijk	653	365	256	-	-	-
Totale BATEN Inkomsten	9.864	12.486	16.093	8.365	7.711	11.396
Saldo	10.501	6.179	6.402	6.636	6.398	6.288

Binnen dit programma is de grondexploitatie verwerkt.. In onderstaande tabel worden de kosten van de grondexploitatie apart gepresenteerd.

PRO02 L&R gesplitst	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Grondexploitatie	9.334	7.324	10.915	3.443	2.789	6.475
Overige	11.031	11.341	11.580	11.558	11.320	11.209
Totale LASTEN Uitgaven	20.365	18.665	22.495	15.001	14.109	17.684
Grondexploitatie	3.998	7.324	10.525	3.053	2.399	6.085
Overige	5.866	5.162	5.568	5.312	5.312	5.311
Totale BATEN Inkomsten	9.864	12.486	16.093	8.365	7.711	11.396
Saldo	10.501	6.179	6.402	6.636	6.398	6.288

Gemeente Losser

PROGRAMMA LEEFBAARHEID EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

PROGRAMMA LEEFBAARHEID EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat de beleidsterreinen onderwijs, sport, kunst en cultuur, sociaal cultureel werk en maatschappelijke dienstverlening, werk en inkomen, zorg en volksgezondheid. Alle beleidsactiviteiten zijn gericht op het verbeteren van de sociale samenhang.

Bestaand beleid

Onderwijs

- Buiten Schoolse Opvang (BSO) een nieuwe schakel in de kinderopvang (1999);
- Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs (2002);
- Verordening Leerlingenvervoer (2007);
- Verordening Wet Kinderopvang (2005);
- Integraal Huisvestingsplan 2010-2018 (2011).

Sport

- Nota algemeen sportbeleid (1997);
- Notitie binnensportaccommodaties (2008);
- Notitie privatisering buitensportaccommodaties (2010).

Subsidiebeleid

- Algemene subsidieverordening gemeente Losser (2009);
- Nota subsidiebeleid (2010);
- Uitvoeringsbesluit voor structurele waarderingssubsidies m.i.v. 1-1-2013 (2011).

Kunst en cultuur

- Nota cultuurbeleid 2009-2015 (2010);
- Erfgoedverordening (2010);
- Visie Lokaal Bibliotheekbeleid 2011-2013 (2011).

Sociaal cultureel werk en maatschappelijke dienstverlening

- Uitvoeringsnota speelterreinen (2001);
- Nota integraal jeugdbeleid (2003);
- Notitie speelvoorzieningen (2007);
- Startnotitie Centrum voor Jeugd en Gezin (2009);
- Realisatieplan Centrum voor Jeugd en Gezin (2011).

Werk en Inkomen

- Nota: "Naar een samenhangend integraal gemeentelijk werkgelegenheidsbeleid" (2001);
- Kadernota Wet Werk en Bijstand, WWB (2004);
- Bijstandsbesluit Zelfstandigen (2004);
- Nota Armoedebelid (2007);
- Nota participatievisie gemeente Losser (2009);
- Actieplan jeugdwerkloosheid Noord Oost Twente (2009);
- Verordeningen en beleidsregels Wet Werk en Bijstand, Wet investeren in jongeren, IOAW/IOAZ (2010) en Wet Sociale Werkvoorziening;
- Verordening inburgering (2010).

Zorg en volksgezondheid

- Nota lokaal gezondheidsbeleid (2008)
- Nota ouderenbeleid (2009)
- Nota Uitvoering Wet Tijdelijk Huisverbod (2009)

- Verordening, Besluit en Beleidsregels Wmo (2011);
- Beleidsnota Wmo (2011).

Deelprogramma: Onderwijs

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Ontwikkelingen

Het Integraal Huisvestingplan (IHP) onderwijs 2010-2018 dient als leidraad voor onderwijshuisvesting in 2013. Hierin zijn de huisvestingssituatie en toekomstige ontwikkelingen van het onderwijs beschreven.

Het deel curatieve logopedie wordt reeds per 1 januari 2013 vanuit de gemeente niet meer gefinancierd. Ook het deel preventieve logopedie zal per 1 januari 2014 niet meer in voorzien worden vanuit gemeentelijk budget. Ondanks dat logopedie bijdraagt aan het voorkomen van taal- en spraakachterstanden van leerlingen, is het niet meer iets waarvoor de gemeente de financiële verantwoordelijkheid kan dragen. Dit wordt, ook landelijk gezien, meer en meer een verantwoordelijkheid van de ouders zelf.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Een optimale en effectieve huisvesting van scholen. Hierbij rekening houdend met de toekomstige onderwijskundige ontwikkelingen en de gevolgen voor huisvesting van de scholen.	Continueren van de voorbereidingen voor de nieuwbouw van de Brede school Losser en basisschool Het Kompas in Overdinkel. Oplevering nieuwbouw staat gepland voor 2014.
	Uitvoeren revitalisering Meester Snelschool (Losser) en Pax Christi (Overdinkel).
	Uitbreiden capaciteit MFA Keizerskroon (Losser). Door het vrijkomen van de peuterspeelzaal Dreumeshoes (2 leslokalen) en het wijkcentrum (1 groepsruimte) wordt de permanente ruimtebehoefte van de Martinus en Saller opgelost.

Deelprogramma: Sport

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Ontwikkelingen

De privatisering van de gemeentelijke buitensportaccommodaties (tennis en voetbalcomplexen) is inmiddels grotendeels gerealiseerd.

In 2013 wordt verder uitvoering gegeven aan de Impuls brede scholen, sport en cultuur (combinatiefuncties) en het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB).

In 2013 is duidelijk in hoeverre het zwembad Brilmansdennen geprivatiseerd zal gaan worden.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<i>Stimulering beweging bevolking</i> Een actieve en gezonde leefstijl van inwoners. Inwoners de gelegenheid bieden en stimuleren om op verantwoorde wijze, tegen een aanvaardbare eigen bijdrage, en in overeenstemming met eigen aanleg, interesse en mogelijkheden, sport te beoefenen.	Uitvoering Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (Lekker Fit, schoolschaatsen, zwem-clinics, enz.) en project Sport Lokaal Samen i.s.m. Carmel College en St. Cluster.
	Uitvoering Impuls brede scholen, sport en cultuur (combinatiefuncties).

<i>Kwaliteitsverbetering sport- recreatieve voorz.</i> Realiseren van een kwaliteitsverbetering van sport- en recreatieve voorzieningen, waarbij de inbreng van particulieren/verenigingen toeneemt ten opzichte van de overheid eea aangesloten op de in 2012 af te ronden toeristisch recreatieve visie.	Uitvoering Privatisering Buitensport (eigendomsoverdracht clubgebouwen, kleedgebouwen, tennisbanen).
	Herinrichting speelterreinen (o.a. Talmapplein).
	Doorvoeren van een bezuiniging van 14.000 euro op de binnensport tarieven en van 20.000 euro op het sporthalbeheer
<i>Zwembad</i> Een zo efficiënt en effectief mogelijke duurzame exploitatie van zwembad Brilmansdennen	Aan de hand van een gerichte marktorientatie gevolgd door een aanbestedingsprocedure. In 2013 is duidelijk in hoeverre het zwembad Brilmansdennen geprivatiseerd zal gaan worden.

Deelprogramma: Kunst en cultuur

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Ontwikkelingen

Met ingang van 2013 vervallen de voornaamste regiemogelijkheden van de afgelopen jaren op het gebied van kunst en cultuur. Dit is enerzijds het gevolg van het aflopen van het gemeentelijke arrangement cultuurbeleid 2009-2012 en anderzijds van het stopzetten van de incidentele subsidies voor vernieuwende activiteiten kunst en cultuur.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<i>Cultuurbeleid</i> De lokale ontwikkelingen, mogelijkheden en ambities op het gebied van kunst en cultuur, cultureel erfgoed en cultuureducatie zo veel als mogelijk stimuleren en ondersteunen, eea inpassen in Welzijn 2025 en bekijken of er binnen het PMjP mogelijkheden zijn om cultuur een stimulans te geven.	Aansluiten bij de provinciale beleidsontwikkelingen op het gebied van de landelijke regeling 'Cultuur-educatie met Kwaliteit' in overeenstemming met het huidige gemeentelijke cultuureducatiebeleid.
	Indien noodzakelijk inspelen op incidentele beleidsontwikkelingen in overeenstemming met de Nota cultuurbeleid 2009-2015.
	Indien noodzakelijk inspelen op incidentele beleidsontwikkelingen op het gebied van het gemeentelijke monumentenbeleid, de Erfgoed-verordening gemeente Losser en Open Monu-mentendag. Het voeren van het secretariaat van de gemeentelijke monumentencommissie.

Deelprogramma: Sociaal cultureel werk en maatschappelijke dienstverlening/ jeugdbeleid

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Ontwikkelingen

In december 2011 is, als onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin Losser, het Loes-loket geopend. Het Loes loket vormt de fysieke en digitale toegang tot de backoffice van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

In 2013 en 2014, zal naast het versterken en uitbouwen van de huidige CJG-structuur, volop energie gestoken moeten worden in de voorbereiding op de Transitie jeugdzorg.

Volgens de huidige inzichten wordt de transitie per 2015 een feit.

Wij volgen hierbij de lijn, lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet.

Binnen het kader "Andere rol van de overheid" willen we de komende jaren meer inhoud geven aan het begrip noaberschap. De zelfwerkzaamheid dient gestimuleerd te worden om de samenleving zo leefbaar mogelijk te houden. Dit vereist een integrale aanpak op wijk- en dorpsniveau.

Ook zal het concept wijkcoaches geïntroduceerd worden. Het betreft een vergaande samenwerking tussen hulpverleners die hulp verlenen aan gezinnen met meervoudige problematiek, om versnippering en inefficiëntie te vergroten.

Afhankelijk van de uitkomst van de business-case Kulturhus Losser zal dit Kulturhus uiterlijk in 2014 moeten worden gerealiseerd. Een fusie tussen de deelnemende instellingen moet in 2013 worden gerealiseerd.

Veranderingen in wet- en regelgeving, maatschappelijke ontwikkelingen en de noodzakelijke bezuinigingen vragen om een hernieuwde aanpak binnen het lokale welzijns- en zorgbeleid.

2013 wordt gebruikt voor visie- en beleidsontwikkeling

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p><i>Noaberschap, bevordering zelfregie/eigen kracht burgers</i> We willen zelfredzaamheid stimuleren om de lokale samenleving zo leefbaar mogelijk te houden. Eigen kracht van burgers staat hierin centraal.</p>	<p>We zullen als gemeente meer dorps- en wijkgericht moeten gaan werken. Burgerkracht moet worden gefaciliteerd en bevorderd. Lokale zorg- wen welzijnsbeleid moet hierop worden afgestemd. Een en ander leidt tot bijstelling/herziening van bestaande afspraken.</p>
<p><i>Wijkcoaches</i> Het inzetten van wijkcoaches leidt tot betere afstemming tussen hulpverleners. Het doel hiervan is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een toename van de zelfredzaamheid van multiprobleemgezinnen: <ul style="list-style-type: none"> - verbetering van gezondheid en participatie; - vermindering van overlast, schoolverzuim en schulden. - efficiencyvoordeel door integratie van de maatschappelijke ondersteuning. 	<p>Investeren in en creëren van draagvlak bij partijen die meedoen en de bestaande structuren aanpassen.</p>

<p><i>Kulturhus Losser</i> Stimuleren van een verregaande vorm van samenwerking (fusie) tussen Stichting Bibliotheek Losser, Stichting Muziekschool De Sleutel en Stichting Cluster.</p>	<p>Op grond van prestatiegerichte afspraken het bibliotheekwerk, muziekonderwijs en sociaal-cultureel werk onderbrengen binnen één organisatievorm, onder één fusiebestuur. Het fusieproces wordt daarbij ondersteund door de gemeente Losser</p>
--	---

Deelprogramma: Werk en inkomen

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Ontwikkelingen

- Met ingang van 1 juli 2012 is de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening van kracht geworden. De gemeente moet hiervoor een beleidsplan hebben vastgesteld.
- De komende jaren wordt er door het Ministerie van SZW minder geld beschikbaar gesteld voor de Wet werk en bijstand, het participatiebudget (re-integratie, inburgering en educatie) en de Wet Sociale Werkvoorziening.
- Verdere invulling geven aan de intentieverklaring samenwerking WIZ Losser-Enschede.
- Wijzigingen wetgeving:
 - Wanneer de Eerste Kamer akkoord gaat, treedt vanaf 1 januari 2013 een wet in werking waardoor het handhavings- en sanctiebeleid binnen de sociale zekerheid aanzienlijk wordt aangescherpt (Fraudewet). Fraude met uitkeringsgeld wordt dan bestraft met hogere boetes of met (tijdelijke) uitsluiting van uitkering (bij recidive).
 - Wanneer de Eerste Kamer akkoord gaat met de wijziging van de Wet Inburgering, heeft de gemeente vanaf 1 januari 2013 geen zorgplicht meer voor nieuwe inburgeraars, maar alleen voor de inburgeraars aan wie al een inburgeringstraject is aangeboden.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p><i>Doelmatige en efficiënte uitvoering van sociale zekerheid.</i> De gemeente biedt inwoners die geen inkomen hebben uit werk of een andere uitkering, zoals WW of een arbeidsongeschiktheidsuitkering, een inkomensvoorziening op grond van de WWB, loaw of loaz. Deze inkomensvoorziening is primair bedoeld ter overbrugging naar betaalde arbeid. Daarnaast verstrekt de gemeente bijstand aan inwoners die langdurig zijn aangewezen op een uitkering (bijzondere bijstand in het kader van armoedebeleid) en aan zelfstandig ondernemers die tijdelijk financiële bijstand nodig hebben bij het starten of voortzetten van hun bedrijf</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren van het gebruik van bestaande regelingen t.b.v. armoedebeleid door voorlichting aan klanten en organisaties en het vereenvoudigen van aanvraag-procedures en formulieren. - Hulp bieden ter voorkoming van schulden of in die gevallen dat er al probleemschulden zijn. <p>Bestrijden van oneigenlijk gebruik van bijstand.</p>

<p><i>Bevorderen van uitstroom naar regulier werk.</i> De gemeente wil de uitstroom van uitkeringsgerechtigden naar regulier werk bevorderen en het tekort op het Inkomensdeel van de Wet Werk en Bijstand terugdringen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Het aantal uitkeringsgerechtigden structureel terugdringen (leeftijdsgroep 18-65 jaar) door enerzijds een strengere/striktere poortwachterfunctie (voorkomen en beperken instroom) en anderzijds het actief inzetten van bestaande en nieuwe instrumenten zoals participatieplaatsen, werken met behoud van uitkering en leerwerkplekken. - Ontwikkelen van een werkgeversbenadering voor het werven van leerwerkplekken en vacatures. - Versterkt inzetten op terugvordering (debiteurenbeleid). -
<p><i>Jongeren stimuleren hun school af te maken, werken en leren te combineren of een baan te aanvaarden.</i> Jongeren met deze maatregelen een betere toekomst bieden en voorkomen dat ze afhankelijk worden of blijven van een uitkering. Het is de bedoeling dat gemeenten jongeren die geen startkwalificatie hebben aanmoedigen die te halen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Beoordelen of scholing danwel werk voor de jongere tot 27 jaar de meeste kans biedt om blijvend uit de uitkering te blijven. Het aanbod wordt afgestemd op de situatie van de jongere, waarbij het al dan niet hebben van een startkwalificatie belangrijk is. Kan de jongere een opleiding volgen en hij wil dit niet, dan bestaat er geen recht op uitkering. - Samenwerken in regioverband rond Actieplan jeugdwerkloosheid.
<p><i>Ontmantelen van Top Craft en het ontwikkelen van een nieuwe uitvoeringsstructuur voor de Wsw.</i> Op grond van het raadsbesluit om Top Craft te ontmantelen zal in 2013 een alternatieve uitvoeringsstructuur worden ontwikkeld voor het plaatsen en begeleiden van de plusminus 200 Losserse Sw-medewerkers.</p>	<p>Door middel van marktconsultatie worden verschillende varianten met elkaar vergeleken en zal de raad beslissen hoe de uitvoeringsstructuur in Losser vorm krijgt. Het uiteindelijk aanwijzen van één of meer partijen voor de uitvoering van de Wsw dient met inachtneming van de regelgeving op het gebied van aanbesteding te gebeuren. De transitie van medewerkers en onderhanden werk gebeurt in nauwe samenspraak met de gemeenten Oldenzaal en Dinkelland en Top Craft.</p>

Deelprogramma Zorg en volksgezondheid

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Ontwikkelingen

In 2012 wordt in regionaal verband een nieuwe nota Lokaal Gezondheidsbeleid opgesteld.

In 2011 is een nieuwe beleidsnota WMO opgesteld.

Per 1-1-2013 wordt een aantal AWBZ-taken, waaronder de functie "dagbesteding en begeleiding" vanuit de AWBZ naar de WMO gedecentraliseerd. Gezien de omvang van deze decentralisatie hebben de 14 Twentse gemeenten dit gezamenlijk opgepakt en de startnotitie "decentralisatie functie begeleiding Twente" opgesteld om hiervoor gezamenlijk beleid te ontwikkelen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<i>Doelmatige en efficiënte uitvoering Wmo</i> De gemeente zet in op doelmatige, rechtmatige en zorgvuldige uitvoering van de individuele Wmo voorzieningen en verstrekkingen.	Alle aanvragen voor een Wmo-voorziening worden geregistreerd. Daardoor wordt inzichtelijk hoeveel burgers een beroep doen op de Wmo en hoeveel aanvragen uiteindelijk leiden tot het verstrekken van een voorziening. Dat maakt het mogelijk om bij toekomstige onderzoeken naar de uitvoering van de Wmo ook inwoners te betrekken waarvan de aanvraag voor een voorziening is afgewezen. Daarnaast wordt de verordening Wmo en de beleidsregels in het eerste kwartaal 2013 aangepast. Doel is de formalisering van de "Kanteling" in de verordening en beleidsregels.
<i>Budgettair neutrale uitvoering Wmo</i> De gemeente wil de kosten van de Wmo budgetteren op het hiervoor bestemde bedrag van de Algemene uitkering, vermeerderd met het bedrag aan welzijnssubsidies: in totaliteit budgettair neutraal.	In 2013 zal de ingezette "Kanteling" verdere worden doorgezet met als insteek de beheersbaarheid van de Wmo te vergroten en nog meer de omslag te maken van aanbodsturing naar vraagsturing (de klant organiseert zijn eigen leven met professionele en vrijwillige ondersteuning). Kern hiervan is dat de kwaliteit van de gesprekken met burgers die een aanvraag willen indienen verder wordt verhoogd door deze gesprekken alleen nog te laten voeren door consulenten met een volledig mandaat voor het afhandelen van aanvragen.
<i>Door de achterban gedragen Wmo beleid dat haalbaar en betaalbaar is.</i>	Nieuwe verordening en beleidsregels tot stand brengen.

Wat mag het kosten		(bedragen * €1.000)				
PRO03 Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikk	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Directe Subsidies	9.315	8.523	8.315	7.957	7.836	7.882
Diverse Overige Kosten	5.185	4.831	2.853	2.746	2.771	2.771
Inkomensoverdrachten	1.835	-	-	-	-	-
Kapitaallasten	3.164	2.086	1.848	1.638	1.605	1.561
Personeelskosten	-	3.272	3.934	3.799	3.655	3.578
Uitkeringen	6.974	6.965	7.317	7.115	7.115	7.115
Totale LASTEN Uitgaven	26.473	25.677	24.267	23.255	22.982	22.907
Belastingen en Heffingen	8	18	18	18	18	18
Diverse Inkomsten	823	888	798	809	803	797
Kostenplaatsen	47	-	-	-	-	-
Overdrachten van het rijk	10.007	9.384	8.561	8.083	8.097	8.097
Overige Inkomstenoverdrachten	839	629	664	664	664	664
Totale BATEN Inkomsten	11.724	10.919	10.041	9.574	9.582	9.576
Saldo	14.749	14.758	14.226	13.681	13.400	13.331

Gemeente Losser

PROGRAMMA VEILIGHEID

PROGRAMMA VEILIGHEID

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat openbare orde, veiligheid, brandweer en rampenbestrijding

Bestaand beleid

- Algemene Plaatselijke Verordening (2010)
- Notitie Integrale veiligheid (2007)
- Wet veiligheidsregio (2010)
- Regionaal risicoprofiel (2011)
- Principebesluit Eén Brandweer Twente (AB VRT febr 2012)
- Dekkingsplan fase 1 (AB juni 2012)
- Organisatieplan Eén brandweer Twente (AB VRT juli 2012)
- Concept Beleidsplan VRT (AB mei 2012)

Deelprogramma Openbare Orde en Veiligheid

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Ontwikkelingen

Op 1 oktober 2010 is de Wet Veiligheidsregio's in werking getreden. Deze wet schrijft voor dat crisisbeheersing regionaal wordt georganiseerd en uitgevoerd. Voor Twente betekent dit dat veertien verschillende lokale rampenplannen, met veertien lokale crisisorganisaties met in totaal honderden medewerkers opgaan in één regionaal plan. Dit alles wordt uitgevoerd door één regionaal team: het team Bevolkingszorg.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p><i>Integrale veiligheid</i> Integraal beheren en beheersen van veiligheidsaangelegenheden met de daarbij betrokken interne en externe partners met als doel het in stand houden van het bestaande veiligheidsgevoel.</p>	<p>In het najaar van 2011 is een enquête over veiligheid, de zogenaamde Veiligheidsmonitor, onder de inwoners uitgevoerd. Deze enquête vormt de basis voor het op te stellen beleidsplan Integrale Veiligheid 2013 – 2016. Het beleidsplan wordt aan de gemeenteraad in januari 2013 voorgelegd.</p>
<p><i>Rampenbestrijding</i> Het in stand houden van een adequate organisatie voor gemeentelijke rampenbestrijding.</p>	<p>Het regionaal crisisplan wordt opgesteld door de Veiligheidsregio Twente. (VRT) Het regionaal crisisplan vervangt de gemeentelijke rampenplannen.</p>
	<p>Samenwerking met andere gemeenten binnen de Veiligheidsregio Twente.</p>
	<p>Door het houden van oefeningen en het verzorgen van opleidingen in samenwerking met de VRT. Deelname aan en organisatie van verschillende processen Bevolkingszorg en het in stand houden van lokale teams Bevolkingszorg.</p>

Deelprogramma Brandweer en rampenbestrijding

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Ontwikkelingen.

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Twente heeft op 9 juli 2012 het Organisatieplan Eén Brandweer Twente vastgesteld. De voorbereiding is gericht op het per 1 januari 2013 starten van de regionale brandweer Twente, als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Twente.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Eén zichtbare brandweerorganisatie die optreedt als sterke partner in Veiligheidsregio Twente.	Zichtbaarheid door het voeren van haar eigen sterke merk daar waar het kan en aansluiten bij Veiligheidsregio Twente daar waar het moet. Verbondenheid is gerealiseerd door aansluiting in multidisciplinaire vakgroepen van Veiligheidsregio Twente.
Fase 2 van het Dekkingsplan wordt conform voorstel uitgevoerd, inclusief voorstel voor optimalisering. Brandweer Twente is daarmee voortvarend aan de slag met slimme repressie en verbetert organisch het primaire proces.	Fase 2 uit het bestuurlijk vastgestelde projectvoorstel inzake het dekkingsplan is uitgevoerd en bestuurlijk vastgesteld.
Optimale (brand-)veiligheid waarin het accent verschuift van bestrijden naar voorkomen.	Er wordt richting gegeven aan de uitvoering van taken op het gebied van brandveilig leven.
Brandweer Twente is een vakbekwame en lerende organisatie die kan rekenen op voldoende opgeleide en getrainde functionarissen.	Er is een oefenbeleidsplan waar uitvoering aan wordt gegeven. Er wordt geleerd middels brand- en incidentonderzoek.
De gemeente Losser wil een verdere terugdringing van ongewenste en onechte brandmelding van automatische brandmeldinstallaties (TOOM).	We willen met maximale inzet op advies- en informatievoorziening uitkomen op de wettelijke norm en deze handhaven, desnoods door middel van een dwangsom.

Wat mag het kosten		(bedragen * €1.000)				
PRO04 Veiligheid	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Directe Subsidies	206	196	6	6	6	6
Diverse Overige Kosten	483	546	1.480	1.503	1.503	1.516
Kapitaallasten	196	222	-	-	-	-
Personeelskosten	854	981	206	206	204	204
Totale LASTEN Uitgaven	1.739	1.945	1.692	1.715	1.713	1.726
Belastingen en Heffingen	16	15	15	15	15	15
Diverse Inkomsten	80	138	-	-	-	-
Overdrachten van het rijk	34	-	-	-	-	-
Totale BATEN Inkomsten	130	153	15	15	15	15
Saldo	1.609	1.792	1.677	1.700	1.698	1.711

Gemeente Losser

PROGRAMMA BESTUUR EN DIENSTVERLENING

PROGRAMMA BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Hoofdkenmerken

Dit programma omvat bestuur, communicatie, dienstverlening en (integrale) handhaving.

Bestaand beleid

- Collegeprogramma 2010-2014 (2010);
- Nota communicatiebeleid 2008-2011 (2008);
- Horecabeleid (2008);
- Evenementenbeleid (2008);
- Uitvoering project dienstverlening (2007);
- Notitie Zelfstandig blijven: Samenwerken moet! En Zelfstandigheid, wat is dat? (2010);
- Nota Representatie (2010);
- Nota verbonden partijen (2011);
- Kadernota communicatie 2008-2011.

Deelprogramma Bestuur

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Ontwikkelingen

Samenwerking op diverse gebieden met de daarvoor meest aangewezen partners.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<i>Versterken samenwerking</i> De gemeente wil op basis van de vastgestelde visie door middel van samenwerking komen tot het leveren van kwalitatief goede producten tegen zo laag mogelijke kosten.	Bestaande samenwerkingsconstructies verder implementeren om voordelen te behalen.
<i>Verlichten van het toezichtsniveau door de provincie.</i>	Uitvoering geven aan de met de provincie afgesloten overeenkomst over de wijze en intensiteit van toezicht door de provincie op de taakuitoefening van gemeenten op het gebied van financiën, milieu, archief, wonen en de doorwerking van provinciaal belang bij ruimtelijke ordening, natuur, transport gevaarlijke stoffen en water.
<i>Gemeentelijke regelgeving aanpassen aan gewijzigde Drank- en Horecawet</i>	De gewijzigde Drank- en Horecawet treedt in 2013 in werking. Dit heeft tot gevolg dat ook de gemeentelijke regelgeving moet worden aangepast.
<i>Verbeteren beheer samenwerkingsverbanden</i>	Uitvoeren van de afspraken opgenomen in de "Nota Verbonden Partijen".

Deelprogramma Communicatie

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Ontwikkelingen

Door het beperkte communicatiebudget zijn we zeer terughoudend met inzetten van kostbare communicatiemiddelen. We zetten vooral in op het verkrijgen van free publicity om grote groepen inwoners te kunnen bereiken. Daarnaast onderhouden we veel mondelinge contacten met ondernemers, instellingen, verenigingen en individuele inwoners.

Social media neemt een steeds grotere plaats in in de samenleving. Het is een medium waar veel mensen elkaar snel kunnen bereiken. Het college en een groeiend aantal raadsleden en ambtenaren maakt al gebruik van social media. Daarom gaan we in 2013 meer inzetten op gebruik van social media als communicatiemiddel, om te zenden en ook om te ontvangen. Het is daarmee naast e-mail en internet een extra digitaal communicatiekanaal in het scala van communicatiemiddelen. De inzet van traditionele middelen als (telefoon)gesprekken, brieven en persberichten blijven noodzakelijk.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<i>Identiteit en imago</i> De gemeente Losser is een zelfstandige gemeente. Om alle gemeentelijke taken te kunnen blijven uitvoeren is samenwerken met andere partijen steeds belangrijker.	Uitdragen kernboodschap: De gemeente Losser staat voor zelfstandigheid maar vindt tegelijkertijd samenwerking met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties van groot belang. De Losserse samenleving kent een zeer sterk verenigingsleven en heeft veel te bieden op gebied van recreatie, natuur en landschap.
<i>Inwoners bewust maken van de rol van de gemeente in relatie tot de rol van de burger.</i>	Uitdragen dat Losser een gemeente is die 'zorgt dat' in plaats van 'zorgt voor'.
<i>Doelgroepen kunnen kennisnemen/bijdrage leveren aan te ontwikkelen en vastgesteld beleid.</i>	<ul style="list-style-type: none">• waar mogelijk communicatie inzetten als instrument van beleid (Bijv. bij Toekomstvisie);• meer inzet van internet en social media;• het geven van persconferenties en het versturen van persberichten;• uitbrengen van wekelijkse infopagina in de Nieuwe Dinkellander;• uitbrengen Gemeentegids en Burgerjaarverslag.
<i>Aandacht en waardering voor inwoners met bijzondere verdiensten.</i>	Aanvragen, behandelen en uitvoering geven aan Koninklijke Onderscheidingen
<i>Bekend zijn met wat er leeft bij inwoners, bedrijven, instellingen en verenigingen.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Bijwonen van (bestuurlijke) bijeenkomsten, vergaderingen, recepties, enz.• Bedrijven/instellingen bezoeken• Organiseren van representatieve aangelegenheden zoals nieuwjaarsreceptie, Koninginnedagviering, 4 mei herdenking, Veteranendag.

Deelprogramma Dienstverlening

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Ontwikkelingen

In 2012 is een start gemaakt met het integreren van de medewerkers Dienstverlening in Losser en Enschede. Ook is er een kwartiermaker aangesteld die alle processen rondom de samenwerking in kaart heeft gebracht met daarbij een plan van aanpak voor de komende periode. Juridisch en technisch zijn alle procedures geregeld zodat medewerkers in zowel Losser als Enschede kunnen werken. In het afgelopen jaar zijn alle werkprocessen in beeld gebracht en een groot deel is inmiddels afgestemd op de processen van de gemeente Enschede. In het afgelopen jaar zijn ook een uitgebreide beveiligingsscan en een onderzoek door een arbo-deskundige in Losser uitgevoerd. Naar aanleiding van deze onderzoeken moeten er nog diverse aanpassingen worden doorgevoerd. Voor de veiligheid van de medewerkers zijn bij de publieksbalie voorzieningen aangebracht. Eind 2012 wordt voor de publieksbalie in Losser een klantgeleidingssysteem ingevoerd. Een van de doelstellingen voor 2013 is om periodiek betere management-informatie omtrent verschillende producten en diensten te verkrijgen uit dit systeem.

Wat willen we bereiken? <i>Meer en betere managementinformatie genereren.</i>	Wat gaan we daar voor doen? De publieksbalie in Losser is eind 2012 voorzien van een klantgeleidingssysteem. In het komende jaar zal het verkrijgen van managementinformatie uit het systeem verder gestalte krijgen. Een andere manier op meer managementinformatie te verkrijgen is het uitvoeren van klanttevredenheidsonderzoeken aangaande de dienstverlening in Losser.
<i>Verder uitbouwen van het werken op afspraak.</i>	Het werken op afspraak is in 2012 reeds in gang gezet. Dit wordt erg postief ontvangen door de burger. In 2013 wordt gekeken naar verdere uitbreiding in de vorm van meer afspraaktijden en produkten.
<i>Doorontwikkelen van de dienstverlening.</i>	In 2013 zal gestart worden met de voorbereiding om de digitale dienstverlening van de gemeente Losser uit te breiden met extra diensten die de gemeente Enschede al aanbiedt aan haar burgers. De verschillende werkprocessen dienen in beeld te worden gebracht en op elkaar te worden afgestemd om zo de uitbreiding van de digitale dienstverlening zowel technisch als organisatorisch mogelijk te maken. Periodiek houden van een klanttevredenheidsonderzoek voor dienstverlening aan de publieksbalie en telefonische dienstverlening waarvan de resultaten worden gebundeld in een klantenmonitor.

Deelprogramma Integrale Handhaving

Portefeuillehouder: burgemeester M. Sijbom

Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkeling binnen het terrein van de Integrale Handhaving op dit moment is de komst van de Regionale Uitvoeringsdiensten; in Twente een zogeheten netwerk RUD. In dit concept blijven de medewerkers in dienst van de eigen gemeente. Er ontstaat een uitwisseling en op onderdelen ook mogelijk inhuur van medewerkers voor specifieke taken waarvoor bepaalde expertise vereist is. Dit om zo te kunnen voldoen aan vanuit de rijksoverheid meegegeven kwaliteitscriteria. Ook medewerkers van de gemeente Losser kunnen dus ingezet worden bij andere gemeenten. In eerste instantie betreft het vakgebied Milieu. Daarna zal dit, zoals men nu voorstaat Wabobreed, worden weggezet.

Met de samenwerking tussen de 14 deelnemende Twentse gemeenten in deze (regionale) netwerk RUD wordt getracht ze samen te kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria. Hoewel nog niet vastgelegd in wetgeving, is de verwachting dat dit wel zal gaan gebeuren. Vast staat dat deze vorm van samenwerken directe gevolgen voor individuele medewerkers, de afdeling en zullen de effecten uiteindelijk merkbaar zijn binnen de gehele gemeentelijke organisatie.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Met deelname aan de RUD kunnen blijven garanderen en aantonen, dat de gemeentelijke taken en werkzaamheden rondom handhaving op een dusdanig adequaat niveau binnen de gemeente Losser wordt uitgevoerd, dat daarmee wordt voldaan aan de (wettelijk) gestelde eisen van kwaliteitscriteria.	Inzetten op het nauwkeurig volgen van de ontwikkelingen binnen de RUD en op diverse momenten hierin pro-actief optreden. Zoveel mogelijk Smart-inzichtig maken wat gevraagd wordt en wat geleverd moet worden. Hiertoe wordt een passend jaarprogramma opgesteld. Voor onderdelen wordt hierin samengewerkt met andere gemeenten cq wordt dit opgepakt in RUD verband
Binnen de RUD-samenwerking wordt ook gekeken naar ervaringen elders om handhaving efficiënter te maken.	In dit kader wordt gekeken naar de invoering van digitaal handhaven (met daarbij keuzes in het niveau van toezicht) en slim handhaven onder andere d.m.v. doordrukvelen. Hierdoor hoeven minder brieven te worden geschreven, waardoor meer tijd voor controles beschikbaar blijft.

Wat mag het kosten		(bedragen * €1.000)				
PRO05 Kwaliteit bestuur en dienstverlening	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Directe Subsidies	13	14	72	72	71	71
Diverse Overige Kosten	1.076	521	428	449	284	427
Kapitaallasten	7	11	18	17	16	15
Personeelskosten	2.924	2.478	2.620	2.614	2.598	2.597
Reserveringen	253	249	123	123	123	123
Totale LASTEN Uitgaven	4.273	3.273	3.261	3.275	3.092	3.233
Belastingen en Heffingen	506	367	367	367	367	367
Voorzieningen	31	-	-	-	-	-
Overige Inkomstenoverdrachten	76	-	-	-	-	-
Totale BATEN Inkomsten	613	367	367	367	367	367
Saldo	3.660	2.906	2.894	2.908	2.725	2.866

Gemeente Losser

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Hoofdkenmerken

In dit hoofdstuk worden de lasten, maar voornamelijk ook de baten geraamd van o.a. de algemene belastingen (i.c. de OZB, de Hondenbelasting, de Toeristenbelasting en de Forensenbelasting) en de Algemene uitkering. Tegenover deze inkomsten staan geen directe uitgaven; het zijn algemene, niet-geormerkte, dekkingsmiddelen. Ook de stelposten voor o.a. onvoorziene uitgaven vallen onder dit hoofdstuk.

Bestaand beleid

- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid 2004 (art. 213a gemeentewet);
- Financiële verordening 2007 (art. 212 gemeentewet);
- Controleverordening (art. 213 gemeentewet);
- Collegeprogramma raadsperiode 2010-2014;
- P&C Cyclus (vastgesteld in eind 2011)
- Nota weerstandsvermogen en risicomangement (november 2011)
- Nota reserves en voorzieningen 2012

Portefeuillehouder: wethouder J.F. Hassink

Ontwikkelingen

Geen bijzonderheden.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p><i>Gezond financieel perspectief</i> De gemeente wil een gezonde vermogenspositie met een meerjarig sluitende begroting.</p>	De vermogenspositie op het gewenste niveau krijgen door het reservebeleid consequent na te leven.
	Geen stelpost onderuitputting meer in de begroting opnemen.
	Actief sturen en monitoren op de ontwikkeling van de posten uit de bezuinigings- en ombuigingsbesluiten.
<p><i>Optimale benutting beschikbare middelen</i> De gemeente Losser wil alle tot haar beschikking staande middelen optimaal benutten met begrotingsdiscipline en middelenverwerving. Hierbij wordt uitgegaan van reële ramingen en plannen.</p>	Begrotingsdiscipline hanteren door reëel te begroten en beïnvloedbare overschrijdingen binnen de eigen begroting op te vangen.
	Het zoveel mogelijk binnenhalen van subsidies, binnen de huidige beschikbare middelen voor cofinanciering.

Wat mag het kosten		(bedragen * €1.000)				
PRO06 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Rekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Diverse Overige Kosten	330	235	2.729	1.856	2.111	2.460
Kapitaallasten	153	104	239	228	219	211
Personeelskosten	105	734	47	47	46	45
Reserveringen	3.555	323	255	433	338	219
Totale LASTEN Uitgaven	4.143	1.396	3.270	2.564	2.714	2.935
Belastingen en Heffingen	4.051	4.201	4.566	4.761	4.761	4.761
Bijdrage uit Reserves	5.325	2.765	1.566	794	854	847
Diverse Inkomsten	1.695	910	3.771	3.678	3.580	3.474
Kostenplaatsen	136	557	70	-	20	20
Overdrachten van het rijk	19.708	19.574	19.295	19.352	18.806	19.107
Totale BATEN Inkomsten	30.915	28.007	29.268	28.585	28.021	28.209
Saldo	-26.772	-26.611	-25.998	-26.021	-25.307	-25.274

Gemeente Losser

V. TOELICHTING FINANCIËLE POSITIE

5. TOELICHTING FINANCIËLE POSITIE

Het uitgangspunt bij de Kadernota 2013 was de Programmabegroting 2012-2015. In 2012 was er sprake van een sluitende begroting waarbij het positieve resultaat uit 2013 is toegevoegd aan de algemene reserve.

Financieel kader (bedragen * € 1.000)	2013	2014	2015	2016
Stand begroting 2012 (sluitende begroting)	0	0	0	0
Knelpunten/ beleidsmatige ontwikkelingen	-1.697	-1.632	-1.707	-1.714
Beleidswensen en investeringen*	-34	-37	-26	-26
Beschikbaar budget investering/beleidswensen	86	165	160	0
Mutaties septembercirculaire algemene middelen	-100	105	195	458
Verwachte bezuinigingen Rijksoverheid	-400	-400	-400	-400
Financieel situatie kadernota 2013	-2.145	-1.799	-1.778	-1.682
Mutaties kadernota tov start begroting	262	483	337	78
Mutaties juniecirculaire algemene middelen	55	142	321	360
Financieel situaties start begroting 2013	-1.828	-1.174	-1.120	-1.244
Bezuinigingen en ombuigingen	1.875	1.489	1.336	1.341
Reservering aanvulling algemene reserve		-250	-215	-95
Resultaat programmabegroting 2013-2016	47	65	1	2

* De totaalstand van de beleidswensen en investeringen wijkt in de kadernota in 2013 en 2014 met € 10.000 af de stand in deze begroting. Hierdoor wijkt de startsituatie in deze begroting in 2013 en 2014 ook met € 10.000 ten opzichte van de kadernota.

In het voorjaar 2012 bent u geïnformeerd in de Staat van Losser over de te verwachten financiële situatie voor de komende jaren. Op dat moment hielden we rekening met een tekort van 1,5 miljoen euro 2013.

Nadat de jaarrekening 2011 was opgesteld bleek dat de financiële situatie er nog slechter voor stond. Door te anticiperen op de nieuwe BBV regelgeving (Besluit, Begroting en Verantwoording) wat betreft de waardering van de gronden waren we genoodzaakt in 2011 een voorziening van € 5.000.000 te treffen op de nog niet in exploitatie zijnde gronden. Het treffen van deze voorziening heeft in 2012 en volgende jaren een aantal grote gevolgen. De reservepositie neemt af en daarmee daalt de bespaarde rente op de reserves. Ook kunnen geen rente en kosten aan de waardering van de gronden worden toegevoegd, deze komen dus ten laste van de exploitatie. Daarnaast werd duidelijk dat wij de incidenteel aanvullende uitkering (IAU) mogelijk niet meer ontvangen en de structurele inkomsten die wij in de begroting hebben verwerkt niet meer kunnen opnemen in de begroting.

De overige knelpunten zijn verder geactualiseerd, de verwachting van de circulaire is bijgewerkt en enkele nieuwe beleidswensen/ vervangingsinvesteringen zijn toegevoegd. Dit leidde bij de kadernota tot een tekort van

Financieel kader	2013	2014	2015	2016
(bedragen * € 1.000)				
Financieel situatie kadernota 2013	-2.145	-1.799	-1.778	-1.682

De kadernota is in juli 2012 door u ter kennisgeving aangenomen. Wel is besloten het ratio weerstandsvermogen naar beneden bij te stellen naar D – matig (waarderingssklasse 0,8 tot 1).

Na de behandeling van de kadernota in juli hebben er nog diverse financiële mutaties plaatsgevonden. In de kadernota was de junicirculaire nog niet verwerkt. In het huidige financiële kader is dit wel verwerkt evenals de gevolgen van een andere wijze van afschrijven. Het financieel kader voor de begroting ziet er ten opzichte van de situatie bij de kadernota iets positiever uit, maar nog steeds staat de Gemeente Losser voor een behoorlijk financiële opgave waarbij er keuzes gemaakt moeten worden.

Financieel kader	2013	2014	2015	2016
(bedragen * € 1.000)				
Financieel situaties start begroting 2013	-1.828	-1.174	-1.120	-1.244

De keuzes die nu aan u worden voorgelegd laten een behoorlijk pakket aan maatregelen zien die een forse opgave betekenen voor de maatschappij. Met de voorgestelde maatregelen laat de begroting nu een sluitend resultaat zien waarbij er ook gewerkt wordt aan het op orde brengen van de algemene reserve. Om op financieel gebied toekomstbestendig te zijn is het van belang om actief te werken aan het verbeteren van de reserve positie.

Autonome ontwikkelingen

Bij het opstellen van de begroting is het uitgangspunt de nullijn met betrekking tot loon- en prijscompensatie. Alleen voor budgetten die we vanwege contractuele verplichtingen moeten verhogen verwerken we deze verhoging in de begroting.

BTW verhoging

Onlangs is definitief besloten dat het hoge BTW-tarief met ingang van 1 oktober 2012 wordt verhoogd van 19% naar 21%. De gemeente kan het overgrote deel van de BTW compenseren (bij het BTW-compensatiefonds) of verrekenen (bij ondernemersactiviteiten zoals het grondbedrijf). De verhoging van het BTW-tarief leidt tot extra kosten op de activiteiten waar geen (volledige) verrekening of compensatie mogelijk is. Uitgangspunt bij het opstellen van deze begroting is dat voor de onderdelen waarop dit betrekking heeft (onderwijs, inkoop verstrekking WMO, overige individuele verstrekking voor re-integratie, schuldhulpverlening, kinderopvang, sportaccommodaties, onderhoud begraafplaatsen) dit binnen de huidige budgetten opgevangen moet worden.

Algemene uitkering - gemeentefonds

De doorrekening van de junicirculaire 2012 levert het volgende resultaat op:

Omschrijving (x 1.000 euro)	2013	2014	2015	2016
Stand gemeentefonds na junicirculaire 2012	19.295	19.351	18.806	19.168
Stand gemeentefonds na meicirculaire 2011	19.265	19.043	18.303	18.303
Bruto mutatie	30	308	503	865
Autonome ontwikkelingen	-350	-388	-382	-374
taakmutaties meicirculaire 2011			143	
taakmutaties septembercirculaire 2011	-99	-48	-123	-48
taakmutaties decembercirculaire 2011				
taakmutaties junicirculaire 2012	-25	-25	-25	-25
Netto mutatie	-445	-153	116	418

Mutatie opgenomen in Kadernota 2013	-500	-295	-205	58
Afwijking ten opzichte Kadernota 2013	55	142	321	360

In de meerjarenbegroting 2012-2015 zijn de resultaten van de meicirculaire 2011 verwerkt. De daarna gepubliceerde circulaire waren nog niet in de begroting verwerkt. Wel is in de Kadernota 2013 een inschatting gedaan van de resultaten van de september- en junicirculaire 2012.

Het uiteindelijke resultaat uit de circulaire is hoger dan de gemaakt inschatting. De hogere uitkering in de jaren 2015 en 2016 komt doordat voor deze jaren de maatstaven op dezelfde aantallen waren ingeschat als 2014 terwijl bij vele maatstaven sprake is van een stijging in de jaren.

Meerjaren perspectief

(bedragen x € 1.000)						
	Jaarverslag	Begroting	Begroting	Meerjarenperspectief		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Programma						
1. Toerisme en economie	663	976	799	1.096	1.086	1.078
2. Landschap en ruimte	10.501	6.179	6.402	6.636	6.398	6.288
3. Leefbaarheid en maatschappelijke ontw.	14.749	14.758	14.226	13.681	13.400	13.331
4. Veiligheid	1.609	1.792	1.677	1.700	1.698	1.711
5. Bestuur en dienstverlening	3.660	2.906	2.894	2.908	2.725	2.866
Totaal programma's	31.182	26.611	25.998	26.021	25.307	25.274
Stelpost vervangingsinvesteringen:						
jaar 2014			0	95	190	185
jaar 2015			0		95	190
jaar 2016			0			95
Totaal investeringsruimte	0	0	0	95	285	470
Totaal programma's incl. investeringen	31.182	26.611	25.998	26.116	25.592	25.744
Alg. dekkingsmiddelen	24.949	24.237	24.687	25.755	25.076	25.116
Onvoorzien	0	-68	0	0	0	0
Totaal alg. dekkingsmiddelen	24.949	24.169	24.687	25.755	25.076	25.116
Resultaat voor bestemming (functie 970)	6.233	2.442	1.311	361	516	628
Mutaties reserves						
<i>Bijdrage van reserves:</i>						
Egalisatiereserve investeringsbijdrage	232	210	200	142	163	156
Bestemmingsreserves	2.172	1.156	1.366	652	691	691
Algemene reserve	2.844	1.374				
Algemene reserve ontwikkeling Kulturhus Losser		25				
<i>totaal bijdrages van reserves</i>	<i>5.248</i>	<i>2.765</i>	<i>1.566</i>	<i>794</i>	<i>854</i>	<i>847</i>
<i>Toevoegingen aan reserves:</i>						
Toevoeging bestemmingsreserves	2.079	110	111	118	122	122
Toevoeging aan algemene reserve	1.346	120	0	250	215	95
Toevoeging algemene reserve resultaat PB 2012-2015		93	97	0	0	0
Toevoeging algemene reserve resultaat PB 2013-2016			47	65	1	2
<i>totaal toevoegingen aan reserves</i>	<i>3.425</i>	<i>323</i>	<i>255</i>	<i>433</i>	<i>338</i>	<i>219</i>
Totaal mutaties reserves (functie 980)	1.823	2.442	1.311	361	516	628
Resultaat na bestemming	-4.410	0	0	0	0	0

nadelig

Algemene reserve

Overzicht ontwikkeling algemene reserve 2011-2016 bedragen x € 1.000	2011 jaarsverslag	2012	2013	2014	2015	2016
Beginstand						
Algemene risicoreserve	€ 7.576	€ 7.263	€ 1.667	€ 1.811	€ 2.126	€ 2.437
Totaal reserves	€ 7.576	€ 7.263	€ 1.667	€ 1.811	€ 2.126	€ 2.437
Toevoegingen						
Prognose renteonafhankelijkheid (a)	€ 1.096	€ 375				
Bestemmingsvoorstel jaarresultaat 2010 cf raadsbesluit	€ 1.185					
Verkoop Essent 2e tranche + rentevergoeding wegens uitgestelde verkoop b)					€ 95	
Totaal toevoegingen	€ 2.281	€ 375	€ 0	€ 0	€ 95	€ 0
Onttrekkingen						
Onttrekking 2011 eenmalig tbv muziekschool begroting 2011	-€ 55					
Onttrekking tbv incidentele beleidswensen begroting 2011	-€ 618					
Amendement begroting 2011 9-11-2010 Buurtgericht werken	-€ 3					
Tekort voorjaarsnota 2011 conform raadsbesluit 21 juni 2011	-€ 146					
Kademota 2012 mbt het investeringsbudget cf raadsbesluit 12 juli 2011	-€ 500					
Mutatie najaarsnota 2011 december in de raad	€ 250					
Dekking tekort begroting 2010-2011 na besluit ombuigingen	-€ 1.040					
Lagere onttrekking ombuigingen op basis van resultaat raming 2010 en 2011	€ 67					
Onttrekking tbv Ontwikkeling Kulturhus Losser cf Raadsbesluit 10 mei 2011	-€ 59	-€ 25				
Onttrekking ivm Privatisering Buitensportaccommodaties cf Raadsbesluit 21 juni	-€ 235					
Toevoeging jaarresultaat PB 2012-2015		€ 93	€ 97			
Onttrekking tbv welstandsnota cf raadsbesluit 14 februari 2012		-€ 30				
Onttrekking tbv gesubsidieerde arbeid cf raadsbesluit 14 februari 2012		-€ 41				
Bestemmingsvoorstel jaarresultaat 2011		-€ 4.961				
Tekort bestuursrapportage 2012		-€ 752				
Reservering aanvulling algemene reserve				€ 250	€ 215	€ 95
Toevoeging jaarresultaat PB 2013-2016			€ 47	€ 65	€ 1	€ 2
Toevoeging rente ijzeren alg. reserve aan exploitatie (cf besluit 12 mei 2009)	-€ 255	-€ 255				
Totaal onttrekkingen	-€ 2.594	-€ 5.971	€ 144	€ 315	€ 216	€ 97
Prognose stand ultimo van het jaar	€ 7.263	€ 1.667	€ 1.811	€ 2.126	€ 2.437	€ 2.534
(a) Rentetoevoeging 2011 op basis van eindstand reserves en voorzieningen 31-12-2010. Meerjarig obv inschattingen ontwikkelingen reserves De rente over de IJzeren Algemene reserve wordt t.m. 2012 als structureel dekkingsmiddel gebruikt						
(b) De verkoop Essent vindt in 2 delen plaats. Uitbetaling van de Escrow vordering heeft voor 50% plaatsgevonden in 2011 en het restant wordt verwacht in 2015. Mogelijk dat dit iets later wordt.						

Voor de berekening van het ratio weerstandsvermogen rekenen we met de stand van algemene reserve per 01-01-2012. De stand van de reserve op dat moment bedroeg € 2.490.000. (€ 7.263.000 + 375.000 – 25.000 + 93000 – 4.961.000 – 255.000).

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves bedragen x € 1.000	stand per 1-1- van het boekjaar				
	2013	2014	2015	2016	2017
Reserve Herontwikkeling Aloysiuslocatie	14	0	0	0	0
Reserve reiniging	1.696	1.394	1.499	1.608	1.717
Reserve riolering	1.766	1.265	682	0	0
Reserve onderhoud wegen	1.181	381	0	0	0
Reserve uitwerking Kaders Kadernota 2012-2015	340	180	74	0	0
Reserve Conjunctuurfonds	492	200	0	0	0
Reserve bouw Kulturhus Overdinkel	400	0	0	0	0
Reserve Onderhoud MOP	400	300	150	0	0
Reserve Onderhoud Kunstwerk Bewwwerskamp A1	50	0	0	0	0
Reserve Dorpsvisies	50	25	0	0	0
Reserve Vervolprocedures VVH	32	0	0	0	0
Reserve Cofinanciering Vitalisering landelijk gebied	59	0	0	0	0
Reserve Verv. Lampen openbare verlichting	50	18	30	42	50
Reserve Akoestische aanpassing Gronausestr	80	10	0	0	0
Egalisatiereserve investeringsbijdragen	3.275	3.075	2.933	2.770	2.614
Totaal bestemmingsreserves	9.885	6.848	5.368	4.420	4.381
Voorzieningen					
WMO verstrekking, aanvragen in behandeling	21	21	21	21	21
Wachtgeldverplichtingen vm wethouders	119	38	0	0	0
Pensioenvoorziening	2.699	2.693	2.671	2.628	2.577
Voorziening uitstroom personeel	119	109	96	82	68
Totaal voorzieningen	2.958	2.861	2.788	2.731	2.666

Toelichting bestemmingsreserves

Reserve Herontwikkeling Aloysiuslocatie

Op 10 februari 2009 heeft de raad een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor de verdere uitwerking en begeleiding van de plannen rondom de herontwikkeling van de Aloysiuslocatie. Afronding vindt waarschijnlijk plaats in 2013.

Reserve reiniging

Het saldo tussen lasten en baten met betrekking tot de afvalinzameling wordt jaarlijks verrekend met de reserve reiniging. Het saldo wordt in de volgende jaren in de tarieven verwerkt. Op deze wijze worden behoudens (autonome) kostenstijgingen, onregelmatige schommelingen in de tarieven beperkt. In de begroting 2013 stellen we voor om incidenteel € 400.000 uit de reserve reiniging te onttrekken.

Reserve riolering

Het saldo tussen lasten en baten met betrekking tot de riolering wordt jaarlijks verrekend met de reserve riolering. Het saldo wordt in de volgende jaren in de tarieven verwerkt. Op deze wijze worden behoudens (autonome) kostenstijgingen, onregelmatige schommelingen in de tarieven beperkt. De hoogte van het rioolrecht is gebaseerd op het kostendekkingsplan, dat onderdeel is van het vernieuwde Gemeentelijke Rioleringsplan (vGRP).

Het planproces voor het nieuwe GRP is opgestart en zal naar verwachting in december 2012 worden vastgesteld. Na vaststelling worden de cijfers van het vGRP in de meerjarenbegroting verwerkt.

Reserve onderhoud wegen

Tijdens de bezuinigingsoperatie in mei 2009 is besloten, dat de jaarbudgetten van onderhoud wegen volledig voor dit doel kunnen worden aangewend.

Dat betekent dat een overschot via een reserve beschikbaar blijft en tekorten hieruit onttrokken kunnen worden. Dit zorgt ervoor dat bij doorgeschoven werkzaamheden of onvoorziene uitgaven geen problemen ontstaan bij de financiering.

Reserve uitwerking Kadernota Kadernota 2012-2015

Op 12 juli 2011 heeft de raad besloten bij het vaststellen van de kadernota 2012 eenmalig € 500.000 beschikbaar te stellen voor het realiseren van de benodigde structurele ombuigingen.

Conjunctuur-/frictiefonds

Op 12 mei 2009 heeft de raad bij het vaststellen van de bezuiniging besloten tot het instellen van een conjunctuur-/frictiefonds in 2010 van €1.000.000. In de MJB 2010-2013 is besloten om in 2010 en in 2011 in beide jaren €250.000 aan dit fonds toe te voegen.

Het fonds is o.a. bedoeld voor het opvangen van tijdelijke, conjuncturele tegenvallers. De voortvloeiende frictiekosten met de samenwerking Enschede zijn hier ook een onderdeel van.

Reserve onderhoud MOP

Deze reserve betreft het jaarlijkse reguliere onderhoud aan gebouwen om de functie te waarborgen en kapitaalvernietiging tegen te gaan. In de meerjarenplanning MOP kent de uitvoering pieken en dalen. Door het instellen van deze reserve worden meerjarig schommelingen opgevangen.

Reserve bouw Kulturhus Overdinkel

In de begroting 2006 is er €400.000 beschikbaar gesteld voor een investering cq bijdrage in de bouw van het Kulturhus Overdinkel.

Reserve Onderhoud Kunstwerk Bewwerskamp A1

Op 21 juni 2011 heeft de gemeenteraad bij bestemming van het jaarresultaat 2010 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. De kosten voor de renovatie van de verharding wordt gelijktijdig uitgevoerd met het groot onderhoud, dat Rijkswaterstaat heeft gepland aan dit kunstwerk. De voorbereiding is begonnen en de uitvoering zal medio 2013 plaatsvinden.

Reserve Dorpsvisies

De leefbaarheid van de kerkdorpen en burgerparticipatie zijn speerpunten uit het collegeprogramma. Hiertoe zijn samen met burgers dorpsvisies opgesteld en is door de raad in 2008 een budget voor de uitvoering beschikbaar gesteld. Het resterende bedrag in de reserve is nog bestemd voor de kerkdorpen Overdinkel, Losser en De Glane.

Reserve Vervolgprocedures VVH

In 2008 is door de raad geld beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstanden op het gebied van bouw- en milieuvergunningen. De achterstanden zijn weggewerkt, maar er dient nog een afronding plaats te vinden ten aanzien van juridische procedures.

Reserve Cofinanciering Vitalisering Landelijk Gebied

Deze reserve is ervoor om de cofinancieringsmiddelen ten behoeve van Vitalisering Landelijk Gebied meerjarig beschikbaar en kan in combinatie met de PmJP gelden worden aangewend.

Reserve vervanging lampen

Deze reserve is bedoeld voor de 4-jaarlijkse vervanging van de lampen van de openbare verlichting. Jaarlijks wordt een bedrag ad € 12.500 gereserveerd. Het maximum saldo van de reserve is bepaald op € 50.000. In 2013 is in de begroting voor een bedrag van € 32.000 rekening gehouden met de vervanging.

Reserve Akoestische aanpassing Gronausestraat

In verband met vergunningverlening en bestemmingsplanprocedure de Pol is het noodzakelijk op grond van hogere grenswaarden akoestische aanpassingen te verrichten aan woningen in de omgeving. Afhankelijk van de te kiezen zoneringsvariant wordt het aantal te saneren woningen bepaald. Uitvoering eind dit jaar begin volgend jaar.

Egalisatie reserve investeringsbijdragen

Op grond van BBV 2004 mogen bijdragen uit eigen reserves in investeringen met een economisch nut niet in mindering worden gebracht op de boekwaarde van de investeringen. Hier is sprake van een zogenaamd bruto verantwoording. In de praktijk houdt dat in, dat er een jaarlijkse vrijval van deze reserve plaatsvindt op basis van de afschrijvingstermijn van het betreffende activum. Hierbij wordt ook rekening gehouden met rente, zodat een en ander hetzelfde effect heeft als een netto verantwoording, zij het dat de vrijval op grond van de regelgeving niet geschiedt via het betreffende product (functie), maar via mutatie reserves en op deze wijze dus via de bestemming.

Toelichting voorzieningen

WMO verstrekkingen, aanvragen in behandeling

Het saldo betreft aanvragen voor vergoeding van voorzieningen in het kader van de WMO, die in het boekjaar (meestal eind van het jaar) zijn ingediend. Op deze aanvragen is aan het einde van het jaar nog geen beschikking afgegeven. De verwachting is dat de aanvragen in het nieuwe boekjaar tot een beschikking zullen leiden. Meerjarig wordt een stabiel beeld verwacht.

Wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders

Voor wachtgeldverplichtingen voor voormalige wethouders is op grond van de regelgeving BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) een voorziening gevormd. Op basis van de thans bestaande wachtgeld verplichtingen bestaat per 1-1-2013 een verplichting van €119.000 en in 2014 € 37.500.

Pensioenvoorzieningen

Op grond van BBV2004 dient voor de pensioenverplichtingen, die de gemeente Losser heeft tegenover bestuurders en oud – bestuurders dan wel tegenover hun nabestaanden, een voorziening te worden gevormd. Op basis van actuariële berekeningen wordt er jaarlijks beoordeeld of deze voorziening nog toereikend is. Uitkeringen van de pensioenen vinden jaarlijks plaats uit de voorziening en via de exploitatie wordt de voorziening aangevuld tot de hierboven genoemde noodzakelijke omvang.

Voorziening uitstroom personeel

Door uitstroom van een personeelslid is er een personele verplichting ontstaan tot en met 2021. Jaarlijks vindt er een uitkering plaats uit deze voorziening.

Incidentele en structurele lasten en baten

Onderstaande tabel laat zien dat de Gemeente Losser geen structurele uitgaven met incidenteel geld bekostigd.

Incidentele en structurele lasten en baten bedragen x € 1.000		Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten					
1. Toerisme en economie	Structurele lasten	962	1.256	1.245	1.235
	Incidentele lasten	0	0	0	0
2. Landschap en ruimte	Structurele lasten	22.455	15.001	14.109	17.684
	Incidentele lasten	40	0	0	0
3. Leefbaarheid en maatschappelijke ontw.	Structurele lasten	23.895	23.245	22.982	22.907
	Incidentele lasten	372	10	0	0
4. Veiligheid	Structurele lasten	1.692	1.715	1.713	1.726
	Incidentele lasten	0	0	0	0
5. Bestuur en dienstverlening	Structurele lasten	3.261	3.275	3.092	3.233
	Incidentele lasten	0	0	0	0
6. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Structurele lasten	2.574	2.139	2.621	2.838
	Incidentele lasten	696	425	93	97
	totale lasten	55.947	47.066	45.855	49.720
Baten					
1. Toerisme en economie	Structurele baten	962	1.256	1.245	1.235
	Incidentele baten	0	0	0	0
2. Landschap en ruimte	Structurele baten	22.495	15.001	14.109	17.684
	Incidentele baten	0	0	0	0
3. Leefbaarheid en maatschappelijke ontw.	Structurele baten	24.267	23.255	22.982	22.907
	Incidentele baten	0	0	0	0
4. Veiligheid	Structurele baten	1.692	1.715	1.713	1.726
	Incidentele baten	0	0	0	0
5. Bestuur en dienstverlening	Structurele baten	3.261	3.275	3.092	3.233
	Incidentele baten	0	0	0	0
6. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Structurele baten	2.312	2.454	2.837	2.935
	Incidentele baten	958	110	-123	0
	totale baten	55.947	47.066	45.855	49.720
<u>Specificatie incidentele lasten</u>					
L&R - Bodemkwaliteitskaart en bodemfunctiekaart		8	0	0	0
- Vervanging Straatverlichting		32	0	0	0
L&M - Transitiekosten decentralisatie AWBZ		52	0	0	0
- 10% Eigen Risico WWB tlv conjunctuurfonds		310	0	0	0
- Cultuurbeleid		10	10	0	0
ALG - Toevoeging aan algemene reserve		0	250	215	95
- Toevoeging algemene reserve resultaat PB 2012-2015		97	0	0	0
- Toevoeging algemene reserve resultaat PB 2013-2016		47	65	1	2
- Zaakgericht werken en invoering WABO (DDC)		70	70	0	0
- Kapitaalsinvestering openbare ruimte		400	0	0	0
- Nationaal Uitvoeringsplan		41	40	-123	0
- Gesubsidieerde arbeid		41	0	0	0
	totaal incidentele lasten	1.108	435	93	97
<u>Specificatie incidentele baten</u>					
ALG - Bestemmingsreserves;					
* Reserve reiniging incidentele onttrekking		400	0	0	0
* Reserve bijdrage van conjunctuurfonds		380	70	0	0
* Reserve bijdrage vervanging Lampen		32	0	0	0
* Reserve bijdrage Uitwerking Kaders		53	0	0	0
- Gemeentefonds Junicirculaire 2012 Transitiekosten AWBZ		52	0	0	0
- Gemeentefonds Nationaal uitvoeringsplan		41	40	-123	0
	totaal incidentele baten	958	110	-123	0
Saldo incidentele lasten/baten		-150	-325	-216	.97
		nadeel	nadeel	nadeel	nadeel

Toelichting op de incidentele lasten en baten:

Bodemkwaliteitskaart en bodemfunctiekaart

In 2013 loopt de geldigheid van de bodemkwaliteitskaart af. Wanneer we niks doen vallen we terug op het landelijk opgestelde generieke beleid. Hoe groot het probleem/risico daar van is is niet exact bekend. Regionaal is er bewust voor gekozen om voor de regio Twente een regionale bodemkwaliteitskaart vast te stellen. Losser heeft daar niet aan mee gedaan maar ook een aantal ander gemeenten waaronder Enschede hebben daar niet aan mee gedaan. Losser omdat wij vooralsnog een geldende bodemkwaliteitskaart hebben. Enschede, omdat zij het generieke beleid voldoende vinden. Wij zijn al langer verplicht om een bodemfunctiekaart op te stellen. Dit is ook een sturingsinstrument ten aanzien van de gewenste bodemkwaliteit. Onderzocht moet worden wat nu voor de effectiviteit en efficiency voor Losser het meest interessant is. De grofweg geraamde kosten hebben betrekking op het opstellen van een nieuwe bodemkwaliteitskaart.

Vervanging straatverlichting

Reserve bijdrage vervanging lampen

Om de vier jaar worden de lampen van de openbare verlichting, waar nodig vervangen. Hiervoor wordt de reserve vervanging lampen aangewend.

Transitiekosten decentralisatie AWBZ

Gemeentefonds Junicirculaire 2012 Transitiekosten AWBZ

Voor de invoering van de Awbz is de algemene uitkering voor 2013 verhoogd met € 51.575.

10% Eigen risico WWB ten laste van het conjunctuurfonds

Reserve bijdrage van conjunctuurfonds

Op 12 mei 2009 heeft de raad bij het vaststellen van de bezuiniging besloten tot het instellen van een conjunctuur-/frictiefonds in 2010 van € 1.000.000. Deze is bedoeld voor het opvangen van tijdelijke, conjuncturele tegenvallers, waarbij te denken valt aan bijvoorbeeld niet door het rijk gecompenseerde uitkeringsgelden en teruglopende leges. Tevens bedoeld voor opvang frictiekosten in de vorm van eenmalige personele effecten als uitvloeisel van de organisatorische aanpassingen. In de begroting 2010 is voorgesteld om t/m 2013 het niet door het rijk gecompenseerde deel van de van de uitkeringskosten (de zgn. 10% regeling) ten laste van het conjunctuurfonds te brengen. Voor de begroting 2011-2014 zijn deze cijfers geactualiseerd. Een eventueel tekort vanaf 2014 wordt niet meer ten laste van deze reserve gebracht en behoort dan tot de structurele lasten, die structureel gedekt moeten worden.

Cultuurbeleid

Verankering resultaten arrangement cultuurbeleid

De gemeente Losser heeft de provincie Overijssel bestuurlijk uitgedaagd om gedurende de nieuwe beleidsperiode cultuur 2013–2016 te blijven investeren in het gemeentelijk cultuurbeleid. Op grond daarvan mag worden verwacht dat de gemeente Losser eveneens concrete maatregelen neemt om de resultaten van vier jaren arrangement cultuurbeleid te waarborgen en voort te zetten. Minimale middelen om gemeentelijke beleidsregie te voeren:

- € 2.500 met betrekking tot de voortgang van het project van de gezamenlijke erfgoederen onder andere in relatie tot recreatie en toerisme;
- € 2.500 met betrekking tot de voortgang van het project van de gezamenlijke muziekverenigingen (HaFa);
- € 5.000 met betrekking tot de voortgang van het project van de stichting Culturele Basisvorming Losser voor Harmonie en Fanfare (HaFa) in de klas i.h.k.v. de landelijke en provinciale regeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit'.

Toevoeging aan algemene reserve vanaf 2014

Om bij te dragen aan het structureel op orde brengen van de algemene reserve positie wordt vanaf 2014 een bedrag van € 250.000 toegevoegd aan de reserve.

Toevoeging aan algemene reserve PB 2012-2015

In de meerjaren programmabegroting 2012-2015 is besloten het resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

Toevoeging aan algemene reserve PB 2013-2016

In de programmabegroting 2013-2016 wordt het resultaat toegevoegd aan de algemene reserve.

Zaakgericht werken en invoering WABO (DDC)

Reserve bijdrage van conjunctuurfonds

Onderbezetting het Documentair Diensten Centrum (DDC) als gevolg van invoering zaakgericht werken en de WABO. In de meerjarenbegroting 2010 – 2013 is besloten deze kosten ten laste van het conjunctuurfonds te brengen.

Kapitaalsinvestering openbare ruimte

In de meerjaren programmabegroting 2012-2015 is besloten een bedrag van € 400.000 in 2013 beschikbaar te stellen voor kapitaalinvesteringen in de openbare ruimte.

Nationaal Uitvoeringsplan

Gemeentefonds Nationaal uitvoeringsplan

Dit betreft een voorfinanciering binnen het gemeentefonds waarmee gemeenten in staat zijn investeringen te doen in het kader van de implementatie van de E-overheid. In 2015 wordt het totale bedrag weer in mindering gebracht op de algemene uitkering zodat het budgettair neutraal verloopt

Gesubsidieerde arbeid

De gesubsidieerde arbeid in zijn huidige vorm wordt gefaseerd afgebouwd. Dit heeft ook gevolgen voor WIW- en ID-werknemers van het team Buitendienst van de afdeling Openbare Werken. De raad heeft besloten om de beëindiging van de arbeidscontracten van deze medewerkers met twee jaar op te schorten. Dit in afwachting van de keuzes omtrent het onderhoudsniveau van de openbare ruimte. Het besluit leidt in 2013 tot een tekort van € 41.000.

Bestemmingsreserves:

Reserve Reiniging incidentele onttrekking

Uit de reserve reiniging wordt eenmalig een bedrag van €400.000 gehaald.

Reserve bijdrage uitwerking Kaders

De deel van de kosten van de regiefunctionaris komen in 2013 ten laste van de reserve uitwerking kaders.

Saldo structurele lasten en baten

Meerjarig zal de begroting structureel in evenwicht moeten zijn. Het is onwenselijk om jaar in jaar uit een (structureel) tekort te dekken met een (incidentele) bijdrage uit de reserves.

Het bovenstaande overzicht laat zien dat we meerjarig een structureel sluitende begroting hebben.

Gemeente Losser

6. VERPLICHTE PARAGRAFEN

A. LOKALE HEFFINGEN

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in het najaar van 2012. In het belastingvoorstel zullen we ook nader ingaan op de vorig jaar aangenomen motie van de VVD-fractie voor een “flat fee forensenbelasting”.

Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op beide. Ongebonden lokale heffingen (OZB, hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma.

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van Losser en is als volgt opgebouwd:

1. ontwikkelingen
2. tariefsaanpassingen
3. belastingdruk uitgangspunten en een vergelijking met gemeenten met een vergelijkbare omvang en met de regio
4. kwijtschelding

1. Ontwikkelingen

Hieronder worden in hoofdlijnen de belangrijkste ontwikkelingen benoemd voor de belastingdruk voor 2013 en volgende jaren.

Macronorm

Hiermee wordt de grens bedoeld van de jaarlijkse stijging van de totale opbrengst OZB voor alle gemeenten bij elkaar. Ter voorkoming van een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk is een macronorm ingesteld. Het schrappen van de limitering van de OZB mag niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk. Op basis van de macronorm moet een onevenredige stijging van de collectievelastendruk worden voorkomen en zo nodig gecorrigeerd.

De macronorm voor het begrotingsjaar 2013 is 3,0% over de OZB-opbrengst 2012. Het percentage van 3,0% is opgebouwd uit een reële trendmatige groei van het Bruto Binnenlandse Product (BBP) van 1,25% en een inflatiepercentage van 1,75%. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 10 mei 2012 tussen het kabinet en de VNG is aangekondigd dat de overschrijding van de macronorm in mindering wordt gebracht op de ruimte voor 2013.

Maximering leges rijbewijzen

In maart 2009 hebben de minister van VenW en de staatssecretaris van BZK afgesproken dat er een maximumtarief voor de rijbewijsleges moet komen. Aanleiding is de bestaande tariefverschillen tussen gemeenten, variërend van ca. € 20 tot ruim € 60.

De verwachting is dat rekening houdend met de rijkskostencomponent, het maximumtarief zal uitkomen op circa € 39. En dat betekent dat wij het tarief voor de rijbewijsleges naar beneden moeten bijstellen. De beoogde inwerkingtreding van het maximumtarief was aanvankelijk 1 januari 2011, maar de VNG verwacht dat de maximering ook per 1 januari 2013 nog niet ingaat.

Pas na afronding van het wetgevingstraject vindt officiële publicatie van het maximumtarief plaats en moet de Legesverordening op dit onderdeel worden gewijzigd. Zodra hier meer duidelijkheid over is zullen wij u nader informeren.

Automatische incasso

De gecombineerde aanslag gemeentelijke belastingen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting) kan in 10 termijnen worden betaald als het totaalbedrag van de aanslag hoger is dan € 100 en lager dan € 4.000 en een machtiging is gegeven om het bedrag automatisch af te schrijven. In het belastingvoorstel over de tarieven 2013 zullen wij voorstellen het minimumbedrag te laten vervallen, het maximumbedrag te verhogen, maar het aantal termijnen te beperken als de aanslag na februari wordt verstuurd.

2. Tariefsaanpassingen

Voor 2013 wordt voor de tariefsstijgingen uitgegaan van een inflatiepercentage van 1,75%. Dit percentage geldt niet voor de OZB, de riool- en afvalstoffenheffing (tariefsbepaling op basis 100% kostendekking) en de toeristenbelasting (afpraak in 2011 om tariefsaanpassing met 1 jaar vertraging door te voeren, = 2,25%).

Onroerende-zaakbelasting

De gemeente Losser moet net als andere gemeenten fors bezuinigen om een sluitende begroting te kunnen aanbieden. Naast diverse maatregelen is ook een tariefsverhoging van 10% bij de OZB nodig om tot een sluitende begroting te komen. Bij de opbrengstberekening is rekening gehouden met een meeropbrengst als gevolg van nieuw- en verbouw van met name woningen.

Rioolheffing

Het Gemeentelijk Rioleringsplan 2013-2016, dat in de raadsvergadering van 18 december wordt vastgesteld, gaat voor 2013 uit van een tarief van € 210,99.

Afvalstoffenheffing

In 2012 werd een tariefsverlaging van 20% ten opzichte van 2011 gerealiseerd door een beroep te doen op de egalisereserve. De tarieven afvalstoffenheffing 2013 kunnen gelijk blijven indien net als in 2012 een beroep wordt gedaan op de egalisereserve reiniging.

In december van dit jaar ontvangt u een raadsvoorstel waarin de intentie wordt verwerkt dat conform de afspraken met de raad de tarieven niet met meer dan het inflatiepercentage zullen stijgen. De reserve reiniging wordt ingezet om de stijging van de tarieven te beperken en hiermee ook tegemoet te komen aan de afspraak om de reserve af te bouwen naar ongeveer € 500.000.

3. Woonlasten

Door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) wordt jaarlijks een "Atlas van de lokale lasten" opgesteld. In onderstaand overzicht is te zien wat de gemiddelde woonlasten *per gemeente* van meerpersoonshuishoudens in Overijssel zijn.

In Losser bedraagt deze belastingdruk voor 2012 volgens de COELO € 676 (in 2011 € 703, in 2010 € 693, in 2009 was dit € 687, in 2008 € 642 en 2007 € 624). (Hierbij is uitgegaan van 140 gft/140 rest mini-containers, rioolheffing en van de gemiddelde woningwaarde in elk jaar voor de OZB).

gemeente	bruto woonlasten éénpersoons huishouden	bruto woonlasten meerpersoons huis-houden	rang nummer meerpersoons huishouden	netto woonlasten	rang nummer netto woonlasten
Almelo	684 (667)	684 (667)	184 (180)	732 (712)	287 (280)
Borne	725 (714)	725 (714)	277 (294)	745 (727)	317 (312)
Enschede	694 (675)	728 (709)	283 (286)	779 (755)	356 (349)
Haaksbergen	604 (579)	653 (628)	121 (94)	672 (647)	157 (138)
Hengelo	627 (670)	681 (670)	175 (189)	712 (699)	237 (256)
Losser	676 (703)	676 (703)	164(276)	706 (732)	225 (319)
<i>tussen ()</i>			<i>1 laagste, 432 is</i>		
<i>2011</i>			<i>hoogste</i>		
gemiddeld	601 (601)	671 (671)		683 (671)	
Overijssel	621 (621)	670 (670)		708 (694)	

4. Kwijtschelding

Voor de inwoners van de gemeente Losser met de laagste inkomens bestaat tot 2014 de mogelijkheid om voor de OZB, de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de eerste hond bij de hondenbelasting in aanmerking te komen voor volledige of gedeeltelijke kwijtschelding. Het college overweegt de kwijtschelding van de hondenbelasting met ingang van 2014 af te schaffen.

Bij kwijtschelding vindt er een toetsing plaats op basis van inkomen en vermogen. Aan mensen, die al meerdere keren in aanmerking zijn gekomen voor kwijtschelding, wordt na informatie door het GBT bij het landelijke inlichtingenbureau, automatisch kwijtschelding verleend. Met ingang van 2012 komen ook ondernemers in aanmerking voor kwijtschelding voor hun privébelastingen. Daarnaast is het mogelijk om de kosten van kinderopvang als kosten van bestaan mee te nemen en de normen voor 65-plussers iets te verruimen. In 2011 gingen we er nog van uit dat voor de vermogensnorm van bank- en spaarsaldi zou worden aangesloten bij de normen van de Wet werk en bijstand. De minister van Binnenlandse Zaken heeft op 2 maart 2012 de 2^e Kamer laten weten hier niet toe over te gaan. De minister erkent dat het gelijkstellen van de vermogensnorm bij kwijtschelding van lokale lasten aan de vermogensnorm in de Wet Werk en bijstand voor gemeenten belangrijke administratieve voordelen heeft. Zij verwacht echter dat de verruiming van de vermogensnorm de armoedeval verergert. Het streven van het Kabinet is dat werken lonend moet zijn voor alle huishoudens. Het verruimen van de vermogensnorm is daarmee in strijd. Het gevolg van de beslissing van de minister is dat gemeenten - anders dan aanvankelijk de bedoeling was- bij het verlenen van kwijtschelding niet van ruimere vermogensnormen mogen uitgaan dan de normen die voortvloeien uit de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990.

B. WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het incidenteel buffervermogen en geeft een indicatie van de mate waarin de gemeente tegenvallers kan opvangen zonder dat de uitvoering van taken in gevaar komt.

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de relatie tussen; enerzijds het geheel aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te kunnen dekken en anderzijds alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Conform de afspraak in het collegeakkoord 2010-2014 is de "Nota weerstandsvermogen en risicomangement" en de "Nota reserves en voorzieningen" in 2011 geactualiseerd.

Het wettelijke kader van BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden) stelt dat de paragraaf betreffende het weerstandsvermogen ten minste moet bevatten:

- A. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit,
- B. een inventarisatie van de risico's,
- C. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

A. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Met weerstandscapaciteit bedoelen we alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om die tegenvallers te bekostigen. Hierbij kan gedacht worden aan de algemene reserve, maar ook aan stille reserves, ruimte in de exploitatie of onbenutte belastingcapaciteit. Op dit moment bestaat de weerstandscapaciteit alleen uit de algemene reserve.

Ontwikkelingen weerstandscapaciteit:

Dit najaar wordt onderzocht in welke mate en op welke manier, conform vigerende regelgeving, de in Losser aanwezige stille reserves op aandelen meegenomen kunnen worden in het weerstandsvermogen.

In de bestuursrapportage 2012 is voorgesteld het nadelig saldo van ca. € 752.000 te onttrekken aan de algemene reserve. Indien hiertoe besloten wordt is de algemene reserve voor ultimo 2012 € 1.666.997.

Daarnaast is het te verwachten dat we nog in 2012 een voorziening voor de ontmanteling van Topcraft moeten treffen van tenminste 2 miljoen euro. Deze ontwikkelingen laten zien dat de algemene reserve eind 2012 waarschijnlijk negatief zal worden.

Stand algemene reserve per 1 januari 2012 is € 2.490.000.

B. Inventarisatie van de risico's

In de vastgestelde nota "Weerstandsvermogen en risicomanagement" is aangegeven dat het risicomanagement aan de P&C-cyclus wordt gekoppeld en de risico's periodiek onder de aandacht worden gebracht en worden bijgesteld. Dit heeft geleid tot een aantal wijzigingen in de geïnventariseerde risico's, in enkele nieuwe risico's en overige aanpassingen.

Voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit zijn de geïnventariseerde risico's geanalyseerd. Zowel de financiële gevolgen die het risico met zich meebrengt als de kans dat het risico zich voordoet is bepaald. Met behulp van een risicoscore kunnen de risico's worden geprioriteerd en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn.

De 10 belangrijkste risico's:			
Nr.	Onderwerp	Risico	Invloed
1	Overige onvoorziene risico's	Financiële nadelen.	16.30%
2	Schommelingen in de conjunctuur	Als gevolg van schommelingen in de conjunctuur kunnen zowel aan de kosten als de opbrengsten kant onvoorziene nadelige incidentele effecten optreden	16.27%
3	Verdergaande economische recessie. Tegenvallende verkoop van kavels in nieuwe uitleggebieden en daarmee achterblijvende inkomsten met exploitatienadelen. Faillissementen contractpartijen	Financieel – Tegenvallen exploitatie-resultaat ten opzichte van de ramingen. De economische recessie zal hier gedurende langere tijd haar negatieve gevolgen laten zien	12.73%
4	Derden stellen gemeente aansprakelijk	Financiële, of politieke en/of bestuurlijke schade	4.43%
5	Het rijk zal in totaliteit 8,5 miljard euro aan budgetten overhevelen naar de gemeenten. Het betreft de decentralisaties: -Werken naar vermogen -AWBZ begeleiding (van AWBZ naar Wmo) -Jeugdzorg	Nadelige financiële effecten. Alhoewel besloten is dat met de rijksmiddelen de taken moeten worden uitgevoerd zonder dat uit de algemene middelen wordt bijgelegd, is het verstandig om niet op voorhand de ogen te sluiten voor eventuele nadelige financiële effecten die uit de overdracht van taken zullen voortvloeien.	4.13%
6	Voorzieningen algemeen (woningaanpassing, rolstoelen, vervoer en huishoudelijke hulp)	Financieel tekort, open einde financiering. Aantal aanvragen en gebruik van voorzieningen neemt nog steeds toe.	4.11%
7	Uitbreiding taken in kader Mo (van AWBZ naar Wmo)	Hogere lasten voor gemeente Losser. Discrepancie tussen inkomsten en uitgaven (betreft open einde regeling)	4.07%
8	Wet werk en bijstand Rijksbijdrage is ontoereikend om bijstandsuitkeringen van te betalen	Financieel tekort. Het gemeentelijk aandeel overstijgt het maximaal (wettelijk vastgelegde) aandeel van 10%. Ontwikkeling aantal bijstandsgerechtigden is lastig te beïnvloeden. Extra uitkering van rijk (incidenteel Aanvullende Uitkering	2.43%

9	Achterstallig onderhoud openbare ruimte	Financieel tekort. Mogelijkheid van achterstanden op diverse plaatsen, waardoor herstel en onderhoud niet meer toereikend is en moet worden overgegaan tot vervanging.	2.29%
10.	Interne en externe adviezen. Afdelingen werken niet optimaal samen.	Financieel nadelige effecten.	2.06%

Het totaal van alle geïventariseerde risico's van de gemeente Losser bedraagt circa 21 miljoen euro. Het betreft hier het geschatte geldelijke gevolg van alle geïventariseerde risico's.

Niet alle risico's doen zich tegelijkertijd en in volle omvang voor, er hoeft dan ook een minder groot risico te worden opgevangen. Dit systeem van risicosimulatie vormt de basis voor het weerstandsvermogen van de gemeente Losser.

C. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Bestaand beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

Conform de afspraak in het collegeakkoord 2010-2014 is de "Nota weerstandsvermogen en risicomangement" en de nota "Reserves en voorzieningen" in 2011 geactualiseerd.

Grootste wijziging ten opzichte van de nota van 2006 is dat het benodigde weerstandsvermogen niet meer vastgesteld wordt middels één percentage van het begrotingstotaal maar middels een nauwkeuriger bepaling van de risico's.

Ten behoeve van de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen zijn in 2011 alle risico's op basis van de bestaande inzichten in kaart gebracht. In 2012 zijn de risico's geactualiseerd.

Benodigde weerstandscapaciteit:

In 2012 is er gemeentebreed een actualisatie van de risico's uitgevoerd. Deze risico's zijn de basis voor de risicosimulatie welke uitgevoerd wordt om te berekenen welk bedrag er nodig is om deze risico's in financiële zin af te dekken.

Beschikbare weerstandscapaciteit:

Op dit moment bestaat de weerstandscapaciteit in de gemeente Losser alleen uit de algemene reserve (stand 01-01-2012 is € 2.490.000).

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

De gemeente streeft hierbij een ratio weerstandvermogen tussen de 0,8 en 1,0 na. Oftewel de beschikbare weerstandscapaciteit dient minimaal 80 tot 100% van de benodigde weerstandscapaciteit te bedragen.

$$\text{Ratio Weerstandsvermogen} = \frac{2.490.000}{6.753.239} = 0,37.$$

De ratio weerstandsvermogen komt daarmee uit op 0.37 en bevindt zich beduidend onder de door de raad vastgestelde wenselijke bandbreedte van 0.8-1.0.

Ontwikkeling in weerstandsvermogen:

In 2011 is er voor het eerst een inventarisatie uitgevoerd om alle mogelijke risico's in beeld te krijgen. In 2012 heeft een actualisatie plaatsgevonden.

Ontwikkeling ratio in 2012	31-12-2011	31-12-2012
Ratio Weerstandsvermogen	1.00	0.37

Ten opzichte van 2011 is de ratio weerstandsvermogen fors afgenomen. Deze afname wordt veroorzaakt door mutaties in de vrije algemene reserve. Het betreft diverse door uw raad genomen besluiten, met name de afwaardering van de NIEG-gronden. De nog te vormen voorziening ten behoeve van de ontmantelen van Topcraft is nog niet in dit ratio van het weerstandsvermogen is verwerkt en zal het ratio nog verder verlagen.

Conform de nota "Weerstandsvermogen en risicomanagement" moet er gestuurd worden om het weerstandsvermogen zo spoedig mogelijk op het gewenste niveau te brengen. Het op peil brengen van het weerstandsvermogen kan door het aanpassen van de benodigde weerstandscapaciteit (risicomanagement, maatregelen om risico's te verkleinen en mogelijk te elimineren) en door het verhogen van de beschikbare weerstandscapaciteit middels het prioritair bestemmen van het resultaat.

In voorliggende begroting wordt er vanaf 2014 de weerstandscapaciteit verhoogd middels een toevoeging aan de algemene reserve om op deze wijze bij te dragen aan het structureel op orde brengen van de algemene reserve. Daarnaast wordt door het vorig jaar ingevoerde risicomanagement gewerkt aan het verlagen van het benodigde weerstandscapaciteit.

C. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Elke gemeente beschikt over kapitaalgoederen zoals groenvoorzieningen, wegen, bruggen, riolering, water, vijvers en gebouwen. Deze gemeentelijke eigendommen vertegenwoordigen een grote waarde. Investeren in onderhoud is absoluut noodzakelijk om deze kapitaalgoederen duurzaam van grote waarde te laten blijven.

Als kapitaalgoederen beschikt de gemeente Losser over:

AREAAL / HOEVEELHEDEN	Hoeveelheid	Eenheid
VERHARDING		
ELEMENTVERHARDINGEN	508.523	M2
ASFALTVERHARDING	1.030.482	M2
BETON	8.982	M2
HALFVERHARDING/ONVERHARD	196.815	M2
TOTAAL VERHARDING	1.744.802	M2
KUNSTWERKEN		
KUNSTWERKEN (bruggen)	41	ST
WATER		
DUIKERS	17	ST
VIJVERS/WATERGANGEN	5	ST
RIOLERING		
Vrij verval riolering	178.000	M1
Drukriolering	162.000	M1
Randvoorzieningen	4	ST
Hoofdgemalen	39	ST
Pompgemalen	602	ST
Putten, vrijval riolering	3.339	ST
Kolken		ST
GEBOUWEN		
Bedrijfsvoering	9	ST
Maatschappelijk	33	ST
Monumentaal	7	ST
Overig/exploitatie	42	ST
AFVALINZAMELING		
minicontainers GFT en REST	16644	ST
Glascontainers	22	ST
Textielcontainers	7	ST
Kunststof verpakkingsmateriaal containers	16	ST

AREAAL / HOEVEELHEDEN	Hoeveelheid	Eenheid
GROEN		
BOMEN KLEIN	3.072	ST
BOMEN MIDDEL	3.060	
BOMEN GROOT	2.768	
BLOEMBAKKEN	77	ST
BOSPLANTSOEN	213.720	M2
BODEMBEDEKKERS	34.216	M2
CONIFEREN	37.596	M2
HEESTERS	95.776	M2
STRUIK ROZEN	13.254	M2
VASTE PLANTEN EN WISSELPERKEN	2.675	
GRAS	604.573	M2
HAGEN	2.159	M2
OROLOGSGRAVEN	16	M2
ONBEKEND (WAARSCHIJNLIJK BERMEN EN SLOTEN)	295.610	M2
VERHARDINGEN (GROEN)	32.620	M2
WATERPARTIJEN	16.479	M2
TOTAAL GROEN	1.394.400	M2
STRAATMEUBILAIR		
VERKEERS- EN STRAATNAAMBORDEN	NNB	ST
OPENBARE VERLICHTING	3.850	ST
PAALTJES		ST
SPEELTOESTELLEN	235	ST
VALONDERGROND		M2
BANKEN	192	ST
PICKNICKSET	84	ST
ANWB paddestoelen	30	ST
ANWB borden (fiets en auto)	97	ST
AFVALBAKKEN	278	ST
OVERIG		
TOERISTISCHE PARELS	10	ST

Hoeveelheden/arealen in beheer en onderhoud van de gemeente Losser.
De gegevens van groen zijn verouderd en worden momenteel geactualiseerd.

Algemeen

Startnotitie "Beleidsnota Kapitaalgoederen"

In de eerste helft van 2012 is gewerkt aan drie onderdelen:

- Quick scan van de huidige kwaliteit van het beheer van de openbare ruimte in relatie tot de beschikbare middelen.
- Het doorrekenen van het zogenaamde Integraal meerjaren onderhouds- en investeringsprogramma zodat een beeld ontstaat van de noodzakelijke investeringen in infrastructuur in de komende jaren (periode van 4 à 5 jaar).
- Startnotitie "Beleidsnota kapitaalgoederen".

Dit samen behelst een plan van aanpak op hoofdlijnen, waarbij de nadruk vooral ligt op het concrete beheer van de kapitaalgoederen, om in het tweede kwartaal van 2013 te komen tot een integraal beleidskader voor het beheer van de openbare ruimte, zodat de Raad invulling kan geven aan haar kader stellende rol (e.e.a. conform de aanbevelingen van de rekenkamercommissie).

Wegen

Huidig beleid

Op 17 juni 2008 heeft de Raad de beleidsnotitie Wegen vastgesteld. Hierin staat opgenomen dat de wegen in de Gemeente Losser op R- niveau moeten worden onderhouden. Hiervoor is een jaarlijks budget benodigd van € 980.000,--.

In de begrotingsbehandeling voor de jaren 2011-2014 heeft de Raad besloten om structureel € 300.000,-- extra beschikbaar te stellen voor onderhoud wegen alsmede 10 jaar lang een extra budget (€ 100.000,--) "inhaalslag groot onderhoud Wegen". Hiermee is het budget op het niveau gebracht van wat oorspronkelijk benodigd was voor het groot onderhoud van de wegen.

Toekomstig beleid

In het kader van het plan van aanpak inzake het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen wordt eveneens een nieuwe "Beleidsnota Wegen" opgesteld. De Beleidsnota Kapitaalgoederen, waarmee de raad kaders vastlegt voor het beheer van de openbare ruimte in het algemeen, vormt de basis voor de beleidsmatige uitgangspunten zoals die op het taakveld wegen worden vastgelegd in de "Beleidsnota Wegen".

Naast het zogenaamde onderhoud gericht op "instandhouding" worden er tevens reconstructies en herinrichtingen uitgevoerd (middels kapitaalwerken). Nagenoeg al deze werken zijn gerelateerd aan andere projecten zodat de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk ingezet worden. Voorbeelden zijn het opknappen van de bovengrondse infrastructuur in combinatie met rioleringswerken, verkeerskundige aanpassingen, het meeliften met (woningbouw)ontwikkellocaties. Om alle investeringen in de openbare ruimte op elkaar af te stemmen en synergie-effecten te bereiken wordt het integraal meerjaren onderhouds- en investeringsprogramma voortdurend geactualiseerd en verder uitgewerkt.

Openbare verlichting

Huidig beleid

Momenteel beschikt de gemeente Losser niet over vastgestelde beleid- en beheerplannen voor de openbare verlichting. Er zijn financiële middelen gereserveerd voor lichtmasten die worden aangereden of anderszins beschadigd raken. Er is momenteel in de begroting geen ruimte gereserveerd vervangingsinvesteringen. Eens in de 4 jaar vindt er een algehele vervanging van de PLL -lampen plaats. In 2009 is deze vervanging uitgevoerd. In het najaar van 2013 worden weer alle PLL lampen vervangen.

Voor het dagelijks beheer wordt vooral gestuurd op meldingen van defecte lichtpunten, aanrijdingen etc.

Toekomstig beleid

In het kader van het plan van aanpak inzake het beheer en onderhoud van de kapitaal-goederen wordt eveneens een nieuwe "Beleidsnota Openbare Verlichting" opgesteld. De Beleidsnota Kapitaalgoederen, waarmee de raad kaders vastlegt voor het beheer van de openbare ruimte in het algemeen, vormt mede de basis voor deze beleidsnota. Middels de Beleidsnota Openbare Verlichting kan de Raad tevens haar ambities op het gebied van duurzaamheid binnen de openbare verlichting vastleggen.

Kunstwerken (bruggen en viaducten)

Huidig beleid

In 2011 is een nieuw kunstwerkenbeheersplan (MOP) opgesteld. De kunstwerken worden op het niveau "basis" onderhouden. De inspectie van 2011 heeft uitgewezen dat met de huidige beschikbare middelen dit niveau niet kan worden uitgevoerd. Een lager niveau betekent op termijn kapitaalsvernietiging.

Toekomstig beleid

Uitvoeren onderhoud kunstwerken passend in een integraal onderhoudsplan.

Straatmeubilair

Huidig beleid

Momenteel is er geen vastgesteld beleid voor straatmeubilair (bebording, bewegwijzering, banken, afvalbakken etc.) Ook voor het onderhoud en vervangingen van picknicksets is tot op heden geen meerjaren onderhoudsplan opgesteld. Wel is uw Raad geïnformeerd, door middel van een raadsinfobrief over de aanpak en het onderhoud hiervan. De onderhoudscycli en de daarmee gepaard gaande kosten worden op dit moment uit de reguliere begroting geput.

Toekomstig beleid

Om gestructureerd en planmatig onderhoud te kunnen verrichten is het noodzakelijk om een totaal plan van meerjaren onderhoud ten behoeve van het straatmeubilair op te stellen. Hiervan zullen de picknicksets onderdeel uit maken. Wanneer het straatmeubilair verwerkt is in een meerjarenplan zal deze aan uw Raad ter goedkeuring worden aangeboden.

Riolering

Huidig beleid

Op basis van de Wet Milieubeheer moet iedere gemeente beschikken over een actueel Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De gemeentelijke zorgplicht voor het doelmatig inzamelen van afvalwater is hierin vastgelegd. Het huidige GRP van Losser is geldig tot en met 2012 (de raad heeft op 20 december 2011 besloten het vigerende GRP te verlengen totdat het nieuwe, verbrede GRP (vGRP) door de raad is vastgesteld). Met het huidige GRP is financiële dekking verkregen voor de uitvoering van de in het plan genoemde werkzaamheden. In het uitvoeringsplan zijn o.a. opgenomen het saneren van lozingen in het buitengebied, kwantitatieve verbeteringsmaatregelen (capaciteit), kwalitatieve verbeteringsmaatregelen (reductie van vuiluitwerp), onderhoud en storings, inspectie en reiniging, onderzoek en planvorming.

Toekomstig beleid

Met ingang van 2013 beschikt Losser over een door de Raad vastgesteld 'verbreed' GRP. Hierin legt de gemeente onder andere vast:

- hoe ze om wil gaan met de inzameling en transport van afvalwater en hemelwater en
- hoe om te gaan met problemen als gevolg van grondwaterstanden en
- wat in dit alles de verantwoordelijkheid van de particulier is.

Conform het nieuwe vGRP (2013-2016) zal de aanleg, beheer en onderhoud van de riolering worden uitgevoerd waarin ook de nieuwe watertaken voor grondwater en hemelwater worden meegenomen.

Water

Huidig beleid

Het gemeentelijk beleid op gebied van water is vastgelegd in het vigerende Gemeentelijk Waterplan. Het uitvoeringsprogramma is door het ontbreken van financiële middelen tot op heden slechts gedeeltelijk gerealiseerd. Met ingang van 2013 is het verbrede GRP van kracht waarin ook de nieuwe watertaken zijn opgenomen. De activiteiten uit het Gemeentelijk Waterplan die vallen onder de nieuwe watertaken zijn opgenomen in het vGRP.

Vanuit Brussel speelt de Kaderrichtlijn Water (KRW). Vertaling naar de Regio vindt plaats middels stroomgebiedbeheersplannen (SGBP). De taken voor de gemeenten liggen vooralsnog voornamelijk op het gebied van de ruimtelijke ordening.

Nieuw beleid

Het Nationaal Bestuursakkoord Water gaat de komende jaren nadrukkelijk een rol spelen. Samenwerking in de afvalwaterketen, verbetering van doelmatigheid, etc. zijn ontwikkelingen die steeds actueler worden. Deze landelijke ontwikkeling dient vertaalt te worden naar de regio. In Twente heeft dit geresulteerd in "Waterwinst 2.0". Middels deze intentieverklaring spreken de 14 Twentse gemeenten, samen met het waterschap, de bereidheid uit om samen te gaan werken in de (afval)waterketen teneinde te kunnen komen tot een structurele kostenbesparing in de keten. Daarnaast zijn kennis en kwetsbaarheid speerpunten in "Waterwinst 2.0". De komende jaren wordt middels de systematiek van "werkplaatsen" verder gewerkt aan de concrete invulling van "Waterwinst 2.0".

Groen

Huidig beleid

Het grootste deel van het groenonderhoud in de Gemeente Losser wordt gedaan door de eigen buitendienstmedewerkers en de werknemers van TopCraft op basis van bestaande onderhoudscycli. In een aantal specifieke gevallen wordt een groenbedrijf ingeschakeld.

Er is momenteel nauwelijks sprake van planmatig beheer van het groen. Weliswaar is een groenbeheerprogramma beschikbaar, maar dit bevat geen actuele gegevens. In het najaar van 2012 wordt daarom een inventarisatie van het openbaar groen uitgevoerd, zodat het beheer-programma weer gehanteerd kan worden.

Om de beheerkosten te verminderen wordt verder gegaan met het omvormen van moeilijk te onderhouden groenstroken naar gras. Daarnaast worden kleine stukken openbaar groen (het snippergroen) te koop aangeboden aan bewoners, conform de in 2011 vastgestelde Handleiding Aanpak Snippergroen.

Toekomstig beleid

In 2013 wordt op basis van de geactualiseerde gegevens van het openbaar groen een planning gemaakt voor het meerjarig onderhoud. Tegelijkertijd zal een gemeentelijk groenstructuurplan en een groenbeleidsplan worden opgesteld als basis voor het groenbeheer.

Gezien de gewijzigde situatie bij de Sociale Werkvoorziening TopCraft zal ook de uitvoering van het groenonderhoud mogelijk anders ingevuld gaan worden.

Bermen en Sloten.

Huidig beleid

Het onderhoud van berm en sloten gebeurt door de eigen buitendienst op basis van een globale jaarplanning. In een aantal gevallen wordt een aannemer ingeschakeld. Er is tot op heden geen beleid voor onderhoud van berm en sloten vastgesteld. Het onderhoud wordt zodanig uitgevoerd dat de veiligheid van de weggebruikers gegarandeerd kan worden.

Toekomstig beleid

In 2013 wordt een beheerplan Bermen en Sloten en een meerjarenbegroting opgesteld. Daarbij zal worden onderzocht of voor sommige bermen ecologisch bermbeheer kan worden toegepast.

Gebouwen / MOP

Huidig beleid

Voor het onderhoud van de gemeentelijke Gebouwen (incl. Scholen, sportgebouwen, zwembad, gemeentehuis e.d.) is er tot op heden geen beleid vastgesteld. Er is ook geen vastgesteld onderhoudsplan. Wel is er een actueel Meerjaren onderhoudsplanning (MOP)

De gemeente Losser is (deels door natrekking) eigenaar van 91 gemeentelijke objecten (standdatum juni 2012) De totale WOZ-waarde is M€40; De boekwaarde is M€18

56 gebouwen worden door de gemeente Losser onderhouden. Op basis van het MOP is structureel een bedrag van € 928.232 benodigd. Jaarlijks is een bedrag van € 912.000 (€ 311.200 voor Scholen en 600.800 voor Overige gebouwen) beschikbaar waarop eventuele reservering wordt toegepast.

In 2012 is er een potentieanalyse uitgevoerd. Hierin is per gebouw weergegeven welke potentie (kansen/mogelijkheden) een gebouw heeft met daarbij een advies. Doel van deze analyse is te komen tot een goede afweging hoe (in de nabije) toekomst om te gaan met het de vastgoed van de gemeente Losser. De raad wordt hiervan in het najaar 2012 op de hoogte gesteld.

Toekomstig beleid

De vastgoedlijst van gebouwen in eigendom van de gemeente vormt de basis voor keuzes in het aanhouden dan wel verkopen of ontwikkelen van gebouwen. De komende jaren zal actief worden ingezet op de verkoop en/of privatisering dan wel reële marktconforme verhuur. Daarbij spelen budgettaire redenen maar ook de wens om de mogelijkheden van privatisering nader te bekijken een rol. Dit heeft weer invloed op het budget dat benodigd is voor het MOP in de toekomst.

Recreatieve fietspaden

Bestaand beleid

Momenteel beschikt de gemeente Losser niet over vastgestelde beleid- en beheerplannen voor recreatieve fietspaden. Onderhoud wordt betaald uit de reguliere onderhoudsbegroting.

Het waarborgen van openbaarheid en toegankelijkheid van recreatieve fietspaden blijft een punt van aandacht. In 2010 is de wegenlegger door uw raad vastgesteld waarmee de openbaarheid van de hoofdstructuur formeel is vastgelegd.

Nieuw beleid

In het kader van het Provinciaal Meerjaren Programma Noord Oost Twente werkt Losser in de periode 2010 t/m 2013 aan een kwaliteitsslag op het gebied van het verbeteren van de (recreatieve) infrastructuur. Fase I is inmiddels gerealiseerd. In 2013 wordt verder gewerkt aan Fase II.

D. FINANCIERING

Doelstellingen treasurybeleid

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido) geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering, het bijdragen aan het behouden van de goede kredietwaardigheid en handhaving van de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt.

De doelstellingen van het treasurybeleid zijn vastgelegd in een drietal verordeningen, welke door de raad zijn vastgesteld in 2004 en 2007. Deze verordeningen zijn gebaseerd op artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet en zijn als volgt benoemd:

- Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Losser (art. 212);
- Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Losser (art. 213);
- Verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur, van de gemeente Losser (art. 213a);.

Daarnaast is er in 2012 een treasurystatuut opgesteld voor de gemeente Losser. Bovengenoemde verordeningen worden momenteel aangepast en op elkaar afgestemd en worden gelijktijdig met het treasurystatuut in uw raad van december 2012 ter vaststelling aangeboden. In het treasurystatuut worden onder meer de verdeling van taken en bevoegdheden en de verantwoordingsrelaties inzake het treasurybeleid tussen de gemeente Enschede en Losser vastgelegd.

De doelstellingen zijn o.a.:

- Het tegengaan van ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's.
- Het minimaliseren van de rentekosten van de uitstaande leningen, binnen de randvoorwaarden van de wettelijke normen uit de Wet fido zijnde de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Renterisicobeheer

Onder financiële risico's worden zowel renterisico's (van vaste en vlottende schuld) als kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's verstaan. De Wet fido geeft een aantal verplichte elementen aan die het risico beperken. Een belangrijke eis uit de Wet fido is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer prudent (verstandig) dient te zijn.

De gemeente Losser is niet voornemens om uitzettingen te doen in de komende begrotingsjaren. Daarnaast bezit zij uitsluitend een aantal aandelenpakketten in het kader van de publieke taak. Informatie over deze bedrijven zijn opgenomen in de paragraaf verbonden partijen. Door de wetswijziging van de Wet fido in 2009 is ook het verstrekken van geldleningen aan gemeentepersoneel niet meer toegestaan. De portefeuille met personeelshypotheek wordt derhalve afgebouwd.

Omslagrente

Bij de toerekening van rente door middel van kapitaallasten wordt uitgegaan van een gemiddelde rekenrente, ook wel de omslagrente genoemd. De omslagrente wordt berekend aan de hand van:

- De rente van langlopende geldleningen;
- De rente van kortlopende geldleningen;
- De rente van de eigen financieringsmiddelen;

- Het totaal geïnvesteerde vermogen

In de begroting 2013 wordt de omslagrente op 5,5% gesteld, bij wijze van voorcalculatie.

Wanneer de daadwerkelijke rente lager is ontstaat er een rentevoordeel, dat verantwoord wordt als een inkomenspost binnen het programma Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien.

Het rentevoordeel ontstaat door het verschil tussen de rentebaten uit de kapitaallasten versus de daadwerkelijke rentelasten.

Naast bovengenoemd rentevoordeel ontstaat er, de komende jaren een incidenteel financieel voordeel door wijzigingen in de berekeningsmethodiek voor het bepalen van de rente en kapitaallasten met ingang van 2012.

Het gevolg van deze wijzigingen is dat we starten met het toerekenen van de kosten voor afschrijven en rente in het jaar nadat een investering gereed is. In de oude situatie was het zo dat we deze kosten al toerekenen vanaf het moment dat we starten met de investering. Door de wijzigingen ontstaat er een incidenteel financieel voordeel in de komende jaren.

Renterisiconorm

In de Wet fido is bepaald dat de gemeente binnen de renterisiconorm moet blijven. Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden (schulden met een looptijd van één jaar of langer). Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten.

De renterisiconorm beoogt in de kern dat de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen totaal niet meer dan 20% van de totale begroting van baten en lasten mogen bedragen. Uit de onderstaande tabel blijkt dat de gemeente Losser in de komende jaren de norm niet zal overschrijden:

Berekening	2013	2014	2015	2016
Renterisiconorm (x € 1.000)				
1. Begrotingstotaal	€ 55.947	€ 47.088	€ 45.855	€ 49.720
2. Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
3. Rente risiconorm (1.x2.)	€ 11.189	€ 9.413	€ 9.171	€ 9.944
4. Aflossingen	€ 2.570	€ 2.480	€ 2.480	€ 2.480
5. Ruimte onder renterisiconorm (3.-4.)	€ 8.619	€ 6.933	€ 6.691	€ 7.464

Kasgeldlimiet

Voor het beperken van de renterisico's is in de Wet fido ook een norm voor de kortlopende schulden opgenomen, de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente als gemiddelde netto vlottende schuld (vlottende schulden +/- vlottende middelen) maximaal mag hebben.

De kasgeldlimiet bedraagt voor de komende jaren:

Berekening				
Kasgeldlimiet (x € 1.000)	2013	2014	2015	2016
1. Begrotingstotaal (grondslag van berekening kasgeldlimiet)	€ 55.947	€ 47.066	€ 45.855	€ 49.720
2. Vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
3. Kasgeldlimiet (1.x2.)	€ 4.755	€ 4.001	€ 3.898	€ 4.226

Aangezien de korte rente momenteel aanzienlijk lager is dan de rente op langlopende leningen zal maximaal gebruik worden gemaakt van de ruimte binnen de kasgeldlimiet. Zo worden de rentelasten geminimaliseerd.

Renteresultaat

In 2011 is een voorziening van € 5 miljoen getroffen voor de afwaardering van de NIEG-gronden. De reservepositie is hierdoor sterk afgenomen en de bespaarde rente daalt naar verwachting in 2013 met € 300.000. Dit bedrag is als nadeel in deze begroting verwerkt..

Beleidsvoornemens treasuryfunctie

In 2013 gaat de treasuryfunctie zich bezig houden met:

- Invulling geven aan het treasurybeleid zoals vastgelegd in het treasurystatuut dat in december 2012 in de gemeenteraad wordt besproken.
- Starten met het verbeteren van de informatievoorziening om te komen tot goede liquiditeitsprognoses. Betere prognoses zorgen voor betere financieringsbeslissingen.

E. BEDRIJFSVOERING

Samenwerking

In de afgelopen jaren is een koers uitgezet, die moet leiden tot continuering van de zelfstandigheid van de gemeente Losser, terwijl tegelijkertijd de dienstverlening aan de burger gewaarborgd wordt. Ter realisatie van deze doelstelling is voor de taakvelden belastingen, bedrijfsvoering en dienstverlening samenwerking gerealiseerd met andere gemeenten. Voor werk, inkomen, zorg, inburgering, educatie, vergunningen en handhaving wordt momenteel ook samenwerking gezocht met andere organisaties. Deze strategie heeft in 2011 geleid tot toetreding tot het Gemeentelijk Belastingkantoor en tot een samenwerkingsovereenkomst op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening met de gemeente Enschede.

Belastingen/WOZ

Klaar voor de toekomst!

Hiermee geeft het bestuur van het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT) in haar jaarverslag 2011 aan dat zij is geslaagd de organisatie toekomstbestendig in te richten. Afgelopen jaar is geïnvesteerd in de communicatie met de gemeenten om de dienstverlening aan loketten te verbeteren maar ook om gegevens efficiënter naar elkaar uit te wisselen. Daarmee wordt verzekerd dat het GBT ondanks de toekomstige groei, dicht bij de gemeenten blijft staan.

Werk, inkomen, zorg, inburgering en educatie

De colleges van de gemeenten Enschede en Losser hebben in september 2012 besloten om in principe in te stemmen met de overdracht van taken van WIZ aan de gemeente Enschede en de definitieve besluitvorming te baseren op de uitkomsten van een op te stellen transitieplan.

Hierin wordt de overdracht van taken en personeel van de afdeling WIZ uitgewerkt in proces, tijd, gevolgen voor het personeel, borging kwaliteit, borging continuïteit en kosten. De gemeenten Losser en Enschede werken dit transitieplan verder uit. Op basis daarvan zullen de colleges een voorgenomen besluit nemen en dat aan de ondernemingsraden van de gemeenten Enschede en Losser voorleggen.

In het voorjaar van 2013 wordt de definitieve besluitvorming door beide colleges en raden verwacht. De feitelijke overdracht van taken staat gepland voor 1 januari 2014 mits wordt besloten tot overdracht van taken.

Netwerk-RUD

Per 1 januari 2013 zal er sprake zijn van een RUD. Vooralsnog is er sprake van regionaal uitvoeren van alle milieutaken. Gekoerst wordt op kort daarna via RUD uit laten voeren van alle Wabo taken.

Organisatie

In het najaar van 2011 is de nota herijking vastgesteld. Essentie van deze nota herijking is, een bijgestelde koers voor de aanpassing van de organisatiestructuur Kort samengevat: de organisatie bestaat straks vooralsnog uit drie afdelingen, te weten Openbare Werken, Beleid, Strategie & Projecten (BSP) en Vergunningen & Handhaving.

De huidige afdeling Werk, Inkomen en Zorg gaat naar verwachting op in een samenwerkingsverband met de gemeente Enschede. De afdelingen Ruimtelijke & Economische Ontwikkeling en Welzijn zijn per 1 juni 2012 opgegaan in de nieuwe afdeling BSP. BSP is de nieuwe afdeling die de beleidsvoorbereiding, -ontwikkeling, -uitvoering en -evaluatie doet op zowel ruimtelijk als sociaal-maatschappelijk terrein. Door beide terreinen onder te brengen in één afdeling wordt de integraliteit bevorderd. Ook wordt de beleidsmatige denkkraft gebundeld en is het mogelijk het strategisch denken te vergroten.

Interne visie

In 2013 gaan we aan de slag met de doorontwikkeling van onze organisatie, aan de hand van een interne visie. Er zijn vele ontwikkelingen gaande die aanleiding geven om deze visie te wijzigen/herijken. Afgelopen jaar hebben college en MT in gezamenlijkheid een kort richtinggevend document opgesteld. De in dit document omschreven koers zal in 2013 verder worden uitgewerkt. De uitvoering van deze visie zal een veranderproces inhouden, dat voor onze organisatie enige tijd zal vragen.

Het Nieuwe Werken (HNW)

Onderdeel van de interne visie is HNW. HNW is ook onderdeel van de uitwerking van het kader bedrijfsvoering. In essentie gaat HNW om het flexibiliseren van het werk naar tijd en plaats, waarbij gebruik wordt gemaakt van ICT-oplossingen voor onderlinge communicatie en samenwerking. Daarvoor is een visie nodig op een betere inrichting en bestuur van kenniswerk door vernieuwing van:

1. Mentaliteit kenniswerker én manager
2. Managementstijl
3. Organisatiestructuur en cultuur
4. Fysieke werkplekken

Kort gezegd: vrij in hoe, wanneer, waar en met wie. Maar wel met duidelijke afspraken over de te leveren prestaties. Zie verder onder het kopje “Resultaatgericht werken”.

Op dit moment wordt een plan van aanpak ontwikkeld hoe HNW in de organisatie Losser ingevoerd kan worden. 2013 zal in het teken staan van het invoeren.

Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid zal zich de komende jaren ook vooral richten op het verbeteren van de resultaatgerichtheid van onze organisatie. We willen – in aansluiting op de doorontwikkeling van de afdelingsplannen en de invoering van HNW– de personele jaarplancyclus implementeren. Dit is een gestructureerde vorm van gesprekken waarbij leidinggevende en medewerker resultaatgerichte afspraken maken over uit te voeren werkzaamheden en de persoonlijke ontwikkeling. Doel hiervan is om op gestructureerde wijze het functioneren van medewerkers verder te verbeteren en hun ontwikkeling te stimuleren. Naast het verbeteren van de resultaatgerichtheid van onze organisatie bevordert het ook de betrokkenheid en motivatie van medewerkers. De personele jaarplancyclus heeft instemming van de OR nodig.

Resultaatgericht werken

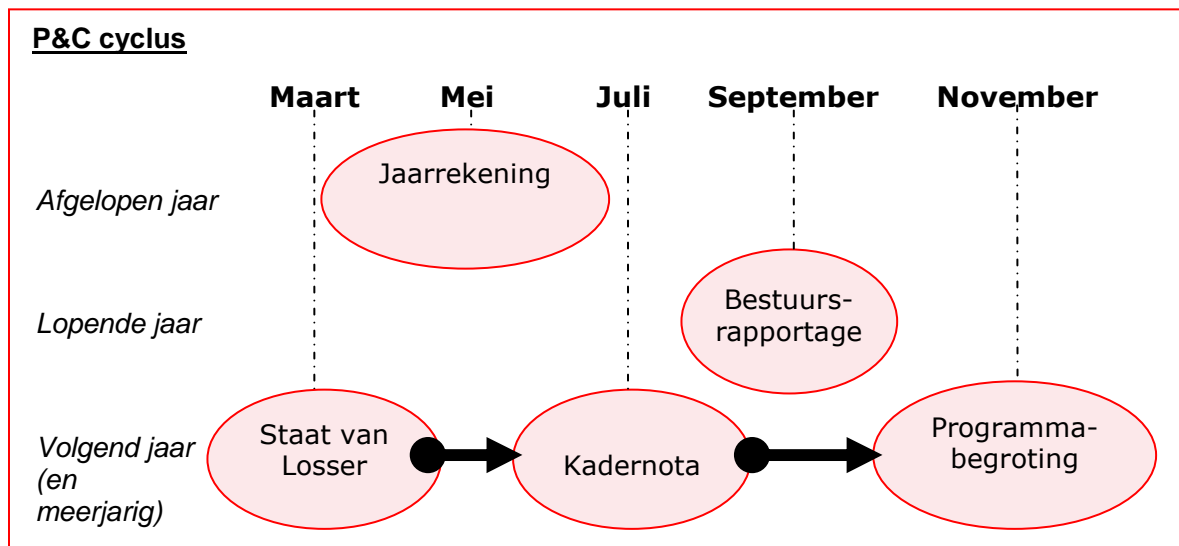
We willen de resultaatgerichtheid binnen onze organisatie de komende jaren verder verbeteren. Hiervoor is het van belang dat er een duidelijke visie is met concrete doelen/speerpunten die vertaald kunnen worden naar afdelingen en medewerkers. We willen in de afdelingsplannen een nadrukkelijke link leggen tussen de organisatiebrede doelstellingen/speerpunten en de doelstellingen/activiteiten van de afdeling. Vervolgens kunnen afdelingsplannen vertaald worden in individuele werkplannen per medewerker.

Op deze manier kan concreet worden gestuurd op prestaties die bijdragen aan de doelstellingen van de organisatie.

Planning & Control

Eind 2011 is de nieuwe P&C cyclus vastgesteld. In 2012 hebben we voor het eerst gewerkt volgens deze planning. De documenten voorafgaand aan de begroting zijn in een eerder stadium dit jaar aan u aangeboden.

Het gelijktrekken van de financiële processen voeren we in 2013 verder door, o.a. in de vorm van het actualiseren van verordening (b.v. treasury-statuuat en controle verordening).

Financiën

De overgang in 2012 van de Losserse financiële systemen naar de Enschedese systemen (Coda, Daf, Tim) is voor de zomer gerealiseerd.

Vervolgens moest de financiële informatie op orde gebracht worden zodat de producten van de IPC cyclus (o.a. bestuursrapportage, begroting) tijdig en juist opgeleverd konden worden.

In 2013 zullen de financiële werkzaamheden voor Losser verder geïntegreerd worden met de Enschedese processen.

ICT

Invlechting werkprocessen

Voor het programma Dienstverlening en binnen de bedrijfsvoering zijn in 2012 al resultaten geboekt en verschillende Losserse processen zijn inmiddels (deels) aangepast.

Bij de invlechting van de werkprocessen wordt ook aandacht gegeven aan de veranderingen voor bestuur en medewerkers van Losser en Enschede. Tevens wordt rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen rond samenwerking. De invoering van de Regionale Uitvoeringsdienst en (RUD's) en de beoogde samenwerking op het terrein van Werk, Inkomen en Zorg zijn hiervan voorbeelden.

Niet alleen de processen van de afdelingen die zijn overgegaan naar Enschede gaan zoveel mogelijk op de Enschedese wijze, maar ook de processen binnen de Losserse afdelingen zijn onderdeel van de invlechting/samenwerking. De maximale winst wordt behaald als alle werkprocessen de Enschedese standaard volgen. Indien nodig (bijv. uit oogpunt van klantgerichtheid) zal Losser haar eigen werkprocessen blijven hanteren. In 2012 en 2013 wordt dit stapsgewijs door Enschede samen met de Losserse afdelingen onderzocht en uitgewerkt.

In 2013 beginnen de voorbereidingen om Losser aan te sluiten op de eSuite Dimpact. De eSuite bestaat kortgezegd uit het klantcontact centrum en componenten die nodig zijn om e-dienstverlening mogelijk te maken.

Basisregistraties

Basisregistraties zijn het fundament binnen de moderne (digitale) overheid.

Gemeenten zijn bronhouder van een paar basisregistraties zoals op dit moment: Personen (GBA) Gebouwen en Adressen (BAG) en de WOZ (waar de uitvoering voor Enschede en Losser voor een deel bij het GBT is ondergebracht). Het beheer van de basisregistraties is met de samenwerking ondergebracht bij Enschede.

Op dit moment wordt hard gewerkt aan de volgende voorziening: de basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Op 1-1-2016 moet de opbouw van de BGT klaar zijn.

De BGT kent meer bronhouders dan alleen de gemeenten. Bijvoorbeeld ook Provincies, Waterschappen en het Rijk beheren onderdelen van de BGT. De invoering van deze complexe basisregistratie wordt samen met de 14 gemeenten van de regio Twente opgepakt. In eerste instantie gaat het hierbij om de opbouw van de BGT maar in een volgende fase is het de bedoeling om ook het beheer samen te doen. In 2013 zal voornamelijk veel werk worden verzet in het opbouwen van de BGT.

F. VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan derde-rechtspersonen, waarmee de gemeente een band heeft. Voor deze begrotingsparagraaf ligt het criterium daarvoor bij de vraag of de gemeente bij deze partijen een bestuurlijk en financieel belang heeft. Het gaat dan concreet om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen. Onder bestuurlijk belang wordt in dit verband verstaan: het hebben van een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die achtergesteld zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of dat financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Belang voor de Raad

Een gemeente kan grotendeels zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of deze uitvoering juist te regelen via een gemeenschappelijke regeling met een aantal regiogemeenten. Vaak zijn er ook andere oplossingen mogelijk, zoals het verstrekken van een subsidie aan een private stichting. Het belang van verbonden partijen is dat deze vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan (blijven) doen. De gemeente houdt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Kernvragen zijn of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds overeenstemmen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Het tweede belang betreft het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. De gemeente moet steeds de afweging maken, welke aanpak de beste garantie biedt dat de taak wordt uitgevoerd op een manier zoals de gemeente dat voor ogen staat. De gemeente moet ook afwegen op welke manier de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel toezicht heeft binnen de uitvoering van een taak.

Beheer verbonden partijen

Op 20 december 2011 heeft de raad ingestemd met de Nota verbonden partijen. In de Nota verbonden partijen is verder ingegaan op de rol van uw raad met betrekking tot verbonden partijen. Daardoor kan de raad invulling kan geven aan de toezichthoudende rol. In het Nota verbonden partijen is een standaardopzet van de paragraaf verbonden partijen in de programmabegroting en de jaarrekening vastgelegd. Dit gebeurt in de vorm van een vooraf vastgesteld format. Dit format is gevuld met de informatie van alle verbonden partijen van de gemeente Losser. De formats zijn als bijlage bij deze programmabegroting opgenomen.

Regio Twente	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam. Er wordt uitvoering gegeven aan de plusregio in het kader van de Wgr.
2. Doel	De Regio Twente heeft met inachtneming van wat in deze regeling is bepaald, tot doel in de desbetreffende regio de volgende belangen te behartigen: volksgezondheid, milieu en afvalverwerking, ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer, sociaal- economische ontwikkeling, recreatie en toerisme, grensoverschrijdende samenwerking, arbeidsvoorziening en grondbeleid. Bijna alle programma's zijn betrokken bij dit samenwerkingsverband.
3. Partijen	Raden, colleges en burgemeesters van de 14 Twentse gemeenten.
4. Bestuurlijk belang	Alle betrokken gemeenten zijn met twee leden vertegenwoordigd in het Regioraad, waarvan één uit het college en één uit de gemeenteraad. De gemeente Losser wordt in de Regioraad vertegenwoordigd door de wethouder J. Weierink en de door de heer S. Geissler. Burgemeester mr. drs. M. Sijbom en de heer G.H.J. Aveskamp zijn de beide plaatsvervangers.
5. Financieel belang	In de begroting van de Regio Twente wordt het geraamde bedrag van de gemeente opgenomen en in de jaarrekening van de Regio Twente wordt het werkelijk verschuldigde bedrag van de gemeente vastgesteld. De bijdrage is afhankelijk van het aantal inwoners. Begrote bijdrage 2013 is € 755.000,-.
6. Prestaties – effecten	Veel (boven)gemeentelijke taken vragen een gezamenlijke en duurzame benadering. Gemeenten maken hierover afspraken met elkaar om die vervolgens in eigen huis verder vorm te geven. Ze bereiken daardoor een groter financieel en maatschappelijk rendement voor het gebied. De Regio Twente heeft in dit proces vooral een ondersteunende en faciliterende rol. Ze brengt gemeenten samen, initieert, maakt verbindingen, stimuleert nieuwe initiatieven en ondersteunt de uitvoering. Daartoe onderhoudt ze nauwe relaties met de rijksoverheid, de provincie en Brussel. De Regio levert op verzoek van de gemeenten producten en diensten op de eerder genoemde gebieden. Daarmee leveren ze een bijdrage aan een vitaal Twente, een gebied waar het gezond en veilig wonen, werken en recreëren is. Wij ontvangen jaarlijks de begroting, 2 beraps en de jaarrekening.
7. Voortgang	Op het niveau van de 14 regiogemeenten zijn trajecten gestart om te bezien op welke terreinen verdergaande regionale samenwerking mogelijk is onder meer in de vorm van shared services. Met ingang van 2012 is het programma Veiligheid geen onderdeel meer van de programmabegroting van de regio, maar kent de Veiligheidsregio Twente een eigen begroting.
8. Risico's en kansen	De uitgaven voor de Regio Twente moeten in de pas blijven lopen met de gemeentelijke financiële mogelijkheden. In die zin zal de Regio Twente de komende jaren een stap terug moeten doen. Indien hierover geen overeenstemming kan worden bereikt, kan er op dit punt geen bezuiniging worden

	bereikt.
9. Ontwikkelingen	Het eerste kabinet Rutte heeft een wetswijziging opgesteld ter afschaffing van de zogenaamde WGR-plus regio's waarvan de Regio Twente er één is. Dit brengt het risico met zich mee dat de Regio Twente haar bevoegdheden met betrekking tot de Wet BDU Verkeer en Vervoer zal verliezen. Deze gaan terug naar de provincie. De datum van inwerkingtreding van deze wetswijziging is nog niet duidelijk. Verder zijn de werkzaamheden op het gebied van veiligheid overgedragen naar de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Twente.

Stadsbank Oost Nederland	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling in vorm van een openbaar lichaam
2. Doel	Als kredietbank, met inachtneming van wat in de gemeenschappelijke regeling is bepaald, zowel vanuit bedrijfseconomisch als ook vanuit maatschappelijk oogpunt, verantwoord een pakket van al dan niet financiële dienstverlening aan te bieden, in het bijzonder aan ingezetenen in haar rechtsgebied.
3. Partijen	De raden van de gemeenten Aalten, Almelo, Berkelland, Borne, Bronckhorst, Dinkelland, Enschede, Oost-Gelre, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo (O), Hof van Twente, Lochem, Losser, Montferland, Oldenzaal, Oude IJsselstreek, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden, Winterswijk.
4. Bestuurlijk belang	Elke gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door een door de raad uit zijn midden of uit het college van burgemeester en wethouders aan te wijzen vertegenwoordiger. Het dagelijks bestuur bestaat uit 8 leden, waarin in ieder geval zitting hebben de AB-leden uit de gemeenten Almelo, Hengelo en Enschede. De voorzitter wordt door het AB uit zijn midden aangewezen. De gemeente Losser wordt in het Algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder drs. J.F. Hassink.
5. Financieel belang	De gemeente Losser is afnemer van producten schuldhulpverlening van de gemeenschappelijke regeling voor een bedrag van ca. € 140.000,- De aangesloten gemeenten zijn, overeenkomstig de gemeenschappelijke regeling, gezamenlijk verantwoordelijk voor de overschotten en de tekorten van de Stadsbank Oost Nederland (SON).
6. Prestaties – effecten	De raad ontvangt jaarlijks de ontwerpbegroting en de jaarrekening en het jaarverslag met de prestaties en effecten.
7. Voortgang	Volgen van de voortgang door maandelijkse managementrapportages.
8. Risico's en kansen	Door de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening vanaf 1 juli 2012, hebben gemeenten een wettelijke zorgplicht voor integrale schuldhulpverlening gekregen. Op basis daarvan hebben de aangesloten gemeenten beleidsvrijheid hoe zij dit vorm willen geven. De kans bestaat dat gemeenten ervoor kiezen om hierbij minder een beroep te doen op de dienstverlening van de

	Stadsbank. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de begroting van de gemeenschappelijke regeling en de bijdrage van elke aangesloten gemeente. Die mogelijkheden zijn nu nog niet te overzien.
9. Ontwikkelingen	Vanaf 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening van kracht. Op basis van deze wet heeft de gemeente nu een wettelijke zorgplicht gekregen voor integrale schuldhulpverlening. De financiële dienstverlening door de Stadsbank speelt hierbij een belangrijke rol.

Werkvoorzieningschap Oost – Twente	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam.
2. Doel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het zorgdragen dat zoveel mogelijk ingezetenen van de deelnemende gemeenten die volgens een indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking tot de doelgroep behoren, betaalde arbeid kunnen verrichten in het kader van de Wsw. De arbeid is gericht op het behouden, dan wel bevorderen van de arbeidsgeschiktheid van de werknemer, mede met het oog op het kunnen gaan verrichten van arbeid onder normale omstandigheden. 2. Het begeleidend laten werken van in de deelnemende gemeenten woonachtige personen die voldoen aan de vereisten, zoals omschreven in artikel 11 Wsw. <p>De mogelijkheid tot het verrichten van taken op het terrein van overige vormen van werkgelegenheid.</p>
3. Partijen	De colleges van de gemeenten Dinkelland, Oldenzaal en Losser.
4. Bestuurlijk belang	<p>Er is een algemeen bestuur (AB) waarin alle betrokken gemeenten met twee leden - aangewezen door en uit het college van een deelnemende gemeente - zijn vertegenwoordigd en een dagelijks bestuur (DB) waarvan de leden (naast de voorzitter en secretaris bestaande uit tenminste een en ten hoogste drie leden) door het AB worden aangewezen.</p> <p>De Losserse vertegenwoordiging in het algemeen bestuur bestaat uit de wethouders drs. J.F. Hassink en J Weierink. Daarnaast is wethouder drs. J.F. Hassink lid van het dagelijks bestuur en van de Raad van Commissarissen.</p>
5. Financieel belang	<p>De ontvangen Rijkssubsidie voor de Sw-medewerkers wordt één op één aan Top Craft betaalbaar gesteld.</p> <p>Daarnaast dragen de gemeenten jaarlijks naar rato van het aantal Sw-medewerkers bij in het exploitatietekort. De bijdrage in het exploitatietekort van de gemeente Losser is gemiddeld 35%. De begroting en de jaarrekening van het WOT/Top Craft worden door de raden van de deelnemende gemeenten vastgesteld. In de begroting 2013 wordt van de gemeente Losser een bijdrage voorzien in het exploitatietekort van € 916.000,-.</p>
6. Prestaties – effecten	De raden van de gemeenten hebben in december 2011 besloten om afzonderlijk van elkaar de Wsw te gaan uitvoeren. Daarvoor zal de gemeenschappelijke regeling

	<p>WOT worden opgeheven en Top Craft BV worden ontmanteld.</p> <p>Gezien deze ontwikkeling zal Top Craft gedurende 2013 worden ontmanteld door medewerkers, opdrachten en eventueel materieel over te hevelen naar nieuwe uitvoeringsvormen. De exacte gevolgen daarvan voor de bedrijfsvoering zullen groot zijn, maar zijn nu nog niet te overzien.</p>
7. Voortgang	Zie hierboven.
8. Risico's en kansen	<p>De opheffing van het WOT en de ontmanteling van Top Craft gaan gepaard met transitiekosten. Deze zijn voor de gemeente Losser geraamd op € 3.164.285,-. De transitiekosten worden in werkelijkheid lager naarmate er minder overhead (kosten van personeel, materiaal en gebouwen) overblijft na ontmanteling. Door een efficiënte, alternatieve structuur te ontwikkelen voor de uitvoering van de Wsw moet de jaarlijkse bijdrage van de gemeente Losser in het exploitatieresultaat afnemen en de transitiekosten worden terugverdiend.</p>
9. Ontwikkelingen	<p>De gemeente Losser zal in 2013 een alternatieve uitvoeringsstructuur voor de Wsw vaststellen. De definitieve opheffing van het WOT en de ontmanteling van Top Craft vinden plaats wanneer alle verplichtingen zijn afgehandeld. In het algemeen kan worden gesteld dat de ingezette ontwikkeling van de ontmanteling van Top Craft en de opheffing van het WOT uiteraard een zeer grote impact zullen hebben op de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016.</p>

Crematoria Twente	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam
2. Doel	Het stichten en exploiteren van één of meer crematoria.
3. Partijen	Het Openbaar Lichaam Crematoria Twente is een gemeenschappelijke regeling, waaraan 13 gemeenten in Twente en de Achterhoek deelnemen. Het betreft de raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo (O), Hof van Twente, Losser, Berkelland Oldenzaal, Tubbergen, Wierden en Winterswijk.
4. Bestuurlijk belang	<p>Er is een algemeen bestuur waarin alle betrokken gemeenten met elk een lid - benoemd door de raad van een deelnemende gemeente uit zijn midden, inclusief de voorzitter, op aanbeveling van het college zitting hebben. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, die door het AB uit zijn midden worden benoemd met dien verstande dat drie van de vijf zetels worden ingenomen door leden van de deelnemende gemeenten, waarvan het inwoneraantal op 1 januari van het jaar waarin de keuze plaats vindt, minder is dan 40.000.</p> <p>De gemeente Losser wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder drs. J.F. Hassink.</p>
5. Financieel belang	Crematoria Twente / Oost Nederland B.V. keert jaarlijks dividend uit aan OLCT, die het dividend aan de deelnemende gemeenten uitkeert naar rato van het aantal crematies van ingezetenen.

6. Prestaties – effecten	De meerjarenbegroting 2013-2016 laat een positief beeld zien waarbij jaarlijks winst wordt gemaakt. De winst is wel dalende als gevolg van de verwachte opening van het crematorium in Oldenzaal medio 2013.
7. Voortgang	De activiteiten voor 2013 zijn onder andere: - Bouw/afroning van het crematorium in Oldenzaal - Verbetering van de bestaande crematoria.
8. Risico's en kansen	De risico's inzake de Crematoria Twente zijn voornamelijk financieel. Voor de gemeente Losser betekent een lagere winst van de Crematoria Twente, dat wellicht een lager dan begrote dividenduitkering wordt ontvangen.
9. Ontwikkelingen	De Crematoria Twente hebben een nieuwe toekomststrategie vastgesteld. Deze strategie bestaat uit het opknappen van de locaties Almelo en Enschede en het oprichten van een nieuwe locatie in Hengelo. Deze stap wordt gedaan om de huidige marktpositie te behouden en te verstevigen.

Veiligheidsregio Twente	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam. Er is sprake van een verplichte gemeenteschappelijke regeling.
2. Doel	Belangen behartigen op het gebied van openbare orde en veiligheid. O.a. brandweezorg, rampbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen in regionaal verband.
3. Partijen	Gemeenschappelijke regeling samen met 13 andere gemeenten in Twente.
4. Bestuurlijk belang	Kwaliteit van de regeling: een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam, bestaande uit een algemeen bestuur, waarin elke gemeente is vertegenwoordigd door de burgemeester en een dagelijks bestuur bestaande uit vijf leden.
5. Financieel belang	De aangesloten gemeenten betalen hun verplichte bijdrage naar verhouding van de bevolkingscijfers op 1 januari van het jaar waarop ze betrekking heeft. Begrote bijdrage 2013 € 190.000,- .
6. Prestaties – effecten	De raad ontvangt jaarlijks de ontwerpbegroting en de jaarrekening en het jaarverslag met de prestaties en effecten.
7. Voortgang	Volgen van de voortgang door maandelijkse managementrapportages.
8. Risico's en kansen	De bijdrage van de gemeente afhankelijk is van het behaalde resultaat bij de veiligheidsregio. Als de taakstelling niet wordt gehaald, kan dit van invloed zijn op de gemeentelijke bijdrage.
9. Ontwikkelingen	Zie bij risico's en kansen. Korting op de jaarlijkse Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) ingaande 2012 – 2015. Oplopend van 1,5% naar 6% in 2015. Deze rijkskorting is taakstellend binnen de begroting van de veiligheidsregio opgevangen.

Gemeentelijke Belastingkantoor Twente	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam.

2. Doel	Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.
3. Partijen	De colleges van de gemeenten Borne, Hengelo, Enschede, Losser en Haaksbergen.
4. Bestuurlijk belang	Twee collegeleden zijn de de wethouders J. Weierink en drs. J.F. Hassink maken deel uit van het algemeen bestuur.
5. Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage 2013 wordt bepaald aan de hand van tariefdifferentiatie. Bij tariefdifferentiatie worden tarieven per verdeelsleutel vastgesteld en de deelnemende gemeente betaalt naar rato voor het aantal "verdeelsleutels" dat is afgenomen. Verschuivingen in aantallen of wijzigingen in het tarief van een verdeelsleutel ten opzichte van voorgaand jaar kunnen er in resulteren dat de onderlinge verhoudingen tussen gemeentelijke bijdragen veranderen.
6. Prestaties – effecten	De ambitie is om eind 2014 te functioneren op eenzelfde kostenniveau als vergelijkbare samenwerkingsorganisaties.
7. Voortgang	De activiteiten in 2013 zullen zijn: <ul style="list-style-type: none"> - Het verder verbeteren van de efficiency om zo de kosten te drukken. - Proberen om het aantal deelnemers verder uit te breiden.
8. Risico's en kansen	De kansen om het aantal deelnemers uit te breiden nemen toe in deze tijden van grote bezuinigingen. Gemeenten moeten steeds efficiënter gaan werken en samenwerking is vaak een oplossing.
9. Ontwikkelingen	Naar verwachting sluit de gemeente Almelo per 1 januari 2013 aan bij het Gemeentelijke Belastingkantoor en de gemeente Oldenzaal per 1 juli 2013.

Ambtelijke samenwerking Enschede-Losser	Informatie
1. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumregeling
2. Doel	Het komen tot een doelmatige en toekomstbestendige uitvoering van taken die door de gemeente Losser aan de gemeente Enschede zijn opgedragen.
3. Partijen	De colleges en de burgemeesters van de gemeenten Enschede en Losser.
4. Bestuurlijk belang	Er is tenminste zes maal per jaar op strategisch niveau overleg over de Dienstverlening.
5. Financieel belang	Enschede ontvangt van Losser een structurele bijdrage op basis van integrale kosten in de primaire begroting 2010 van de gemeente Losser. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd. Jaarlijks wordt het besparingsvoordeel vastgesteld, dat door beide deelnemers wordt gedeeld.
6. Prestaties – effecten	In de dienstverleningsovereenkomsten is de wijze en de kwaliteit van dienstverlening van Enschede aan Losser vastgelegd.
7. Voortgang	In de dienstverleningsovereenkomsten voor de verschillende taakgebieden wordt de informatie- en verantwoordingsplicht nader uitgewerkt.
8. Risico's en kansen	Risico's en kansen zitten met name in het besparingsvoordeel. Indien er een groter besparingsvoordeel wordt gerealiseerd dan levert dit een extra financieel voordeel voor beide gemeenten op.

9. Ontwikkelingen	Naast de huidige samenwerking op de terreinen bedrijfsvoering en dienstverlening, is momenteel in onderzoek of Enschede ook de werkzaamheden op het terrein van WIZ voor Losser gaat uitvoeren. Twentebreed speelt op dit moment de mogelijke samenwerking middels Shared Services (met name op het terrein van bedrijfsvoering en dienstverlening). De gemeenten Enschede en Almelo hebben reeds aangegeven dit serieus te willen.
-------------------	---

Bank Nederlandse Gemeenten	Informatie
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
2. Doel	De NV heeft ten doel de uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden.
3. Partijen	De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten (dus ook de gemeente Losser bezit een deel), provincies en een hoogheemraadschap. De BNG is gevestigd in Den Haag en heeft geen nevenvestigingen. De BNG heeft als doel de uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De bank houdt zich binnen die doelstelling onder meer bezig met het aantrekken en uitzetten van gelden, het verzorgen van het betalingsverkeer en het verrichten van valutatransacties. Voor de gemeente Losser is de BNG hoofdbankier.
4. Bestuurlijk belang	Het aandeel van de gemeente Losser bedraagt 0,03%.
5. Financieel belang	De gemeente bezit 17.550 aandelen à 2,50 euro. In de begroting 2013 is er een dividendopbrengst begroot van 20.000 euro.
6. Prestaties – effecten	-
7. Voortgang	De activiteiten voor 2013 zijn onder andere: <ul style="list-style-type: none"> - Het blijven bieden van dienstverlening in het kader van het maatschappelijk belang, ook onder moeilijke marktomstandigheden. - Het handhaven van de excellente status van kredietwaardigheid (AAA-rating).
8. Risico's en kansen	De winst van de onderneming staat nog steeds onder druk als gevolg van de financiële crisis. Daarnaast schrijven de nieuwe regels voor banken voor dat zij meer risicovermogen moeten aanhouden. De BNG zal derhalve haar eigen vermogen moeten ophogen. Voor de gemeente kunnen beide zaken tot gevolg hebben dat een lagere dividendopbrengst wordt ontvangen dan begroot.
9. Ontwikkelingen	Zie risico's en kansen.

Enexis	Informatie
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
2. Doel	De NV heeft ten doel: <ul style="list-style-type: none"> - Het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water. - Het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden

	<p>van distributie- en transportnetten met annexen voor energie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld. - Het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten.
3. Partijen	De aandelen van de nv Enexis zijn in handen van 6 provinciale en 130 gemeentelijke aandeelhouders.
4. Bestuurlijk belang	Het aandeel van de gemeente Losser bedraagt 0,02%.
5. Financieel belang	De Gemeente Losser bezit 32.331 aandelen, waar jaarlijks dividend over wordt uitgekeerd.
6. Prestaties – effecten	-
7. Voortgang	<p>De activiteiten voor 2013 bestaan onder andere uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het uitvoeren van grote duurzaamheidsprojecten. - Het netwerkbeheer binnen de provincies stroomlijnen zodat alle huishoudens in één provincie dezelfde netwerkbeheerder hebben.
8. Risico's en kansen	In 2011 is een nieuwe tariefregulering ingevoerd. Deze staat netwerkbeheerders toe om enigszins hogere tarieven in rekening te brengen. De winst van Enexis zal naar verwachting hierdoor toenemen.
9. Ontwikkelingen	Zie bij risico's en kansen.

Attero	Informatie
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.
2. Doel	Dit is de voormalige Essent Milieu Holding N.V. die zal optreden als houdstermaatschappij van Essent Milieu B.V. Essent Milieu maakte geen onderdeel uit van de verkoop van Essent N.V. aan RWE. Een separate verkoop wordt beoogd. De doelstelling van Essent Milieu is het deelnemen in vennootschappen die werkzaam zijn op het gebied van de afvalverwijdering en –verwerking, recycling/verwerking en het geschikt maken van afval tot producten voor hergebruik en energieopwekking.
3. Partijen	De aandelen van de nv Attero zijn in handen van 6 provinciale en 130 gemeentelijke aandeelhouders.
4. Bestuurlijk belang	Het aandeel van de gemeente Losser bedraagt 0,02%.
5. Financieel belang	De Gemeente Losser bezit 32.331 aandelen..
6. Prestaties – effecten	-
7. Voortgang	<p>De activiteiten voor 2013 zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Profiteren van de nieuw ingezette strategie; - Verder werken aan de kernwaarden van de onderneming zijnde duurzaam, innovatief, betrouwbaar en klantgericht.
8. Risico's en kansen	Het risico is in financieel opzicht voor de gemeente gering. Bij verkoop is de opbrengst een voordeel voor de gemeente. Het ligt in de lijn der verwachting ligt dat de onderneming

	binnen afzienbare tijd wordt verkocht aan een derde. Hiervoor is overigens geen tijdlijn vastgelegd.
9. Ontwikkelingen	De wet- en regelgeving voor afvalverwerking is momenteel sterk in beweging. Zo wordt gedacht aan een heffing van belasting op verbranding van afval. Dergelijke wetswijzigingen zullen gevolgen hebben voor de onderneming.

Vitens	Informatie
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.
2. Doel	De uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf daaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, evenals het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
3. Partijen	De aandelen van de Naamloze Vennootschap Vitens zijn in handen van 5 provincies en 109 gemeenten.
4. Bestuurlijk belang	Het aandeel van de gemeente Losser bedraagt 0,7%.
5. Financieel belang	De gemeente Losser bezit 25.480 gewone aandelen à 1 euro nominaal, waarop jaarlijks dividend wordt uitgekeerd.
6. Prestaties – effecten	Het minimaliseren van de kosten van schoon drinkwater voor de afnemers.
7. Voortgang	In 2012 is gewerkt aan de mogelijkheden tot integratie van de waterketen. De waterketen is momenteel sterk versnipperd.
8. Risico's en kansen	De afronding van de volledige integratie van de fusieonderdelen van Hydron en Vitens zal nog duren tot 2015.
9. Ontwikkelingen	Zie onder risico's en kansen.

Twente Milieu	Informatie
1. Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.
2. Doel	Namens en ten behoeve van haar aandeelhouders in het algemeen belang werkzaam te zijn op het gebied van gemeentelijke taken, zoals inzameling van huishoudelijk afval, straatreiniging, rioolreiniging en gladheidbestrijding evenals op het gebied van andere milieuvelden, evenals het werkplaatsbeheer voor het onderhoud van gemeentelijke voertuigen en machines, een en ander in de ruimste zin. De omschreven doelstelling dient te worden bereikt tegen zo laag mogelijke kosten.
3. Partijen	Gemeenten Almelo, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Lossen en Oldenzaal.
4. Bestuurlijk belang	De gemeente heeft een zeggenschap heeft van 5,7% in NV Twente Milieu. De directeuren en commissarissen worden benoemd, geschorst en ontslagen door de algemene vergadering van aandeelhouders.
5. Financieel belang	De gemeente Losser bezit 5,7% van de aandelen. Twente Milieu keert geen dividend uit. Bij een positief jaarresultaat en een solvabiliteit van 20% wordt het dividend verrekend in

	de kostprijs van het product of de geleverde dienst.
6. Prestaties – effecten	Twente Milieu werkt aan de efficiency van alle dienstverlening om zo de tarieven te kunnen minimaliseren.
7. Voortgang	De Gemeente Losser heeft de wettelijke taak het inzamelen van het huishoudelijk afval aan Twente Milieu overgedragen. Zij realiseert dit binnen de afgesproken kaders die vastgelegd zijn in de DVO (Dienstverleningovereenkomst). Eventuele (financiële) afwijkingen hebben geen direct gevolgen voor de programmabegroting. Deze worden verrekend met de reserve afvalstoffenheffing.
8. Risico's en kansen	Kansen. Twente Milieu kan een interessante partner zijn om de buitendienst in zijn geheel onder te brengen. (Verminderen kwetsbaarheid, Schaalvoordelen) Risico's. Twente Milieu is een op afstand gezette overheidsorganisatie. De gemeente Losser heeft 5,7% van de aandelen. De invloed is daardoor zeer beperkt. Hoewel de kwaliteit van de leverde dienst goed te noemen is zijn (momenteel) de kosten in vergelijking met marktpartijen relatief hoog.
9. Ontwikkelingen	Twente Milieu is zeer actief in het zoeken naar innovatieve oplossingen aangaande de inzameling van de diverse afvalstromen, waarbij hergebruik van grondstoffen de basis is. Dit kan op termijn betekenen dat er nieuwe investeringen gedaan moeten worden.

Twence	Informatie
1. Rechtsvorm	Besloten Vennootschap (vanaf 1 september 2011).
2. Doel	Het doel van de vennootschap is: <ul style="list-style-type: none"> - Het vanuit de zorgtaak van deelnemende overheden beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen en het verlenen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen en het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval in het bijzonder. - Het produceren en leveren van (duurzame) energie; - Het deelnemen in, het voeren van beheer over, het verlenen van diensten aan en het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen, alsmede al hetgeen met een en ander verband houdt of daarvoor bevorderlijk is.
3. Partijen	14 Twentse gemeenten, de gemeente Berkelland, Attero en het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen.
4. Bestuurlijk belang	Losser heeft 4,9 % van de gewone aandelen van Twence. Vanwege de sterk inhoudelijke inbreng wordt de gemeente Losser in de Algemene vergadering van aandeelhouders vertegenwoordigd door de vakinhoudelijke wethouder.
5. Financieel belang	Losser heeft 41.804 aandelen à 1 euro in bezit.
6. Prestaties – effecten	Per 1 september 2011 is het aandeelhouderschap van een collectief aandeelhouderschap via de Regio Twente naar een individueel aandeelhouderschap per deelnemende gemeente gewijzigd.
7. Voortgang	De 14 Twentse aandeelhoudende gemeenten waaronder de Gemeente Losser hebben voor de verwerking van een

	<p>aantal afvalstromen een leveringsplicht aan Twence t/m 2020. De verwerking van dit afval realiseert Twence binnen de afgesproken kaders die vastgelegd zijn in een contract. Eventuele (financiële) afwijkingen hebben geen direct gevolgen voor de programmabegroting. Deze worden verrekend met de reserve afvalstoffenheffing.</p> <p>De aandeelhouders van Twence hebben in hun vergadering van 12 april unaniem het Strategisch Beleidsplan Twence 2012-2015 vastgesteld. Dit houdt in dat de strategische koers, met onder meer de doelstellingen en de daarbij passende beleidsmaatregelen van het bedrijf, tot de volgende collegeperiode is vastgelegd. Die komen er op neer dat Twence:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zich wil handhaven en versterken in de snel veranderende markt van grondstoffen, energie en afval; • een evenwichtig dividend- en tarievenbeleid voor de aandeelhouders wil realiseren en een bijdrage leveren aan de Agenda van Twente. • wil bijdragen aan duurzaamheid en met name de duurzaamheidsagenda van de (gemeentelijke) aandeelhouders;
8. Risico's en kansen	<p>Door de economische crisis is er sprake van minder brandbaar afval. Ook is er een sterke concurrentie op de markt voor afvalverwerking. 'Afval' wordt niet meer gezien als afval maar als grondstof. Door onder meer deze ontwikkeling in de vuil- en energiemarkt kan momenteel het zogenaamde superdividend voor de komende jaren ter financiering van de Agenda van Twente niet zeker worden gesteld.</p>
9. Ontwikkelingen	Zie risico's en kansen.

Wadinko	Informatie
1. Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
2. Doel	De doelstelling van Wadinko is door participatie maatschappelijke doelen te dienen zoals ontwikkeling bedrijvigheid en het bevorderen van de werkgelegenheid in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe.
3. Partijen	De aandelen van de Naamloze Vennootschap zijn in handen van de provincie Overijssel en 24 deelnemende gemeenten.
4. Bestuurlijk belang	Het aandeel van de gemeente Losser bedraagt 0,02%
5. Financieel belang	De gemeente Losser bezit 55 aandelen van de in totaal 2.389 aandelen. Over de afgelopen jaren heeft Wadinko geen dividend uitgekeerd. Indien de financiële middelen voor investeringen en de reserve aan liquiditeiten de ondergrens overstijgen, zal er overgegaan worden tot het uitkeren van een interim dividend.
6. Prestaties – effecten	Wadinko neemt langdurig deel in een nieuwe of bestaande, kansrijke onderneming. De deelname zal bestaan uit inbreng van kapitaal, kennis en managementondersteuning. Het gaat vooral om bedrijven die zich willen verzelfstandigen, opvolgingsvraagstukken hebben, die willen expanderen of innoveren.
7. Voortgang	Het kapitaal, dat Wadinko belegt, is afkomstig uit de

	dividenden die de Waterleiding Maatschappij Overijssel beheer NV ontving uit Wavin BV. Elk jaar wordt er door Wadinko actief gezocht naar nieuwe participaties. Innovatie en duurzaamheid zijn bij de Wadinko-participaties belangrijke onderwerpen.
8. Risico's en kansen	
9. Ontwikkelingen	Zie voortgang

Publiek Belang Elektriciteitsproductie (PBE) BV:

Onderdeel van de overeenkomst Essent-RWE was de overdracht van het economische eigendom van de aandelen EPZ (kerncentrale Borssele) aan RWE. Medeaandeelhouder Delta heeft zich hier tegen verzet onder verwijzing naar de statuten van EPZ.

In 2011 is er een schikking tussen voormalige aandeelhouders Essent en Delta tot stand gekomen. PBE zal de laatste zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. PBE zal hiervoor nog een beperkt werkkapitaal nodig hebben.

Overige deelnemingen als gevolg van de verkoop van Essent aan RWE

In het kader van de verkoop Essent aan RWE zijn vier SPV's (special purpose vehicles) in het leven geroepen. Dit zijn:

- *Vordering Enexis BV:*
Deze BV is in het leven geroepen om de aandeelhouderslening aan Enexis doelmatig en efficiënt te kunnen beheren. Deze lening (totaal; € 1.800 miljoen) aan het netwerkbedrijf is, in het kader van de splitsing en de verkoop van het productiebedrijf aan RWE, door de Verkopende Aandeelhouders van Essent overgenomen. De lening is opgedeeld in 4 deelingen met verschillende looptijden (met looptijden van 3, 5, 7 en 10 jaar). De eerste lening is in 2012 volledig afgelost en de volgende lening zal in 2014 worden afgelost. Op de balans van de gemeente is deze als verstrekte langlopende geldlening verantwoord. Jaarlijks wordt er rente vergoed.
- *Verkoop Vennootschap BV:*
De BV is in het leven geroepen voor een efficiënte afwikkeling van de rechten en verplichtingen van de Verkopende Aandeelhouders van Essent NV. Bij Afronding van de verkoop heeft Verkoop Vennootschap daartoe alle rechten en verplichtingen overgenomen van de Verkopende Aandeelhouders. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst (escrow) gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening wordt aangehouden (= General Escrow). In 2011 is hier een gedeelte van afgelost en in 2015 wordt het resterende bedrag van de escrow uitgekeerd aan de aanhouders.
- een drietal BV's ter welke dienen ter zekerheid van mogelijke claims voortvloeiende uit de gehele verkooptransactie.
Het betreft:
 - * Cross Border Lease (CBL) Vennootschap BV
 - * Claim Staat Vennootschap BV
 - * Extra Zekerheid Vennootschap BV

1. Inleiding

In het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording 2004 (BBV 2004) dient de gemeente in haar begroting en jaarrekening een afzonderlijke paragraaf op te nemen op het gebied van het grondbeleid. Deze informatie-eis vloeit voort uit de (rijks-)nota Op Grond Van Nieuw Beleid (2001), waarin aandacht wordt geschonken aan de wens het gemeentelijk grondbeleid transparanter te maken. Deze paragraaf schetst de kaders en uitgangspunten van het grondbeleid van de gemeente Losser. Doelstelling van deze paragraaf is het geven van inzicht in de huidige en toekomstige ontwikkelingen en financiële situatie van de bouwgrondexploitatie. Aspecten welke aan de orde komen:

- doel en uitgangspunten;
- risico's.

Nota grondbeleid

Deze nota schetst kaders en uitgangspunten van het grondbeleid van de gemeente Losser. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens om meer inzicht te verkrijgen in de werkwijze ten aanzien van grondbeleid, grondexploitaties en waardering van gemeentelijk bezit in relatie tot reserves en afdracht daarvan aan de algemene middelen van de gemeente.

De nota grondbeleid legt de basis voor een transparante en eenduidige werkwijze bij de uitvoering van het grondbeleid van de gemeente Losser en geeft een volledig beeld om de bedrijfseconomische eenheid grondbedrijf goed te besturen en te beheren. De gemeenteraad heeft in 2008 de nota vastgesteld, waardoor de kaders zijn vastgesteld waarbinnen het college het grondbeleid uitvoert.

De nota grondbeleid bestaat uit:

- notitie gedragsregels bouwgrondexploitatie, hierin wordt de sturing van de grondexploitatie weergegeven;
- notitie instrumentarium grondbeleid, de beschikbare instrumenten die voor uitvoering van grondbeleid voorhanden zijn.

Organisatie

In 2008 is er een stuurgroep en een werkgroep grondexploitatie ingesteld. In de stuurgroep hebben naast ambtenaren ook collegeleden zitting. De stuurgroep houdt zich voornamelijk bezig met de strategische ontwikkeling van het grondbeleid. De werkgroep houdt zich met name bezig met de ontwikkelingen en voortgang van de grondexploitatie.

2. Doel en uitgangspunten grondbeleid

Het grondbeleid is een geheel van instrumenten dat ingezet wordt om beleid op het gebied van onder meer ruimtelijke ordening, wonen, economie en arbeid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer en vervoer te realiseren. Het grondbeleid heeft daarmee een volgend en dienend karakter voor doelstellingen op andere beleidsvelden. Door middel van het grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de wijze waarop gronden worden gebruikt. Door verandering van het grondgebruik voor verschillende functies, gelden in Losser de volgende algemene doeleinden van grondbeleid:

Inrichtingsaspecten:

- het bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik (realisatie van bestemmingen en beleidsinhoudelijke doelstellingen), dit geldt vooral voor de beleidsterreinen wonen en bedrijvigheid;

Sociaal-economische aspecten:

- het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik, de zeggenschap voor de burger en de marktwerking op de grondmarkt;
- het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, eigenaren, ontwikkelaars en overheid.

De bovenstaande aspecten geven tevens de in functiescheiding ondergebrachte afweging weer tussen ruimtelijk- en sociaal-economisch belang.

De gemeente zal via haar grondbeleid op elke locatie waar bouwgrond kan worden geproduceerd, invloed willen uitoefenen die gericht is op het bereiken van bestuurlijke doelen. Daarnaast opereert de gemeente zelf ook risicodragend op de grondmarkt. In het geval van actief grondbeleid gedraagt de gemeente zich als marktpartij door zelf grond te verwerven, te ontwikkelen en te verkopen. In bepaalde situaties kan voor een andere vorm van grondbeleid worden gekozen. Enerzijds voor een publiekprivate samenwerking (vanwege overwegingen van risicodeling, winstmogelijkheden en kennisbundeling). Anderzijds kan worden gekozen voor faciliterend grondbeleid waarbij de gemeente haar publiekrechtelijke bevoegdheden overdraagt aan particulieren (waaronder aannemers en projectontwikkelaars) die grond hebben verworven.

3. Beleid omtrent risico's

Risico's zijn inherent aan het ondernemerschap dat wordt uitgeoefend in de grondexploitatie.

De risico's, welke de gemeente loopt zijn in 3 categorieën in te delen:

- in exploitatie genomen plannen;
- in exploitatie te nemen plannen;
- overige gronden.

Economische ontwikkelingen, groeimogelijkheden en verdienmogelijkheden zullen nauwlettend gevolgd worden. Met behulp van een tijdig opgestelde analyse kan bijvoorbeeld goed inzicht worden verkregen in de gevolgen van het eventueel (deels) niet verwerven van gronden en de gevolgen voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

Bij de ontwikkeling van nieuwe uitbreidings- en inbreidingsplannen zal in een vroeg stadium een risicoanalyse worden opgesteld. Bij al het handelen van de gemeente wordt gekeken naar financieel rendement en maatschappelijk rendement (beleidsdoelen).

Telkens geldt dat de gemeente Losser risico's opspoot, analyseert en probeert af te wentelen. Het restrisico wordt geparkeerd in een algemene reserve.

Reserves

De grondexploitatie is een vrij risicovolle activiteit. Om deze risico's op te kunnen vangen, zonder de algemene risicoreserve, de ijzeren algemene reserve of de vrije algemene reserve aan te moeten spreken, is besloten een reserve grondexploitatie te vormen. Hierbij is bepaald dat indien het jaarresultaat van de overige gemeentelijke activiteiten een negatief saldo vertoont, dit eerst wordt aangevuld. Het meerdere wordt voor 50% bestemd voor de algemene reserve en de andere 50% voor de reserve grondexploitatie. De reserve grondexploitatie mag maximaal € 1.000.000 bedragen. De stand van de reserve grondexploitatie per 1-1-2012 bedraagt € 0. Dit komt door afwaarderingen van de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) bij de jaarrekening 2011. Hiervoor is bovendien een voorziening getroffen van € 5.000.000. De opbouw van deze voorziening kunt u vinden in de tabel met de grondvoorraad.

Met ingang van 2009 worden ook de fondsopslagen op de grondverkoop bij de reserve grondexploitatie opgenomen. De functie van de reserve is daarmee uitgebreid. Daarbij wordt de reserve ook gebruikt voor dekking van kosten voor de aanleg van

bovenwijkse voorzieningen. Hiermee wordt bedoeld de aanleg van infrastructurele werken met een belang dat een individueel complex overstijgt. Ook kunnen het ruimtelijke voorzieningen zijn die mede van nut zijn voor een bepaald complex maar ook andere belangen dienen, bijvoorbeeld een betere verkeersontsluiting voor een dorp als geheel. Deze reserve heeft tot doel de kosten van deze bovenwijkse voorzieningen te bekostigen. Per vierkante meter verkochte bouwgrond (woningbouw- en industriegrond) wordt een bedrag in de reserve gestort. Voorts worden de reserves gevoed door stortingen van een tarief door particuliere exploitanten. Het tarief bedraagt € 10 p/m².

4. Winst- en verliesnemingen

Algemene principes zijn:

- winst wordt pas genomen als deze daadwerkelijk is verdiend (realisatieprincipe);
- verlies wordt genomen als dit voorzien wordt (voorzichtigheidsprincipe).

De volgende winstnemingsprincipes worden gehanteerd binnen de grondexploitatie:

- bij liquidatie van een complex;
- partiële liquidatie;
- gedeeltelijke winstneming;
- bij excessieve winst op een (grond) transactie.

Indien bij in exploitatie genomen complexen blijkt dat waarde van toekomstige kosten en opbrengsten en geïnvesteerd vermogen een tekort vertoont, is er sprake van verlies. Het verlies dient direct te worden verantwoord ten laste van de algemene dienst.

5. Waardebepaling

Het uitgangspunt van de gemeente voor waardebepaling van percelen is de marktwaarde. Hierbij kan de waarde van de grond worden ontleend aan de functies welke erop zijn gerealiseerd. De nota grondbeleid geeft een opsomming van mogelijke waarderingmethoden. Eén ervan is de residuele grondwaarde methode. Hierbij wordt de waarde van de grond afgeleid van de opbrengsten en kosten van de bestemming die is gerealiseerd, waarbij de residuele grondwaarde het verschil is tussen de VON-prijs (vrij op naam prijs) en de bouwkosten in ruime zin. Deze methode is onder andere toepasbaar bij de waardebepaling van de ondergrond van:

- commerciële bestemmingen;
- hoogbouw;
- niet uitleggebieden;
- overige bebouwde kavels.

Met uitzondering van bestemmingen met een sociale functie is deze methode geschikt voor de bepaling van de marktwaarde.

6. Actuele vermogenspositie grondexploitatie

Jaarlijks worden de uitkomsten van de bouwgrondexploitatie afgezet tegen de kostprijsofzetten en worden verschillen die zich voordoen ten opzichte van de kostprijsofzet tot het jaarresultaat gerekend. De uitgaven en inkomsten worden verwerkt in de boekwaarde zodat deze overeenkomt met het bedrag van de kapitaaluitgaven aan het einde van het dienstjaar. Jaarlijks wordt de exploitatie herzien met als vertrekpunt de boekwaarde.

Deze verplichte paragraaf grondbeleid, met overwegend prospectieve informatie, zal worden aangehaakt aan de begrotingscyclus. Het andere deel, met overwegend historische- en verantwoordingsinformatie zal bij de jaarrekening worden gevoegd.

De vermogenspositie van de grondexploitatie bestaat uit twee componenten, te weten:

- het geïnvesteerde vermogen van de complexen per 1-1-2012 (boekwaarde);

- de prognoses van de complexen (exploitatieopzetten).
- Het laatste deel is een belangrijk aspect bij de beoordeling van de resultaatontwikkeling in de jaren (winstgevendheid grondexploitatie) en bij de beoordeling van de actuele vermogenspositie van de grondexploitatie.

Vanwege de economische marktomstandigheden is een aanvullende analyse toegevoegd in de laatste kolom, het zogenaamde “worst case” scenario. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt wat de consequenties zijn, indien de verkoop van kavels vier jaar langer duurt dan geraamd.

Complex	Boekwaarde 1-1-2012	Prognose eindresultaat	Einddatum prognose	Resultaat per 1-1-2013	Worst case resultaat per 1-1-2013
Saller	2.863.000	3.296.000	31-12-2017	2.521.000	425.000
Lutte Zuid	-49.000	614.000	31-12-2012	complex afgesloten	494.000
Lutte Noord	9.000	44.000	31-12-2012	complex afgesloten	18.000
Luttermolen veld	1.377.000	502.000	31-12-2019	345.000	14.000
Geurmeij	1.340.000	1.178.000	31-12-2016	951.000	151.000
Totaal	5.540.000	5.634.000		3.817.000	1.102.000

Saller

Het complex de Saller bestaat uit een gerealiseerd deel (1e fase) en een deel dat in ontwikkeling is (2e fase). De 2e fase bestaat uit drie delen (2A, 2B en 2C). Om boekhoudkundige redenen is de exploitatieopzet van de Saller in 2004 gesplitst. Vanaf 2006 is de Saller weer verenigd in één complex. Gelijktijdig met het bestemmingsplan is de exploitatieopzet in 2010 vastgesteld door de raad. Evenals de bouw en woonrijp werkzaamheden van fase 2A is de verkoop van kavels gestart. Dit verliep in 2011 voorspoedig. De bouwrijp werkzaamheden van fase 2A zijn nagenoeg afgerond. Over de projectmatige realisatie van een groot deel van het plangebied zijn contractuele afspraken gemaakt. Voordeel is dat ondanks de slechte marktomstandigheden een groot deel van de opbrengsten hiermee is zekergestellt. De gemeente heeft daarnaast opbrengsten gerealiseerd door de verkoop van kavels bestemd voor particulier opdrachtgeverschap en zorgwoningen. Per 1-1-2012 bedraagt de boekwaarde € 2.863.000. Het geraamde eindresultaat bedraagt ultimo 2017 € 3.296.000 positief. Omgerekend naar 1-1-2013 (contante waarde) bedraagt het resultaat € 2.521.000 positief.

Vanwege marktomstandigheden heeft onze contract partner een beroep gedaan op temporisatie. Gevolg is dat de uitvoering van de grondexploitatie wordt vertraagd. Partijen zijn in overleg over de te volgen koers. Het geraamde resultaat behoeft in dit opzicht nuance, aangezien als uitgangspunt de planning conform het contract is gehandhaafd. Wanneer meer duidelijkheid is over de definitieve koers wordt dit in de grondexploitatie verwerkt en aan de raad gecommuniceerd.

In de worst case analyse worden buiten de gerealiseerde en zekergestelde opbrengsten uit fase 2A uitsluitend de resterende kavelopbrengsten met vier jaar vertraagd. De winstgevendheid van het complex neemt hierdoor verhoudingsgewijs minder, maar toch aanzienlijk af. Dit komt doordat het merendeel van de opbrengsten nog wel gerealiseerd dienen te worden. Door het vertragen van de resterende opbrengsten is de werking van de negatieve rentecomponent sterk aanwezig. Per 1-1-2013 bedraagt het resultaat € 425.000. Niettemin is het gunstig dat in dit scenario het complex winstgevend blijft. Dit geeft aan dat het complex de nodige buffers heeft.

Lutte-Zuid

Dit complex is in 2004 in exploitatie genomen. Het complex bevat de realisatie van een bedrijventerrein en een woningbouwgedeelte. Alle kavels op het bedrijventerrein zijn ultimo 2007 verkocht en van dit deelplan is tevens het woonrijp maken afgerond. In boekjaar 2009 en 2010 zijn winsten gerealiseerd van € 350.000 respectievelijk € 170.000. Het bouwrijp maken van het woningbouwgedeelte is gereed. In 2009 is gestart met de woonrijpwerkzaamheden. De nog uit te voeren werkzaamheden zijn minimaal. Ondanks inspanningen van het college om de verkoop van de laatste vier kavels te bespoedigen, ondervindt de woningmarkt een moeizaam herstel. Daarom schuiven we de verwachte sluiting van dit complex een jaar door met de alom aanwezige kans dat in 2012 de laatste vier kavels niet verkocht worden. Omdat de boekwaarde negatief is, heeft vertraging minimaal nadeel op het resultaat. Het geraamde resultaat zal voorzichtig richting het gepresenteerde resultaat van het worst case scenario bewegen. De boekwaarde van het complex per 1-1-2012 bedraagt € 49.000 negatief. Het geraamde eindresultaat bedraagt ultimo 2012 € 614.000 positief. Ingeval van het worst case scenario blijft het resultaat overtuigend positief. Per 1-1-2013 bedraagt deze € 494.000. Dit heeft er vooral mee te maken dat het merendeel van de verkopen al gerealiseerd is. Slechts een relatief klein deel van de opbrengsten moet nog gerealiseerd worden. Vandaar dat de negatieve rentecomponent van de uitgestelde opbrengsten niet zo zwaar weegt.

Lutte-Noord (hoek Bentheimerstr./Dorpstr.)

Vanwege marktomstandigheden kon ook dit complex niet in 2011 worden afgesloten. Er is nog één woonkavel te koop. Ondanks inspanningen van het college om de verkoop te bespoedigen is er weinig animo. In boekjaar 2008 is een winst gerealiseerd van €130.000. De uitvoering van de woonrijp werkzaamheden in 2011 zijn beperkt om de rentekosten te beperken. We veronderstellen het complex in 2012 te kunnen afsluiten. De boekwaarde per 1-1-2012 bedraagt € 9.000. Het geraamde eindresultaat bedraagt ultimo 2012 € 44.000 positief. Ingeval van het worst case scenario blijft het resultaat positief. Per 1-1-2013 bedraagt deze € 18.000. De negatieve rentecomponent van de uitgestelde opbrengsten weegt niet zwaar, omdat slechts een relatief klein deel van de opbrengsten nog gerealiseerd moet worden.

Luttermolenveld

Het bestemmingsplan Luttermolenveld is in februari 2009 in werking getreden en vanaf januari 2010 is het plan onherroepelijk. Eind 2010 heeft de gemeente conform de overeenkomst van februari 2006 ca. 11.000 m² bouwrijpe grond afgenomen van de projectontwikkelaar. De resterende werkzaamheden zijn minimaal. In 2011 zijn onvoorziene advieskosten vanuit het verleden in rekening gebracht. De boekwaarde per 1-1-2012 bedraagt € 1.377.000. Het geraamde eindresultaat bedraagt ultimo 2012 € 502.000 positief. Omgerekend naar 1-1-2013 bedraagt het resultaat € 345.000 positief. Ingeval van het worst case scenario neemt de winstgevendheid van het complex aanzienlijk af. Per 1-1-2013 bedraagt het resultaat € 14.000. Dit heeft te maken met dat het complex in de beginfase zit en er dus nog geen verkopen zijn gerealiseerd. Door het uitstellen van de opbrengsten is de werking van de negatieve rentecomponent van maximale invloed. Niettemin blijft het complex winstgevend.

Geurmeij

In Overdinkel zijn plannen ontwikkeld om aan de Weverstraat woningbouw te realiseren. Het programma voorziet in 93 kavels. Het bestemmingsplan "De Geurmeij" is op 17 juni 2008 door de gemeenteraad vastgesteld en op 27 januari 2009 door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. Tegen de beslissing van Gedeputeerde Staten is beroep ingesteld bij de Raad van State. Dit beroep is op 18 augustus jl. ongegrond verklaard door de Raad van State. Hiermee is het bestemmingsplan van kracht. Er waren nog drie private grondeigenaren in het plangebied. Met één grondeigenaar is inmiddels overeenstemming bereikt. De onderhandelingen met de overige twee grondeigenaren verlopen moeizaam. Onteigening wordt overwogen wanneer geen

overeenstemming bereikt kan worden. Indien minnelijk niet tot overeenstemming wordt gekomen en de inzet van het gemeentelijk grondbeleidinstrumentarium niet tot het gewenste resultaat leidt dan kan dit gevolgen hebben voor het gepresenteerde resultaat. Wanneer meer duidelijkheid is over de uitkomst van de onderhandelingen wordt dit in de grondexploitatie verwerkt en aan de raad gecommuniceerd. Anticiperend op de onderhandelingen met de grondeigenaren worden de mogelijkheden van een gefaseerde ontwikkeling onderzocht. Met het oog op de huidige situatie van de woningmarkt beperkt een gefaseerde uitvoering het financiële risico op onverkoopbare kavels en hiermee tevens het renterisico. Anderzijds nemen uitvoeringskosten toe. Vooralsnog hanteren we de oorspronkelijke uitgangspositie. Desondanks heeft vertraging een negatief effect op het geraamde resultaat. De boekwaarde is door rentekosten en een grondaankoop opgelopen. Daarnaast is een opbrengst gerealiseerd door de verkoop van de bestaande woning. Hierdoor neemt de boekwaarde weliswaar af. Echter, de woning heeft minder dan de getaxeerde waarde opgebracht. Hierdoor wordt het geraamde resultaat lager. Al met al bedraagt per 1-1-2012 de boekwaarde € 1.340.000. Het geraamde eindresultaat bedraagt ultimo 2016 € 1.178.000 voordelig. Omgerekend naar 1-1-2013 bedraagt het resultaat € 951.000. Ingeval van het worst case scenario neemt de winstgevendheid van het complex aanzienlijk af. Per 1-1-2013 bedraagt het resultaat € 151.000. Dit komt vooral doordat het complex in de beginfase zit en er dus nog geen verkopen zijn gerealiseerd. Door het uitstellen van de opbrengsten is de werking van de negatieve rentecomponent van maximale invloed. Niettemin is het positief dat het complex ook winstgevend blijft in het worst case scenario.

Overzicht met betrekking tot (nog) niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

Groep	Omschrijving	Oppervlakte in m ²	Boekwaarde 01-01-'12 in €	Getroffen voorziening	Gecorrigeerde boekwaarde
Restpercelen	Losser	2.201	9.100		9.100
	<i>Totaal restpercelen</i>	<i>2.201</i>	<i>9.100</i>		<i>9.100</i>
NNIEGG	Losser	151.085	4.994.000	3.621.000	1.373.000
	't Zijland	15.921	-8.000		-8.000
	vm Top Craft terrein	25.836	1.688.000		1.688.000
	Overdinkel	59.656	1.323.000	735.000	588.000
	De Lutte	27.264	781.000	644.000	137.000
	Glane	5.244	24.000		24.000
	<i>Totaal toekomstige expl.</i>	<i>285.006</i>	<i>8.802.000</i>	<i>5.000.000</i>	<i>3.802.000</i>
Ruilgronden	Losser	93.983	427.000		427.000
	Overdinkel	48.760	166.000		166.000
	Glane	14.145	15.000		15.000
	<i>Totaal ruilgronden</i>	<i>156.888</i>	<i>608.000</i>		<i>608.000</i>
Gronden in erfpacht	Losser (tennisshal)	4.250	91.000		91.000
	Losser (carnavalsvereniging)	3.156	7.000		7.000
	De Lutte (carnavalsvereniging)	1.990	2.000		2.000
	<i>Totaal erfpacht</i>	<i>9.396</i>	<i>100.000</i>		<i>100.000</i>
TOTAAL		456.223	9.519.100	5.000.000	4.519.100

In reactie op de economische omstandigheden heeft het college bij de jaarrekening 2011 besloten om de boekwaarden niet te verhogen van de NIEGG, met uitzondering van het Topcraft-terrein en 't Zijland. Hiervan is op voorhand aannemelijk dat ze in exploitatie worden gebracht. Verder volgt in de loop van 2012 de definitieve bijstelling van de woonvisie. Waarna de analyse gemaakt kan worden, welke toekomstige woningaantallen reëel zijn. In de huidige markt is het niet ondenkbaar dat voor een aantal gronden zal blijken dat deze in de toekomst niet in ontwikkeling worden gebracht, in tegenstelling tot wat in het verleden wel werd gedacht. Dit is van invloed op de waardering van deze gronden, met ingrijpende financiële consequenties. De

door de accountant gehanteerde BBV-regels hieromtrent zijn aangescherpt. Hierop anticiperend heeft het college besloten om op voorhand een voorziening te treffen voor de NNIEGG ter hoogte van het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde op basis van de huidige bestemming. De huidige bestemming is overwegend agrarisch. Al met al bedraagt de getroffen voorziening in totaal € 5.000.000 afgerond. Voor de dekking van deze voorziening is het restant van de reserve grondexploitatie ingezet voor een bedrag van € 20.000. Voor de dekking van de resterende € 4.980.000 is een beroep gedaan op de algemene reserve. In de afzonderlijke toelichtingen volgt hierna een specificatie.

Omdat de reservepositie afneemt met € 5.000.000 daalt de bespaarde rente (structureel) op de reserves. Hier staat in 2012 een voorziening tegenover van € 5.000.000 waar wij rente over besparen (incidenteel). Indien de voorziening in 2012 daadwerkelijk omgezet wordt in een afwaardering vervalt deze bespaarde rente.

Een ander gevolg van de nieuwe wijze van waarden van de gronden is dat er niet, zoals in het verleden gebruikelijk was, kosten en rente aan de waarde van de NNIEGG-gronden kunnen worden toegevoegd, hierdoor werd in het verleden de boekwaarde hoger. Het nadelige verschil in toe te rekenen rentekosten bedraagt circa € 390.000.

Restpercelen

Losser

Het perceel gelegen aan de Veldzijde wordt mogelijk verkocht aan een omwonende. De percelen gelegen aan de Wilgenkamp zijn vanwege vervuiling deels afgeboekt. Het resterende deel kan verkocht worden.

Nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG)

Losser

De oorspronkelijke gedachte was dat wanneer de werkzaamheden en bouwactiviteiten van de Saller zijn afgerond, de overige gronden in Losser noord worden gebruikt voor een eventuele verdere ontwikkeling van de Saller. Uit de grondanalyse zal blijken in hoeverre deze veronderstelling in de huidige markt reëel is. Momenteel worden deze gronden deels verpacht. Daarnaast maken tevens de percelen bij de Steenfabriek (excl. opstallen) en Gronausestraat (incl. opstallen) deel uit van de toekomstige exploitatie Losser. De toename van de boekwaarde in 2011 is volledig als verlies genomen. Deze bedraagt € 253.000. Daarnaast hadden de panden aan de Gronausestraat een boekwaarde hoger dan de marktwaarde. Daarom is een incidentele afboeking gerealiseerd van € 121.000. Omdat de huidige bestemming overwegend agrarisch is, bedraagt de getroffen voorziening voor deze gronden € 3.621.000.

't Zijland

Er is een overeenkomst gesloten tussen woningstichting Domijn (voorheen SWL) en de gemeente. De gemeente neemt de in bezit zijnde gronden van Domijn over en maakt het geheel bouw- en woonrijp. De gemeente krijgt voor deze werkzaamheden een vaste vergoeding. Voor aanvang van de werkzaamheden zal het complex in exploitatie worden genomen. Thans valt het nog onder de toekomstige exploitatie. Vervolgens levert de gemeente de gronden waarop gebouwd gaat worden terug aan Domijn.

De Raad van State heeft in juli 2008 het beroep tegen het bestemmingsplan 't Zijland verworpen. Dat betekent dat er geen planologische beletselen meer zijn om te starten. Echter, door verslechterende marktomstandigheden is het oorspronkelijk voorgenomen bouwplan economisch onhaalbaar voor Domijn. De gemeente is in

gesprek met Domijn om te komen tot een voor de gemeente en Domijn aanvaardbaar plan. Daarbij wordt ook beoordeeld of fasering van de plannen mogelijk is. De reeds overeengekomen (financiële) uitgangspunten vormen het vertrekpunt voor het nieuwe overleg. Gezien de nauwe afstemming tussen het bestemmingsplan en het oorspronkelijke bouwplan, is de verwachting dat een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk is, indien er nieuwe plannen worden gepresenteerd. Dit zal tot vertraging leiden. Het voorziene tekort van ca. € 97.000 is reeds in 2005 verwerkt in de boekwaarde. Per 1-1-2012 is de boekwaarde € 8.000 negatief. Omdat de boekwaarde negatief is heeft vertraging geen nadelig rente effect op het resultaat.

Voormalig Top Craft terrein

Op 30 maart 2007 is het voormalig Top Craft terrein met opstallen aan de Ravenhorsterweg te Losser aangekocht voor een bedrag van € 1.520.000 inclusief kosten. De totale boekwaarde per 1-1-2012 bedraagt € 1.688.000. Het terrein is in beginsel bestemd voor toekomstige woningbouw onder meer in de vorm van collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Voor de exploitatie van dit terrein bestaan nog enige risico's door de aanwezigheid van een rioolwaterzuivering en de ligging bij de Dinkel. Tot vorig jaar werden de rentekosten gedekt door de verhuur van de opstallen. De stijging van de boekwaarde kwam vooral door beheers- en voorbereidingskosten. Door de lagere huuropbrengsten neemt de boekwaarde jaarlijks meer toe. Actie is ondernomen om nieuwe huurders te werven. Tot op heden heeft dit niet het gewenste resultaat opgeleverd. Het college heeft daarom middelen vrijgemaakt om deze locatie met prioriteit te exploiteren.

Overdinkel

De percelen gelegen aan de Invalsweg, Goormatenweg en P. van Laakstraat hebben overwegend een agrarische bestemming. De getroffen voorziening bedraagt derhalve € 735.000. De toename van de boekwaarde in 2011 van € 95.000 is volledig als verlies genomen.

De Lutte

Toekomstige woningbouwplannen in de Stockakker zijn afhankelijk van de ontwikkelingen omtrent vliegveld Twente en het Luttermolenveld. De toename van de boekwaarde in 2011 van € 48.000 is volledig als verlies genomen. Aangezien ook hier de huidige bestemming agrarisch is, bedraagt de getroffen voorziening € 644.000.

Glane

Toekomstige woningbouwplannen in de Meulderinksesch zijn afhankelijk van de aanwezige milieuhindercirkel. Onderzoek heeft uitgewezen dat er mogelijkheden zijn om circa vijf bouwkvavels te realiseren. Dit perceel behoeft een relatief lage afboeking van € 2.000.

Ruilgronden

Losser

Percelen ten zuiden van de Honingloweg worden momenteel verpacht. Thans is er deels sprake van bodembescherming in verband met grondwateronttrekking. Tenslotte wordt het perceel ten zuiden van de Hoofdstraat tussen de Dinkel en het industrieterrein in bezit gehouden als toekomstig ruilverkavelingsgebied.

Overdinkel

De percelen aan de Tiekerveenweg worden verpacht. De bodem is verontreinigd. Het betreft de oude stortplaats van de gemeente. Het perceel aan de Pastoor van Laakstraat wordt eveneens verpacht en wordt mogelijk betrokken bij een grondruil.

Glane

De percelen rondom de Gronausestraat en de Glanergrensweg hebben strategisch een gunstige ligging. De gemeente wenst ze in bezit te houden om in de toekomst mogelijk te betrekken bij ruilverkaveling.

Grondprijzen 2013

De grondprijzen zijn afhankelijk van externe ontwikkelingen zoals inflatie, marktrente, conjunctuur etc. Daardoor ontstaan fluctuaties in de prijsstijgingen door de jaren heen. De grondprijzen in Losser volgen de algemene prijsontwikkeling op basis van de prijsmutatie van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Voor 2013 bedraagt deze 1,75%. Het cijfer is afkomstig van het Centraal Economisch Plan 2012 gepubliceerd door het Centraal Plan Bureau. Rekening houdend met de grondprijzen die omringende gemeenten hanteren dan behoort Losser tot de middenmoot. De geïndexeerde prijzen zijn afgerond. In onderstaande tabel vindt u de aanpassingen van de basisgrondprijzen (exclusief btw).

Bedragen in € p/m ²	prijspeil	2012	2013
• <i>verkoop bouwgrond t.b.v. bouw van koopwoningen op luxe kavels (duur)</i> standaard kavelgrootte vanaf 350 m ²		255	259
• <i>verkoop bouwgrond t.b.v. bouw van koopwoningen (goedkoop)</i> standaard kavelgrootte tot en met 190 m ² het meerdere tot 350 m ²		220 255	224 259
• <i>verkoop bouwgrond t.b.v. bouw van huurwoningen (sociale woningbouw)</i> standaard kavelgrootte tot en met 140 m ² voor het meerdere geldt Doorgaans is in Losser de kavelgrootte van sociale huurwoningen 165 m ²		130 220	132 224
• <i>verkoop van bedrijventerreingrond</i>		100	102
• <i>verkoop van openbaar groen</i>		70	71
• <i>verkoop van grond t.b.v. maatschappelijke bestemmingen tegen kostprijs met als minimum</i>		130	132

Marktconformiteit

Bovengenoemde prijzen zijn minimumprijzen. Prijsdifferentiatie kan naar vorm en ligging van de kavel plaatsvinden. Hierbij is de draagkracht van de markt acceptabel.

Gemeente Losser

7. FINANCIËLE MEERJARENBEGROTING

7. FINANCIËLE MEERJARENBEGROTING

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016			
PRO01	Toerisme en Economie	Toerisme en verblijfsrecreatie	LASTEN	56031 Recreatie en Toerisme	186.312	185.734	184.640	184.307			
				56040 LAGA (Landesgartenschau) algemeen eenmal	70.828	68.692	66.558	64.423			
			Totaal LASTEN				257.140	254.426	251.198	248.730	
			BATEN	56031 Recreatie en Toerisme							
				56040 LAGA (Landesgartenschau) algemeen eenmal	-30.527	-28.615	-26.703	-24.791			
			Totaal BATEN				-30.527	-28.615	-26.703	-24.791	
			Economische zaken	LASTEN	31011 Beheer en exploitatie markten	22.682	22.631	22.483	22.472		
					31012 Bedrijvencontacten	677.589	975.003	966.711	959.000		
		33011 Deelnemingen nutsbedrijven			4.165	4.165	4.165	4.165			
		Totaal LASTEN				704.436	1.001.799	993.359	985.637		
		BATEN			31011 Beheer en exploitatie markten						
					31012 Bedrijvencontacten	-106.500	-106.500	-106.500	-106.500		
					31111 Baten marktgeld	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000		
					33011 Deelnemingen nutsbedrijven	-4.100	-4.100	-4.100	-4.100		
Totaal BATEN				-131.600	-131.600	-131.600	-131.600				
Totaal PRO01					799.449	1.096.010	1.086.254	1.077.976			

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016			
PRO02	Landschap en Ruimte	Natuur en landschap	LASTEN	55001 Landschapsbescherming (incl. boomfeestda	59.794	59.050	58.577	58.283			
				56011 Plantsoenen en Openbaar Groen	1.105.436	1.069.006	1.044.638	1.032.299			
			Totaal LASTEN				1.165.229	1.128.055	1.103.215	1.090.582	
			BATEN	55001 Landschapsbescherming (incl. boomfeestda	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000			
				56011 Plantsoenen en Openbaar Groen	-19.503	-19.503	-19.503	-19.503			
			Totaal BATEN				-20.503	-20.503	-20.503	-20.503	
			Ruimtelijke ordening	LASTEN	81000 Ruimtelijke ordening	195.095	194.182	191.625	191.462		
					81020 Besluiten Ruimtelijk Ordening	94.443	94.204	93.532	93.489		
		81030 Lokaal beleid ruimtelijke ordening			433.007	431.266	426.561	426.253			
		81040 Bovenlokaal beleid Ruimtelijke ordening			70.823	70.464	69.627	69.568			
		81050 Specifieke projecten ruimtelijke ordenin			473.699	217.087	215.545	215.446			
		81060 Informatievoorziening REO			19.857	19.758	19.493	19.476			
		81070 Handhaving ruimtelijk ordening			188.051	187.107	184.697	184.536			
		83000 Grondexploitatie algemeen			10.915.000	3.443.000	2.789.000	6.475.000			
		Totaal LASTEN				12.389.976	4.657.067	3.990.081	7.675.231		
		BATEN			81020 Besluiten Ruimtelijk Ordening	-42.250	-42.250	-42.250	-42.250		
81030 Lokaal beleid ruimtelijke ordening	-15.500		-15.500	-15.500	-15.500						
81050 Specifieke projecten ruimtelijke ordenin	-256.063		0	0	0						
83000 Grondexploitatie	-		-3.053.000	-2.399.000	-6.085.000						

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				algemeen	10.525.000			
				Totaal BATEN	10.838.813	-3.110.750	-2.456.750	-6.142.750
		Wegen en verkeer	LASTEN	21011 Wegbeheer	1.290.498	1.768.517	1.723.180	1.705.296
				21025 Kunstwerken	128.166	125.287	121.315	120.098
				21026 Bermen en sloten	223.451	217.648	206.037	203.552
				21027 Wegmeubilair	88.939	87.116	119.600	118.844
				21028 Straatverlichting en verkeersregelinstal	171.595	138.946	138.460	138.215
				21029 Gladheidsbestrijding	139.826	134.043	132.063	129.586
				21030 Straatreiniging	184.163	178.434	176.507	174.049
				21032 Wegmarkeringen	20.000	20.000	19.000	19.000
				21111 Verkeersbeleid	163.370	160.359	156.331	155.816
				21211 Openbaar vervoer	37.491	37.329	36.935	36.908
				23011 Luchthaven Twente	250	250	250	250
				24011 Watergangen en vijvers	24.369	23.618	23.063	22.740
				Totaal LASTEN	2.472.120	2.891.546	2.852.741	2.824.354
			BATEN	21011 Wegbeheer	-23.500	-23.500	-23.500	-23.500
				21028 Straatverlichting en verkeersregelinstal				
				21111 Verkeersbeleid	-37.777	-37.777	-37.777	-37.777
				Totaal BATEN	-61.277	-61.277	-61.277	-61.277
		Milieu	LASTEN	72111 Huis- aan huis Inzameling afval	1.240.674	1.240.499	1.240.069	1.240.039
				72112 Afvalbrengpunt	512.065	499.047	485.200	478.690
				72115 Overige afvalverwijdering	194.526	193.446	192.605	192.202
				72119 Afvalstoffenheffing reinigingsrechten	84.914	85.371	83.315	82.401

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				72210 Riolering (gecombineerd)	2.839.636	2.745.814	2.666.935	2.609.044
				72219 Rioolrechten	30.866	31.036	30.269	29.928
				72311 Milieu algemeen	577.258	574.436	566.644	566.192
				72319 Plaagdier ongedierte bestrijding	33.337	32.181	31.254	30.757
				72340 Informatievoorziening	40.223	40.015	39.531	39.497
				72355 Bodembescherming	58.336	50.080	49.485	49.442
				72360 Geluidhinder	67.131	66.811	66.126	66.036
				Totaal LASTEN	5.678.966	5.558.735	5.451.432	5.384.227
			BATEN	72111 Huis- aan huis Inzameling afval	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
				72112 Afvalbrengpunt	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
				72115 Overige afvalverwijdering	-61.500	-61.500	-61.500	-61.500
				72210 Riolering (gecombineerd)	-8.976	-8.650	-8.324	-7.997
				72319 Plaagdier ongedierte bestrijding	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
				72355 Bodembescherming	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
				72510 Baten afvalstoffenheffing reinigingsrech	-2.364.900	-2.364.900	-2.364.900	-2.364.900
				72610 Baten rioolheffing (gecombineerd)	-2.082.200	-2.082.200	-2.082.200	-2.082.200
				Totaal BATEN	-4.614.776	-4.614.450	-4.614.124	-4.613.797
		Volkshuisvesting	LASTEN	82011 Volkshuisvestingsbeleid	86.938	86.703	86.044	86.002
				82230 Onroerende zaken aan- verkoop & verhuur	93.806	73.228	26.824	26.728
				82250 Vergunningverlening	476.706	474.135	468.070	467.627
				82280 Informatievoorziening	14.642	14.563	14.368	14.351
				82290 Externe advisering	77.842	77.657	77.225	77.195
				82291 Bouwbeleid	39.311	39.089	38.573	38.536

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				82101 Dorpsvernieuwing verbetering				
				Totaal LASTEN	789.244	765.375	711.104	710.439
			BATEN	82011 Volkshuisvestingsbeleid	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
				82230 Onroerende zaken aan- verkoop & verhuur	-68.100	-68.100	-68.100	-68.100
				82280 Informatievoorziening	-2.168	-2.168	-2.168	-2.168
				82310 Baten leges bouwvergunning	-440.300	-440.300	-440.300	-440.300
				82320 Baten leges welstandsadvies	-46.000	-46.000	-46.000	-46.000
				Totaal BATEN	-558.068	-558.068	-558.068	-558.068
Totaal PRO02					6.402.098	6.635.730	6.397.850	6.288.438
PRO03	Leefbaarheid en maatschappelijk ontwikkeling	Sport	LASTEN	53011 Buitensportaccomodaties	88.402	75.691	75.285	75.098
				53021 Binnensportaccomodaties	615.055	605.382	595.906	584.427
				53031 Zwembad Brilmansdennen	1.289.510	1.270.386	1.246.429	1.232.358
				53032 Sport algemeen	224.922	224.551	223.513	223.447
				53110 Onderhoud groene sportvelden en terreine	225.384	218.584	209.127	207.603
				Totaal LASTEN	2.443.273	2.394.595	2.350.259	2.322.932
			BATEN	53011 Buitensportaccomodaties	-32.453	-31.862	-31.271	-30.680
				53021 Binnensportaccomodaties	-151.418	-170.519	-183.862	-183.163
				53031 Zwembad Brilmansdennen	-315.385	-314.111	-312.837	-311.563
				53110 Onderhoud groene sportvelden en terreine	-41.061	-43.291	-42.951	-42.610

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				Totaal BATEN	-540.317	-559.783	-570.921	-568.016
		Onderwijs	LASTEN	42022 Materiele voorz. instandh.openb.basisond	28.413	3.832	3.741	3.664
				42150 Huisvesting openbaar basisonderwijs	40.654	39.949	39.133	38.478
				42220 Materiele voorzieningen bijzonder basiso	114.449	88.789	88.628	88.035
				42310 Huisvesting bijzonder basisonderwijs	1.247.907	1.080.237	1.063.254	1.044.250
				43210 Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwij	2.900	2.900	2.900	2.900
				44310 Huisvesting bijzonder voortgezet onderwi	193.743	189.945	186.104	182.325
				48011 Lokaal Ondwerwijsbeleid	159.652	159.329	158.693	158.513
				48012 Autonoom gemeente beleid basisonderwijs	41.315	45.718	64.133	71.903
				48031 Uitvoering leerplichtwet	143.984	143.349	141.570	141.456
				48032 Leerlingenvervoer	582.833	582.103	581.599	581.567
				48033 Onderwijsraad	7.834	7.805	7.722	7.716
				65011 Kinderopvang	255.645	182.999	148.067	147.296
				Totaal LASTEN	2.819.327	2.526.955	2.485.545	2.468.104
			BATEN	42150 Huisvesting openbaar basisonderwijs	-9.589	-8.868	-8.353	-7.838
				42310 Huisvesting bijzonder basisonderwijs	-2.063	-1.925	-1.788	-1.650
				48011 Lokaal Ondwerwijsbeleid	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
				48031 Uitvoering leerplichtwet	-40.800	-40.800	-40.800	-40.800
				48032 Leerlingenvervoer	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
				65011 Kinderopvang	-15.930	-15.930	-15.930	-15.930
				Totaal BATEN	-172.382	-171.523	-170.871	-170.218
		Kunst en cultuur	LASTEN	51011 Bibliotheek	489.178	489.111	488.921	488.909

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				51111 Muziekschool	155.115	155.096	132.639	97.635
				51121 Vormings- en ontwikkelingswerk	4.762	4.762	4.762	4.762
				54011 Amateuristische kunstbeoefening	41.902	41.792	41.484	41.464
				54012 Kunstwerken en tentoonstellingen	456	456	456	456
				54013 Overige culturele activiteiten	138.100	137.659	126.428	126.349
				54111 Monumenten	49.621	49.509	49.260	49.213
				56021 Kermis	49.732	48.170	47.192	46.546
				Totaal LASTEN	928.866	926.555	891.142	855.334
			BATEN	51111 Muziekschool	-27.965	-23.404	-11.032	0
				54111 Monumenten	-22.360	-22.360	-22.360	-22.360
				56021 Kermis	-21.500	-33.000	-46.600	-46.600
				Totaal BATEN	-71.825	-78.764	-79.992	-68.960
		Soc cult werk en maatschappelijk	LASTEN	58011 Speeltuinen en speelplaatsen	137.770	80.004	69.431	68.963
				62025 Maatschappelijke dienstverlening	293.928	273.881	248.751	248.742
				62026 Registratie Discriminatie	6.122	6.122	6.122	6.122
				62031 Ouderen(zorg)beleid	68.886	68.768	68.435	68.414
				63011 Sociaal-Cultureel Werk Algemeen	418.988	418.670	418.107	417.902
				63013 Jeugd- en jongerenwerk	234.296	233.943	232.953	232.890
				63014 Club- en buurthuiswerk	73.344	72.613	71.535	70.962
				Totaal LASTEN	1.233.334	1.154.001	1.115.334	1.113.995
			BATEN	58011 Speeltuinen en speelplaatsen	-3.080	-2.860	-2.640	-2.420
				62031 Ouderen(zorg)beleid	-2.193	-2.193	-2.193	-2.193

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				63011 Sociaal-Cultureel Werk Algemeen	-30.134	-30.134	-30.134	-30.134
				63014 Club- en buurthuiswerk	-20.900	-20.350	-19.800	-19.250
				Totaal BATEN	-56.307	-55.537	-54.767	-53.997
		Zorg en volksgezondheid	LASTEN	61034 individuele zorg participatie	60.698	60.302	59.421	59.357
				62225 Maatschappelijke dienstverlening	2.896.984	2.795.764	2.793.046	2.792.850
				65210 WVG	1.493.027	1.438.515	1.431.822	1.431.345
				71111 Ambulancevervoer	1.686	1.686	1.686	1.686
				71410 Openbare gezondheidszorg	326.180	326.074	325.778	325.759
				71510 Jeugdgezondheidszorg, uniforme deel	338.130	333.096	333.001	332.995
				72411 Begraafplaatsen	10.992	10.992	10.992	10.992
				Totaal LASTEN	5.127.698	4.966.429	4.955.746	4.954.984
			BATEN	62225 Maatschappelijke dienstverlening	-342.500	-342.500	-342.500	-342.500
				65210 WVG	-112.000	-112.000	-112.000	-112.000
				73211 Baten begraafplaatsrechten	-600	-600	-600	-600
				Totaal BATEN	-455.100	-455.100	-455.100	-455.100
		Werk en inkomen	LASTEN	61010 Beleidsontw. Materiele Hulpverlening	110.360	109.640	108.038	107.923
				61015 Juridische toetsing sociale zekerheid	46.115	45.814	45.145	45.096
				61016 Uitkeringsadministratie	4.452.386	4.348.040	4.342.280	4.341.864
				61017 Terug- en invordering	69.369	68.917	67.910	67.837
				61019 Debiteurenadministratie	47.297	46.989	46.302	46.253
				61020 Bezwaar- en beroepsprocedures	1.000	1.000	1.000	1.000

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				61023 Clientenarchief	74.493	74.007	72.926	72.848
				61031 Jaarwerk Sociale Zekerheid	1.247	1.247	1.246	1.246
				61032 Bijzonder Onderzoek	29.187	29.167	29.121	29.118
				61111 Sociale Werkvoorziening	5.691.338	5.420.636	5.335.453	5.335.440
				61114 Langdurig Werklozen	1.000	1.000	1.000	1.000
				61410 Bijzondere Bijstand	241.486	241.085	240.193	240.128
				61420 Schuldhulpverlening	141.962	141.962	141.962	141.962
				61430 Vangnetconstructie	12.000	12.000	12.000	12.000
				61440 Kwijtschelding algemeen	100.000	100.000	100.000	100.000
				62310 Participatiebudget	694.853	645.498	639.381	647.981
				Totaal LASTEN	11.714.092	11.287.004	11.183.958	11.191.697
			BATEN	61016 Uitkeringsadministratie	-3.413.650	-3.313.650	-3.313.650	-3.313.650
				61111 Sociale Werkvoorziening	-4.798.725	-4.455.106	-4.455.106	-4.455.106
				61410 Bijzondere Bijstand	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
				62310 Participatiebudget	-472.485	-424.612	-421.816	-430.656
				Totaal BATEN	-8.744.860	-8.253.368	-8.250.572	-8.259.412
Totaal PRO03					14.225.799	13.681.464	13.399.761	13.331.343

PRO04	Veligheid	Openbare orde en sociale veiligheid	LASTEN	14010 Algemene plaatselijke verordening	146.476	146.009	144.880	144.800
				14012 Opvang zwerfdieren	14.740	14.740	14.740	14.740
				14020 Bijzondere wetten	2.827	2.827	2.827	2.827
				14030 Politie	28.640	28.640	28.628	28.628

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				14040 HALT-project	5.668	5.668	5.668	5.668
				Totaal LASTEN	198.351	197.883	196.742	196.662
			BATEN	14010 Algemene plaatselijke verordening	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
				14020 Bijzondere wetten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
				Totaal BATEN	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
		Brandweer	LASTEN	12012 Brandweer en rampenbestrijding	1.423.738	1.446.858	1.446.856	1.459.452
				12050 Rampenbestrijding	70.338	70.214	69.871	69.849
				Totaal LASTEN	1.494.076	1.517.072	1.516.728	1.529.302
Totaal PRO04					1.677.427	1.699.955	1.698.470	1.710.964
PRO05	Kwaliteit bestuur en dienstverlening	Bestuur	LASTEN	00101 Raad	200.635	199.491	198.752	198.013
				00102 Burgemeester en wethouders	569.539	569.342	425.592	568.393
				00103 Dorpsraden en overlegorganen	4.160	4.161	4.158	4.158
				00213 Bestuursondersteuning	553.168	551.392	546.939	546.642
				00218 Bestuursondersteuning P&O				
				00221 Productenbegroting	32.417	32.417	32.395	32.395
				00224 Jaarrekening	71.773	71.773	71.737	71.737
				00227 Cie advies behand.bezwaar en beroepsschr	47.403	47.347	47.201	47.192
				00229 Bestuursondersteuning gemeentesecretaris	38.341	38.159	37.657	37.625
				00230 Juridische Advisering	10.000	10.000	10.000	10.000
				00510 Regio Twente en andere	192.310	186.977	180.876	180.812

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				bestuurlijke same				
				00610 Ondersteuning raad	285.087	283.985	281.098	280.907
				00620 Programmabegroting 00621	32.659	32.660	32.637	32.637
				Managementrapportages/jaarplan	23.927	23.927	23.911	23.911
				00622 Programmajaarverslag	32.587	32.587	32.578	32.578
				Totaal LASTEN	2.094.005	2.084.219	1.925.533	2.067.001
		Communicatie	LASTEN	00241 Voorlichting, promotie en representatie	178.773	178.773	178.691	178.691
				Totaal LASTEN	178.773	178.773	178.691	178.691
		Dienstverlening	LASTEN	00228 Klachtencommissie	8.260	8.261	8.258	8.258
				00311 Gemeentelijke Basisadministratie persoon	109.010	109.010	108.935	108.935
				00312 Applicatiebeheer bevolkingssysteem	7.518	7.518	7.513	7.513
				00313 Rijbewijzen en reisdocumenten	151.232	151.232	151.136	151.136
				00314 Verkiezingen	15.036	51.036	33.025	33.025
				00315 Overige Burgerzaken	22.554	22.554	22.538	22.538
				00316 Internationaal privaatrecht en brondocum	3.759	3.759	3.756	3.756
				00317 Burgerlijke stand	39.664	39.664	39.648	39.648
				00318 Straatnaamgeving	24.295	24.295	24.282	24.282
				00413 Secretarieleges rijbewijzen en reisdocum	114.902	114.914	114.861	114.837
				Totaal LASTEN	496.229	532.243	513.953	513.929
			BATEN	00317 Burgerlijke stand				
				00411 Secretarieleges GBA	-8.500	-8.500	-8.500	-8.500
				00413 Secretarieleges rijbewijzen en reisdocum	-358.250	-358.250	-358.250	-358.250

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
			Totaal BATEN		-366.750	-366.750	-366.750	-366.750
		Integrale handhaving	LASTEN	82260 Handhaving beschikking	491.790	479.266	473.224	472.798
			Totaal LASTEN		491.790	479.266	473.224	472.798
			BATEN	82260 Handhaving beschikking				
			Totaal BATEN					
Totaal PRO05					2.894.048	2.907.750	2.724.651	2.865.669
PRO06	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Financiering	LASTEN	91311 Beleggingen 91410 Geldleningen uitzettingen 1jr.	2.778.328 63.840	2.685.011 63.840	2.587.226 63.838	2.481.802 63.838
			Totaal LASTEN		2.842.168	2.748.851	2.651.064	2.545.640
			BATEN	91311 Beleggingen 91410 Geldleningen uitzettingen 1jr.	-3.709.516 -61.524	-3.616.198 -61.524	-3.518.414 -61.524	-3.412.990 -61.524
			Totaal BATEN		-3.771.040	-3.677.722	-3.579.938	-3.474.514
		Belastingen	LASTEN	93010 Uitvoering wet WOZ 94020 Lasten heffing en invordering Hondenbela 94030 Lasten heffing en invordering Toeristenb 94040 Lasten heffing en invordering Forensenbe	236.597 6.397 161 319	237.904 6.432 162 321	232.021 6.273 158 313	229.407 6.203 156 310
			Totaal LASTEN		243.474	244.819	238.765	236.076
			BATEN	93010 Uitvoering wet WOZ 93110 Opbrengst OZB-	-489.900	-489.900	-489.900	-489.900

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				gebruikers				
				93210 Opbrengst OZB- eigenaren	-3.665.000	-3.860.000	-3.860.000	-3.860.000
				93510 Opbrengst Forensenbelasting	-20.450	-20.450	-20.450	-20.450
				93610 Opbrengst Toeristenbelasting	-180.000	-180.000	-180.000	-180.000
				93710 Opbrengst Hondenbelasting	-211.000	-211.000	-211.000	-211.000
				Totaal BATEN	-4.566.350	-4.761.350	-4.761.350	-4.761.350
		Algemene uitkering	BATEN	92111 Algemene uitkering	-	-	-	-
				Totaal BATEN	19.295.032	19.351.313	18.806.179	19.106.612
				Totaal BATEN	-	-	-	-
				19.295.032	19.351.313	18.806.179	19.106.612	
		Onvoorzien	LASTEN	92212 Onvoorzien uitgaven en stelposten	-144.456	-936.324	-582.172	-133.422
				92213 Voormalig personeel	73.768	73.768	68.482	67.425
				Totaal LASTEN	-70.688	-862.556	-513.690	-65.997
		Diversen	LASTEN	98021 Mutaties reserves, Ruimtelijke Ordening	12.500	12.500	12.500	12.500
				98023 Mutaties reserves, Milieu	98.267	105.066	109.236	109.236
				98062 Mutaties reserves, Alg dekkingmiddelen	144.281	315.068	216.147	97.244
				96010 Saldo kostenplaatsen	0	0	0	180
				Totaal LASTEN	255.048	432.634	337.883	219.160
			BATEN	98010 Mutaties reserves, Toerisme en verblijfsrecreatie	-38.761	-38.761	-38.761	-38.761
				98021 Mutaties reserves, Ruimtelijke Ordening	-32.000	0	0	0
				98023 Mutaties reserves, Milieu	-907.334	-588.687	-696.468	-696.468
				98030 Mutaties reserves, Sport	-52.793	-31.305	-52.793	-49.163
				98031 Mutaties reserves,	-15.618	-11.868	-11.868	-8.750

Programma	Omschrijving Programma	Omschrijving	L/B	Produkt	Begroting 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
				Onderwijs				
				98032 Mutaties reserves, Kunst en cultuur	0	0	0	
				98033 Mutaties reserves, Soc cult werk	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
				98034 Mutaties reserves, zorg & volksgezondheid	-310.000	0	0	0
				98052 Mutaties reserves, Dienstverlening	-76.895	-43.652	-43.652	-43.652
				98062 Mutaties reserves, Alg dekkingmiddelen	-123.000	-70.000	0	0
				96010 Saldo kostenplaatsen	-70.000	0	-20.000	-20.000
				Totaal BATEN	-1.636.401	-794.273	-873.542	-866.794
Totaal PRO06					25.998.821	26.020.909	25.306.986	25.274.390

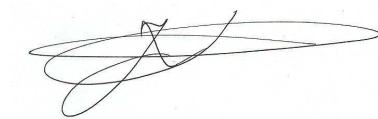
8. VOORSTEL EN BESLUIT

VOORSTEL

1. Wij stellen u voor de begroting 2013 conform vast te stellen en kennis te nemen van de sluitende meerjarenraming 2014-2016.

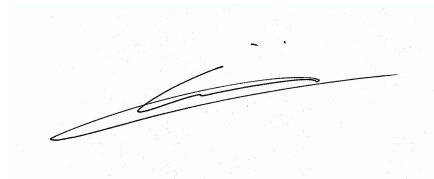
Het college van burgemeester en wethouders van Losser,

De secretaris,

Drs. J. van Dam

De burgemeester

mr. drs. M. Sijbom

BESLUIT

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad op 13 november 2012

griffier

voorzitter,

B. Pikula MSc PFM

mr. drs. M. Sijbom

Gemeente Losser

9.BIJLAGEN

BIJLAGE A: BELEIDSVERPLICHTINGEN-WENSEN 2013

Programma/omschrijving	Afdeling	V/W/O	Bedrag	termijn	Lasten			
			investering		2013	2014	2015	2016
Structurele beleidsverplichtingen en wensen								
<i>Algemene Dekkingsmiddelen</i>								
VW Transporters	OW	V	90.000	jaarlijks	8.000	16.000	15.000	15.000
Digitaal handhaven/toezichtsprotocol	VH	W	30.000	jaarlijks	3.000	6.000	6.000	6.000
Taakstelling 2009	Div.	O		jaarlijks	125.000	125.000	125.000	125.000
Taakstelling 2009 personeel WIZ	WIZ	O		jaarlijks	200.000	200.000	200.000	200.000
Personele ontwikkelingen		O		jaarlijks	118.000	51.000	51.000	46.000
Vermindering reservepositie -bespaarde rente	Dir	O		jaarlijks	300.000	300.000	300.000	300.000
<i>Landschap en ruimte</i>								
Grondbedrijf - vermindering reservepositie en toerekening kosten	BSP	O		jaarlijks	390.000	390.000	390.000	390.000
Duurzaamheid PB 2012 - energiescan gebouwen	OW	O		jaarlijks	45.000	75.000	95.000	95.000
<i>Leefbaarheid en maatschappelijke ontwikkeling</i>								
Incidenteel aanvullende uitkering	WIZ	O		jaarlijks	300.000	300.000	300.000	300.000
Uitvoering PGB's (bezuiniging PB 2012)	BSP	O		jaarlijks	25.000	25.000	25.000	25.000
Verankering resultaten arrangementen cultuurbeleid	BSP	W		eenmalig	10.000	10.000		
Pin project (bezuiniging PB 2012)	WIZ	O		jaarlijks	50.000	50.000	50.000	50.000
<i>Veiligheid</i>								
Regionalisering Brandweer	DIR	O		jaarlijks	72.000	95.000	150.000	162.000

Digitaal handhaven - licentiekosten	VH	W		jaarlijks	5.000	5.000	5.000	5.000
Bodemkwaliteits en functiekaart	VH	W		eenmalig	8.000			
Regionale uitvoeringsdienst	VH	O		jaarlijks	31.000	21.000	21.000	21.000
subtotaal structurele beleidsverplichtingen en wensen			120.000		1.690.000	1.669.000	1.733.000	1.740.000
Incidentele beleidsverplichtingen en wensen								
<i>Algemene Dekkingsmiddelen</i>								
Gevolgen afbouw gesubsidieerde arbeid OW	OW	O		eenmalig	41.000			
subtotaal incidentele beleidsverplichtingen en wensen					41.000	0	0	0
TOTAAL BELEIDSVERPLICHTINGEN EN WENSEN			120.000		1.731.000	1.669.000	1.733.000	1.740.000

Legenda

V= Vervangingsinvestering

W= Beleidswens

O= Beleidsverplichting / Onontkoombare en onuistelbare (O&O) investeringen

**BIJLAGE B: OVERZICHT
VERVANGINGSINVESTERINGEN 2013**

Programma/omschrijving	Afdeling	bedrag investering	Afschrijvings	lasten	2014	2015	2016
			termijn	2013			
Algemeen:							
<i>Algemene Dekkingsmiddelen</i>							
VW Transporters	OW	90	8	8	16	15	15
Digitaal handhaven (toezichtprotocol)	VH	30	8	3	6	6	6
TOTAAL GENERAAL (bedragen x € 1.000)		120		11	22	21	21

BIJLAGE C: FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN

Het voeren van een gezond financieel beleid en het opstellen van een (meerjaren)begroting kunnen niet zonder duidelijke financiële randvoorwaarden, die borg staan voor een evenwichtig en consequent financieel beleid. Het is daarom van belang dat de financiële uitgangspunten door de raad worden onderschreven.

Algemeen

- We starten met het toerekenen van de kosten voor afschrijven en rente in het jaar nadat een investering gereed is.
- Voor de loon- en prijsontwikkelingen wordt bij het opstellen van de (meerjaren)begroting uitgegaan van de meest recente prognoses van het CBS;
- De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt geraamd op basis van de meest recente circulaire/gegevens.

Gegevens

1. Personeelskosten	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenbegr. 2013-2016
Nominale ontwikkelingen	+ 1,75%	+ 1,75%	peil 2013

2. Goederen en diensten	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenbegr. 2013-2016
a. Nominale ontwikkelingen	+ 2,25%	+ 1,75%	peil 2013
b. Huurverhogingen	+ 2,25%	+ 1,75%	peil 2013

Gegevens gemeente Losser

1. Rentegegevens	Begroting 2012	Begroting 2013	Meerjarenbegr. 2012-2015
Rente langlopende leningen	4,5%	4,5%	peil 2013
Rente kortlopende leningen	2,25%	2,25%	peil 2013
Rekenrente over reserves	5,00%	5,00%	peil 2013
Rente-omslagpercentage	5,50%	5,50%	peil 2013

2. Kerngegevens	2012	2013	2014	2015	2016
Inwoners	22673	22693	22713	22733	22753
Woonruimten	9664	9689	9714	9739	9764
Bijstandsontvangers	269	269	269	269	269
Uitkeringsontvangers	2013	1997	1968	1968	1968
Minderheden	295	298	302	305	309

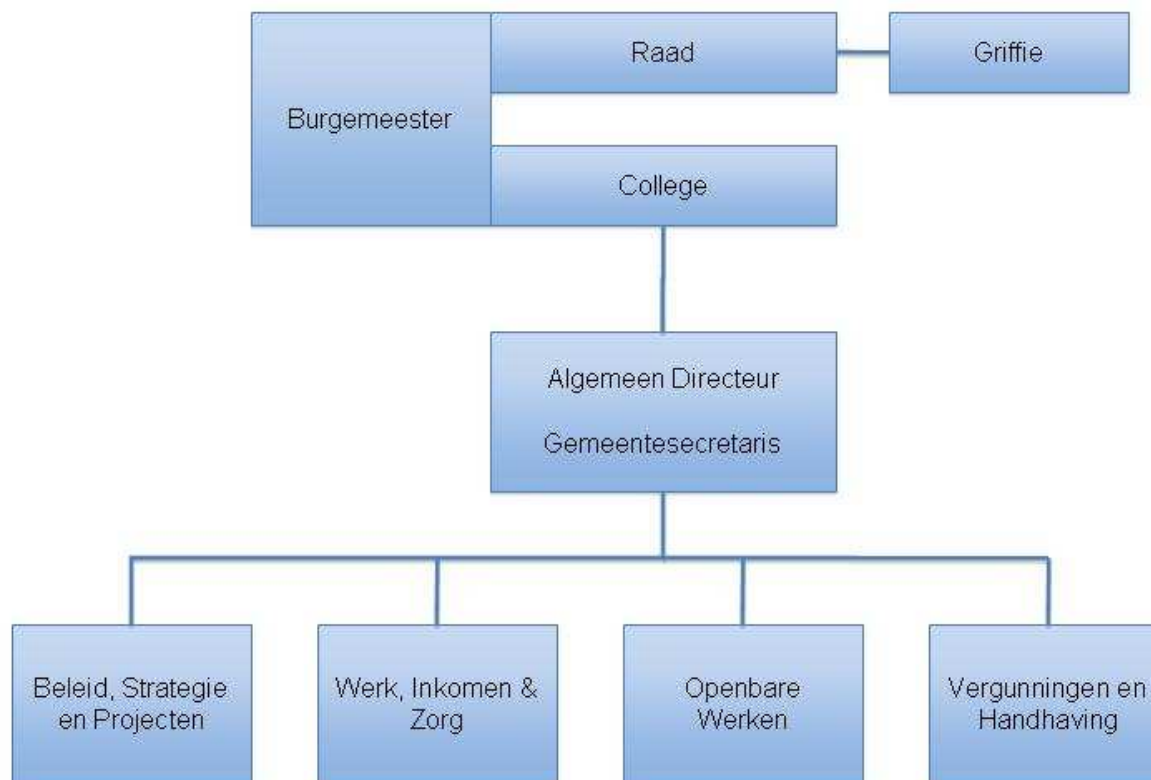
Bron: junicirculaire 2012 Gemeentefonds/Pauw

BIJLAGE D: SALDO ECONOMISCHE EN MONETAIRE UNIE (EMU)

Omschrijving		2012 x € 1000,- <i>Volgens realisatie begroting 2012, aangevuld met raming resterende periode</i>	2013 x € 1000,- <i>Volgens begroting 2013</i>	2014 x € 1000,- <i>Volgens meerjarenraming in begroting 2013</i>
1	Wat is uw exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)?	-2.442	-1.311	-361
2	Wat zijn uw afschrijvingen ten laste van de exploitatie?	2.512	2.197	1.963
3	Wat zijn uw bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie?	249	123	123
4	Wat zijn uw uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd?	1.031	3.176	1.944
5	Wat zijn de in mindering op de onder vraag 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de Provincies, de Europese Unie en overigen?	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	0	0	0
6a	Wat zijn uw verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)?	0	0	0
7	Hoeveel bedragen de uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.?	6.424	3.325	2.844
8	Grondverkopen:			
8a	Wat zijn de verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)?	3.697	10.525	2.091
9	Wat zijn uw betalingen ten laste van de voorzieningen?	213	218	191
10	Zijn er voorts betalingen die niet via de onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande vragen?	0	0	0
11	Verkoop van effecten:			
11a	Gaat u deelnemingen en aandelen verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
11b	Zo ja wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst?	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-3.652	4.815	-1.163

BIJLAGE E: ORGANISATIEOVERZICHT

Organisatie gemeente Losser per 1 januari 2013

BIJLAGE F: LIJST VAN AFKORTINGEN

A

AAA rating (triple-A)	Hoogste rating voor kredietwaardigheid
AB	Algemeen Bestuur
APV	Algemene plaatselijke verordening
ATB	All Terrain Bike
Awb	Algemene wet Bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

B

BAG	Basisadministratie Adressen en gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
BDUR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BSO	Buiten Schoolse Opvang
BSP	Beleid, Strategie & Projecten
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BV	Besloten Vennootschap
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

C

CBL	Cross Border Lease
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CTOB	Crematoria Twente/Oost Nederland BV

D

DAP	Dossier afspraken en procedures
DB	Dagelijks Bestuur
DDC	Documentair Diensten Centrum
DVO	Dienstverleningsovereenkomst

E

EMU	Economische en Monetaire Unie
EPZ	Elektriciteits-Productiemaatschappij Zuid-Nederland

F

Fvw	Financiële verhoudingswet
-----	---------------------------

G

GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBT	Gemeentelijk Basiskantoor Twente
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan

H

HALT	Het Alternatief (instantie)
------	-----------------------------

HNW Het Nieuwe Werken
HVO Hart voor Overdinkel

I

IAU Incidenteel aanvullende uitkering
ICS Informatie coördinatie en besturingseenheid
ICT Informatie en Communicatie Technologie
ID-ers In- en doorstromers
IGO Integraal Groot Onderhoud
IHP Integraal Huisvestingsplan
IOAW/IOAZ Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPC Integraal Planning en Control Cyclus

K

KiZ Kwaliteit en zelfbeheer
KRW Kaderrichtlijn Water

L

LAGA Landesgartenschau
LED Light Emmitting Diode

M

MJB Meerjarige begroting
MFA Multifunctionele Accommodatie
MOP Meerjarenonderhoudplanning

N

NASB Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NNIEG Niet in exploitatie genomen gronden
NOT Noordoost Twente
NV Naamloze Vennootschap

O

OKE Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
OLCT Openbaar Lichaam Crematoria Twente
OR Ondernemingsraad
OZB Onroerendezaakbelasting

P

PBE Publiek Belang Electriciteitsproductie BV
P&C-cyclus Planning&Control cyclus
PGB Persoons Gebonden Budget
PLB Productie- en leveringsbedrijf
PmjP Provinciaal meerjarenplan

R

REO Ruimtelijke en Economische Ontwikkelingen
RUDDO Regeling Uitzettingen van Derivaten Decentrale Overheden
RUD Regionale Uitvoeringsdiensten
RWE Rheinisch-Westfalisches Elektrizitätswerk

S

SGBP	Stroomgebiedsbeheerplan
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SON	Stadsbank Oost Nederland
SPV	Special Purpose Vehicles
SW	Sociale Werkvoorziening
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid

T

TBT	Twents Bureau voor Toerisme
TOF	Tubbergse Onderwijsfederatie
TOOM	Terugdringing Ongewenste en Onechte Meldingen

U

UWV	Uitvoerder van de sociale werknemersverzekeringen
-----	---

V

VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VON-prijs	Vrij op naam prijs
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VRT	Veiligheidsregio Twente
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVH	Vastgoed, Vergunningen en Handhaving
VVV	Vereniging Voor Vreemdelingenverkeer
VenW	Verkeer en Waterstaat

W

WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wet fido	Wet financiering decentrale overheden
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
WIZ	Werk Inkomen en Zorg
WiW	Wet inschakeling werkzoekenden
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WON	Wet onafhankelijk netbeheer
WOT	Wet op het Onderwijstoezicht
WOZ	Wet waardering Onroerende Zaken
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvg	Wet voorziening gehandicapten
WW	Wet werklozen
WWB	Wet Werk en Bijstand